

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การประเมินผลการศึกษารายวิชาศึกษาทั่วไปแนวสหวิทยาการ :

กรณีศึกษาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ

General Education Course Evaluations Multidiscipline Approach Based:

A Case Study of Intergraded Humanities Course.

ปัทวี สัตยวงศ์ทิพย์

AQ 0072589

๕๕๐๗๑๗๔๘

18 พ.ย. 2553

277983

รับบริจาค

22 S.A. 2553

งานวิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2551

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา

หนังสือบริจาค

ประกาศคุณูปการ

รายงานวิจัยเรื่อง การประเมินผลการศึกษารายวิชาศึกษาทั่วไปแนวสหวิทยาการ : กรณีศึกษาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินทรัพยากรและโครงสร้างการบริหาร ประเมินกระบวนการจัดการเรียนการสอนและเพื่อประเมินผลที่ได้รับจากการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการของมหาวิทยาลัยบูรพา งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจากหลายฝ่าย

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่เปิดโอกาสและสนับสนุนให้ทุนในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยนรงค์ ประดิษฐ์ศิลป์ นักวิจัยพี่เลี้ยง ที่คอยให้คำแนะนำแนวทางในการวิจัยที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ หัวหน้าภาควิชาศาสนาและปรัชญา ตลอดจนคณาจารย์ในภาควิชาทุกท่านที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ทำการวิจัย และคอยให้คำแนะนำด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร โรงเรียน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เสียสละเวลามาชูศักยภาพ ตลอดจนตัวแทนของนิสิตคณะต่าง ๆ ทุก ๆ คน และขอใจนิติตทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากรายงานวิจัยชิ้นนี้ ขอบมอบเป็นสิ่งบูชาพระคุณของบิดามารดา ญาติพี่น้อง และครอบครัว รวมถึงคุณครู บออาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ผู้วิจัย

บทคัดย่อ

คำสำคัญ: วิชาศึกษาทั่วไป / มนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ / การประเมินผล

ปัทวี สัตยวงศ์ทิพย์: การประเมินผลการศึกษาารายวิชาศึกษาทั่วไปแนวสหวิทยาการ: กรณีศึกษาวิชา มนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ (General Education Course Evaluations Multidiscipline Approach Based: A Case Study of Intergraded Humanities Course.)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินทรัพยากรและโครงสร้างการบริหาร ประเมินกระบวนการจัดการเรียนการสอน และประเมินผลที่ได้รับจากการจัดการเรียนการสอน รายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีเชิง ปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาจากเอกสาร การสำรวจ การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ และ นำมาวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาในการประเมินทรัพยากรและโครงสร้าง พบว่า ด้านงบประมาณ ประสบ ภาวะขาดทุน เนื่องจาก งบประมาณที่ได้ จะถูกหักให้กับมหาวิทยาลัย และคณะ โดยในปี 2549 และ ปี 2550 หักรวมร้อยละ 49.5 ในปี 2551 หักรวมร้อยละ 48.5 ของรายได้ ทำให้งบประมาณในการ บริหารที่ต้องจ่ายให้กับอาจารย์พิเศษไม่เพียงพอ ส่วน โครงสร้างการบริหารมีลักษณะการ บริหารงานแบบเมทริกซ์ ซึ่งมีข้อดี คือ มีอิสระในการจัดรูปแบบการเรียนการสอนได้เต็มที่ และ ข้อเสีย คือ ไม่สามารถตัดสินใจได้เองในบางเรื่อง เช่น งบประมาณ และจำนวนบุคลากร

ผลการศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า ภาพรวมการจัดการเรียนการ สอนอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการจัดหลักสูตร ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์ และด้านการประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ปานกลาง

ส่วนผลที่ได้รับจากการจัดการเรียนการสอน พบว่า ภาพรวมของผลที่ได้รับจากการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ในด้านผลผลิต ด้านผลที่ตามมา และด้านผลการเรียนที่มีต่อสังคม อยู่ใน ระดับปานกลาง

Abstract

Keywords: General Education / Intergraded Humanities / Evaluation

Pattawee Sattayavongtip : General Education Course Evaluations Multidiscipline

Approach Based: A Case Study of Intergraded Humanities Course.

This research study is aimed at to evaluate the resources and management structure, learning process as well as to evaluate the outcome of learning process of Integrated Humanities course. In this study, the qualitative and quantitative collections of data have been improvised by means of studying documents, survey, interview, observation and data analysis.

The result of this study revealed that in the evaluation of the resources and management structure we found that the budget has been lost due to some portion of it being supplied to the university and the faculty respectively. For example, in the academic year 2549 (2006) and 2550 (2007), the budget for the integrated humanities course management had been supplied for the university and the department at 49.5 % and in the academic year 2551 (2008) at 48.5 % of a total budget. This caused insufficient payment for the special lectures. But the management structure has the matrix organization process which has an advantage in learning management process independently. However, this matrix organization process has a disadvantage too, that is, the management committee of the Integrated Humanities could not decided in the case of budget and numbers of personnel.

The result of the study found that the totality of learning process is at the middle level, that is, course management, teaching, learning activity, building and implement are at the middle level.

The result of study found that the total outcome from learning was at the middle level, that is, the output, outcome and society impact was at the middle level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวคิดเกี่ยวกับวิชาศึกษาทั่วไป.....	5
แนวคิดการสอนแบบบูรณาการ.....	17
แนวคิดการจัดการเรียนการสอน.....	22
แนวคิดการวัดและประเมินผล.....	26
เนื้อหาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ.....	33
แนวคิดการวิเคราะห์เชิงระบบ.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	44
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	45
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
การศึกษาจากเอกสาร.....	48
การสำรวจ.....	48
การสัมภาษณ์.....	51
การสังเกตการณ์.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
วิเคราะห์ทรัพยากรและโครงสร้างการบริหารรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ	55
วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอน(Process)	59
วิเคราะห์ผลที่ได้รับจากการเรียน (Outputs, Outcomes, Impacts).....	70
5 สรุป และข้อเสนอแนะ.....	94
สรุปผลการศึกษา.....	94
อภิปรายผลการศึกษา.....	96
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	98
เสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	98
บรรณานุกรม.....	99
ภาคผนวก.....	104
ภาคผนวก ก นโยบายในการจัดทำงบประมาณเงินรายได้.....	105
ภาคผนวก ข หลักเกณฑ์การกำหนดภาระงานสอนเพื่อการจ่ายค่าตอบแทนของอาจารย์.	114
ภาคผนวก ค ประมวลผลการสอนรายวิชา.....	124
ภาคผนวก ง คำแนะนำการใช้คู่มือ.....	129
ภาคผนวก จ โครงการจริยธรรมต่อสังคม.....	131
ภาคผนวก ฉ โครงการจริยธรรมต่อหน้าที่.....	134
ภาคผนวก ช คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด.....	137
ภาคผนวก ซ คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยบูรพา.....	139
ภาคผนวก ฌ แบบสอบถาม.....	141
ภาคผนวก ฎ หนังสือขอบคุณ.....	148
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	152
ประวัติย่อของนักวิจัยที่เลี้ยง.....	153

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 สถิติสถิติตามคณะที่ลงทะเบียนเรียน ปี พ.ศ. 2549 – 2551.....	50
2 งบประมาณที่ได้รับสนับสนุน.....	55
3 จำนวนบุคลากร.....	57
4 ทำเนียบประธานคณะกรรมการบริหารรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ.....	59
5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ.....	60
6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะ.....	60
7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระบบการเรียน.....	61
8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปีที่ลงทะเบียนเรียน.....	61
9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับผลการเรียนที่ได้.....	62
10 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับและอันดับความเหมาะสมของภาพรวมการจัดการเรียน การสอน.....	62
11 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับและอันดับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดหลักสูตร.....	63
12 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับและอันดับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน ด้านวิธีการสอน.....	64
13 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับและอันดับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	66
14 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับและอันดับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน.....	67
15 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับและอันดับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล.....	68
16 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับและอันดับความเหมาะสมของภาพรวมผลผลิต ผลที่ตามมา และผลการเรียนที่มีต่อสังคม.....	70
17 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับและอันดับของผลผลิตจากการเรียน.....	71
18 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับและอันดับของผลที่ตามมาจากการเรียน.....	72
19 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับและอันดับของผลที่มีต่อสังคมจากการเรียน.....	73
20 ผลการทดสอบนัยสำคัญของการจัดการเรียนการสอนจากการเรียน.....	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
21 ผลการทดสอบนัยสำคัญของผลผลิตจากการเรียน.....	76
22 ผลการทดสอบนัยสำคัญของผลที่ตามมาจากการเรียน.....	78
23 ผลการทดสอบนัยสำคัญของผลที่มีต่อสังคมจากการเรียน.....	79
24 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับผลที่ได้รับจากการเรียน.....	80
25 การทดสอบความแตกต่างของผลที่ได้รับจากการเรียน จำแนกตามเพศ.....	81
26 ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกับผลที่ได้รับจากการเรียน.....	81
27 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างคณะกับผลที่ได้รับจากการเรียน.....	82
28 การทดสอบความแตกต่างของผลที่ได้รับจากการเรียน จำแนกตามคณะ.....	88
29 ความสัมพันธ์ระหว่างระบบการเรียนกับผลที่ได้รับจากการเรียน.....	90
30 การทดสอบความแตกต่างของผลที่ได้รับจากการเรียน จำแนกตามระบบการเรียน....	90
31 ความสัมพันธ์ระหว่างปีที่ลงทะเบียนกับผลที่ได้รับจากการเรียน.....	91
32 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างปีที่ลงทะเบียนกับผลที่ได้รับจากการเรียน...	91
33 การทดสอบความแตกต่างของผลที่ได้รับจากการเรียน จำแนกตามปีที่ลงทะเบียน.....	92
34 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับผลการเรียนกับผลที่ได้รับจากการเรียน.....	92
35 การทดสอบความแตกต่างของผลที่ได้รับจากการเรียน จำแนกตามระดับผลการเรียน	93

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2-1 แนวคิดในการกำหนดจุดมุ่งหมาย.....	15
2-2 ขั้นตอนการเรียนการสอนเพื่อการประเมินผล.....	28
2-3 แบบจำลองระบบการเมืองของ Easton.....	38
2-4 การจัดกลุ่มตามลักษณะขององค์ประกอบในระบบอุดมศึกษา.....	40
2-5 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	44
4-1 โครงสร้างการบริหารงานรายวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.....	58

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปเท่าที่ผ่านมาในมหาวิทยาลัยบูรพานั้นมี 2 แนวทางด้วยกัน คือ แนวการเรียนการสอนเฉพาะสาขาวิชา และแนวสหวิทยาการ แนวเฉพาะสาขาวิชาเป็นการเรียนการสอนที่มุ่งศึกษาเพื่อเพิ่มพูนวิชาชีพของแต่ละสาขา แต่แนวสหวิทยาการจะมุ่งฝึกฝนการคิดเป็น และการเข้าถึงคุณค่ามนุษย์ในหลากหลายมิติ

แนวสหวิทยาการในการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปเป็นผลสืบเนื่องจากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2540 ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้มีการดำเนิน โครงการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเร่งรัดและพัฒนากระบวนการถ่ายทอดการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ในสถาบันการศึกษาและการพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นิสิต นักศึกษาในด้านต่าง ๆ ด้วยวิธีที่หลากหลาย ต่อมาทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้ คัดเลือกมหาวิทยาลัยจำนวน 7 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยบูรพา เป็นมหาวิทยาลัยนำร่องเพื่อทดลองดำเนินการตามโครงการฯ (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2548, หน้า 1)

กล่าวโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยบูรพานั้นการดำเนินงานตาม โครงการผลิตบัณฑิตอุดมคติไทย ได้นำเอากรอบของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย เป็นตัวแบบในการดำเนินการ โดยได้นำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการการเรียนการสอนซึ่งเรียกว่า “การสอนแนวสหวิทยาการ” ภายใต้อยรายวิชาสหศาสตร์ ทั้งนี้มีการจัดกลุ่มรายวิชาสหศาสตร์ออกเป็น 3 รายวิชา คือ รายวิชาสหศาสตร์ 1 เน้นเนื้อหาด้านมนุษยและสังคม รายวิชาสหศาสตร์ 2 เน้นด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และรายวิชาสหศาสตร์ 3 เน้นด้านศิลปวัฒนธรรม กลุ่มรายวิชาสหศาสตร์มีหลักการที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน คือ เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง เน้นการฝึกด้านกระบวนการคิด เน้นการสอดแทรกทางคุณธรรมและจริยธรรม และเน้นการทำให้ชีวิตการเรียนมีความสอดคล้องกับชีวิตจริงมากที่สุด (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2548, หน้า 1)

สำหรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนนั้น ได้คำนึงถึงกรอบที่เกี่ยวข้องกับปรัชญามหาวิทยาลัย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และเกณฑ์มาตรฐานระดับอุดมศึกษา นโยบายและเกณฑ์เหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงการศึกษานิวใหม่ที่มุ่งการเรียนการสอนในเชิงบูรณาการ การกำหนดเนื้อหาการศึกษาที่สอดคล้อง

กับชีวิตจริง และใช้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง กระบวนการจัดการเรียนการสอน แนวสหวิทยาการ ในรายวิชาสหศาสตร์ถือว่าเป็นรูปแบบ (Model) ที่เป็นระบบและได้รับความสนใจจากสถาบันต่าง ๆ มากศึกษาคูงานการจัดการเรียนการสอนแนวสหวิทยาการที่มหาวิทยาลัยบูรพาเป็นจำนวนมาก เช่น วิทยาลัยบรมราชชนนี วิทยาลัยสาธารณสุขสุราษฎร์ธานี เป็นต้น (ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2548, หน้า 2)

อย่างไรก็ดีแล้วแต่การสอนแนวสหวิทยาการในรายวิชาสหศาสตร์ก็ได้ถูกลดบทบาทลง ภายหลังจากปรับนโยบายของมหาวิทยาลัย โดยให้แต่ละคณะเลือกที่จะจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปเองหรือเลือกจัดการเรียนการสอนเฉพาะสาขาวิชา ทั้งนี้คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้เลือกการเรียนการสอนแนวสหวิทยาการต่อไป โดยได้เสนอสภามหาวิทยาลัยให้เปิดการเรียนการสอนแนวสหวิทยาการออกเป็น 2 วิชา คือ รายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ และ สังคมศาสตร์เชิงบูรณาการ (สัมภาษณ์, ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, 2 ก.ค. 2551)

รายวิชาสังคมศาสตร์เชิงบูรณาการ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะ การคิดเชิงระบบ ผึกฝนคุณธรรมและจริยธรรมทางสังคม รวมถึงการประสานความรู้เข้ากับชีวิตจริงในมิติต่าง ๆ ของความสัมพันธ์ทางสังคม ได้แก่ การเมือง กฎหมาย และสิทธิมนุษยชน วัฒนธรรมและปัญหาสังคม เศรษฐกิจและการประกอบธุรกิจ ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการ ตลอดจนถึงเอกลักษณ์ความเป็นไทยในกระแสโลกาภิวัตน์ (คู่มือรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2549) ในปัจจุบันมีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์เป็นผู้รับผิดชอบ

ส่วนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการนั้น จะเน้นการพัฒนาจิตสำนึกเชิงวิพากษ์ เกี่ยวกับการแสวงหาคูณค่าและความหมายของชีวิตมนุษย์ในมิติต่าง ๆ ได้แก่ ความจริงทางวิทยาศาสตร์ ทางสังคมและทางศาสนา สิ่งกำหนดความเป็นไปของชีวิตของมนุษย์ ความสำคัญของความรู้ที่มีต่อชีวิต และการแสวงหาคูณความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ จริยธรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคมโดยส่วนรวม ตลอดจนถึงการฝึกใช้เหตุผลในชีวิตประจำวัน (คู่มือรายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2549) ในปัจจุบันมีภาควิชาศาสนาและปรัชญาเป็นผู้รับผิดชอบ

การเลือกศึกษกรณีวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการก็เนื่องจากการจัดกระบวนการเรียนการสอนวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการมีการวางแผนโดยใช้แนวคิดสหวิทยาการอย่างครบวงจรคือ ตั้งแต่การนำแนวคิดมาวางแผน โดยนำเนื้อหาของวิชาปรัชญาซึ่งเป็นแม่แบบของสหวิทยาการมาเป็นฐานในการวางแผน ในกระบวนการเรียนการสอนก็ใช้รูปแบบที่เป็นแบบบูรณาการ คือไม่ใช่แค่เพียงบรรยายอย่างเดียว แต่ยังมีกิจกรรมประชุมกลุ่มย่อย กิจกรรมฝึกปฏิบัติคุณธรรม การใช้กรณีศึกษา (Case Study) ที่เป็นภาพยนตร์ เพลง และบทความ ตลอดจนการฝึกบำเพ็ญประโยชน์ใน

รูปของโครงการต่อสังคมอีกด้วย (คู่มือรายวิชา 265109 มนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2, 2551)

จากการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการที่ผ่านมา พบว่า ยังคงมี ปัญหา อุปสรรค และผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน ในด้านของปัญหาและอุปสรรคที่พบได้แก่ คณาจารย์ที่ทำสอนยังไม่เพียงพอต่อจำนวนนิสิตที่ลงทะเบียนในแต่ละเทอม ทำให้มีความ จำเป็นต้องจ้างอาจารย์พิเศษที่มีประสบการณ์ทางด้านการสอนแบบสหวิทยาการมาช่วยสอนในแต่ละ เทอม จึงทำให้งบประมาณในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น การจัดกลุ่มการสอนเพื่อให้ การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีจำนวนกลุ่มไม่ควรเกิน 60 คนต่อกลุ่มแต่บางครั้งก็ไม่สามารถจัดกลุ่มได้ตามจำนวนดังกล่าวเพราะติดเงื่อนไขบางอย่าง (กรรมการบริหารรายวิชา มนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ, 2549)

ส่วนผลที่เกิดขึ้นนั้น พบว่า มีผลกระทบต่อตัวนิสิตและสังคมภายนอก ได้แก่ จากการที่ นิสิตได้ทำกิจกรรมฝึกปฏิบัติคุณธรรม โครงการจริยธรรมต่อตนเอง และโครงการจริยธรรมต่อ หน้าที่ ทำให้นิสิตได้เกิดความรู้สึกตระหนักและลงมือปฏิบัติถึงการทำความดีที่ตนเองพึงกระทำต่อ ตนเองและต่อบุคคลที่มีพระคุณเพิ่มมากขึ้น และจากกิจกรรมฝึกบำเพ็ญประโยชน์ โครงการ จริยธรรมต่อสังคม ที่ให้นิสิตออกไปทำโครงการในลักษณะค่ายอาสาพัฒนาทำให้นิสิตได้ฝึกการ ทำงานเป็นทีม มีความเสียสละ ช่วยเหลือกันและกัน นอกจากนี้ยังได้รับผลตอบแทนจากหน่วยงาน สถานศึกษาต่าง ๆ ที่มีหนังสือขอบคุณมายังคณะฯ และมีความปรารถนาอยากให้นิสิตออกไปจัด โครงการฯ ในหน่วยงานและสถานศึกษาดังกล่าวอีก (กรรมการบริหารรายวิชามนุษยศาสตร์เชิง บูรณาการ, 2549)

จากการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 จนถึงปัจจุบันเป็น เวลากว่า 3 ปีแล้ว แต่จะพบว่าบรรยากาศในมหาวิทยาลัยบูรพาที่ยังไม่มั่นใจว่ารายวิชาศึกษาทั่วไปที่ ใช้แนวสหวิทยาการดังกล่าวจะใช้ได้กับมหาวิทยาลัยบูรพาจริงได้หรือไม่ ผู้วิจัยจึงอยากศึกษาเรื่อง ประเมินผลการศึกษารายวิชาศึกษาทั่วไปแนวสหวิทยาการ: กรณีศึกษาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณา การ โดยผลการวิจัยดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงรายวิชา และตัดสินใจเลือกเรียนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินทรัพยากรและ โครงสร้างการบริหารรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการของ มหาวิทยาลัยบูรพา

2. เพื่อประเมินกระบวนการการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ
ของมหาวิทยาลัยบูรพา

3. เพื่อประเมินผลที่ได้รับจากการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ
ของมหาวิทยาลัยบูรพา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตในมิติในการศึกษา การวิจัยประเมินผลนี้เป็นการศึกษาทั้งแง่มุมความคิดเห็น
ของผู้เรียน ผู้สอน และผู้บริหาร ตลอดจนคณะครู โรงเรียน หน่วยงานที่นิสิตออกไปทำกิจกรรม
โครงการ

2. ขอบเขตของเนื้อหาของการประเมินเป็นการประเมินในเชิงระบบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า
(Input) กระบวนการจัดการเรียนการสอน (Process) ผลผลิตจากการเรียน (Output) ผลกระทบ
การเรียนต่อสังคม (Impact) และผลลัพธ์ที่ตามมาจากการเรียน (Outcome)

3. ขอบเขตของเวลา สํารวจนิสิตที่ลงทะเบียนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ตั้งแต่ปี
การศึกษา 2549 ถึงปีการศึกษา 2551

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจกำหนดนโยบาย การเรียนการสอนรายวิชาศึกษา
ทั่วไปของมหาวิทยาลัยบูรพา

2. ผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลนำไปใช้ปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชา
มนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ

3. ผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลนำไปใช้ในการปรับปรุงเนื้อหาการเรียนการสอนรายวิชา
มนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินผลการศึกษารายวิชาศึกษาทั่วไปแนวสหวิทยาการ : กรณีศึกษาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเนื้อหาสาระสำคัญออกเป็นลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับวิชาศึกษาทั่วไป
2. แนวคิดการสอนแบบบูรณาการ
3. แนวคิดการจัดการเรียนการสอน
4. แนวคิดการวัดและประเมินผล
5. เนื้อหาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ
6. แนวคิดการวิเคราะห์เชิงระบบ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดการวิจัย
9. นิยามศัพท์เฉพาะ

แนวคิดเกี่ยวกับวิชาศึกษาทั่วไป

ความหมายของวิชาศึกษาทั่วไป

หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปในประเทศไทยกำหนดให้เป็นองค์ประกอบหนึ่งของหลักสูตรอุดมศึกษา รูปแบบการจัดหลักสูตรเป็นรูปแบบหลักสูตรอุดมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา เข้ามามีอิทธิพลต่ออุดมศึกษาไทยตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 และยังเป็นแนวคิดสำคัญในการจัดการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในปัจจุบัน (ไพฑูริย์ สนิตารัตน์, 2550, หน้า 2)

การจัดหลักสูตรศึกษาทั่วไปในประเทศไทย ได้เริ่มขึ้นครั้งแรกที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2500 โดยใช้ชื่อว่าหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปและระบุวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้บัณฑิตได้มีความรู้ เพื่อเข้าใจสภาพแวดล้อม สังคม และการครองชีพประจำวันให้ดีขึ้น โดยจัดให้ผู้เรียนมีความรู้หลายด้านในระดับปริญญาตรี พอที่จะเป็นความรู้ประกอบอย่างกว้างขวางของครู เป็นรากฐานที่จะช่วยในการแก้ปัญหาของชีวิตของตนเองเป็นไปด้วยดี สอดคล้องเป็นบัณฑิตในสังคมประชาธิปไตยของประเทศไทย (ทบวงมหาวิทยาลัยและสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, 2540, หน้า 17)

วิชาศึกษาทั่วไป มีคำที่ใช้อยู่ 3 คำ คือ วิชาศึกษาทั่วไป หรือวิชาการศึกษาทั่วไป เป็นคำเดียวที่ใช้ตรงกับภาษาอังกฤษว่า General Education ซึ่งเป็นคำที่ใช้อยู่ทั่วไป วิชาพื้นฐานทั่วไป (Foundation Education) ใช้ในความหมายเดียวกัน โดยเนื้อหาก็มีลักษณะเดียวกัน คือ วิชาที่เป็นพื้นฐานของชีวิต เป็นหลักวิธีดำเนินของชีวิต และอีกคำหนึ่ง คือ วิชาการศึกษาเสรี (Liberal Education) หรือศิลปศาสตร์ศึกษา (Liberal Arts) ซึ่งมีความหมายเจาะจงกว่า (ไพฑูริย์ สนิลรัตน์, 2550, หน้า 5)

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชา หรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วย (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2542, หน้า 3)

จากการศึกษาพบว่า มีผู้ให้ความหมายของ วิชาศึกษาทั่วไป ไว้ว่า

กระทรวงศึกษาธิการ (2548) ได้ให้ความหมายของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

ทบวงมหาวิทยาลัย (อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยบูรพา, 2545) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปะและ วัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิต รวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

พระธรรมปิฎก (2540) ให้ความหมายของวิชาศึกษาทั่วไปไว้ว่า การสร้างบัณฑิตหรือสร้างคนให้เป็นบัณฑิต และวิชาเฉพาะ วิชาชีพทั้งหลายเป็นเครื่องมือให้บัณฑิต ทำให้สามารถใช้เครื่องมือได้ และผู้ที่ใช้เครื่องมือต้องเป็นคนดีจะได้นำเครื่องมือไปใช้ในทางสร้างสรรค์

วิจิตร ศรีสอาน (2518) กล่าวว่า วิชาศึกษาทั่วไป เป็นการศึกษาที่จำเป็นสำหรับทุกคน เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นพลเมืองดี เป็นผู้มีความรู้และมีคุณธรรม

มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (อ้างถึงใน ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2550) ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการศึกษาส่วนที่ทำให้ผู้ได้รับการศึกษาเป็นผู้มีความรับผิดชอบและเป็นพลเมืองดี

เกรล์ และ จอห์นสัน (Gray. 1934: 1; Johnson. 1952 : 11, อ้างถึงใน วรรณพร ฉัตรทอง, หน้า 11) กล่าวว่า วิชาศึกษาทั่วไปมีผู้ให้ความหมายไว้มากและแตกต่างกันไปบ้าง โดยทั่วไปให้ความหมายไว้ว่า เป็นการศึกษาส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ได้รับการศึกษาเป็นผู้มีความรับผิดชอบและเป็นพลเมืองดี จัดให้ทุกคนเพื่อให้มีความรู้ที่กว้างขวางนอกเหนือจากวิชาชีพเฉพาะสาขาของตน ให้เป็นผู้ที่มีความคิดกว้างไกล มีวิจารณญาณ ไตร่ตรอง มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรม ศีลธรรม จรรยา เข้าใจปัญหาสังคมและมีจิตใจเสียสละที่จะทำประโยชน์ให้กับส่วนรวม รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดี และดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าในฐานะพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ

แมคเกรท และเบล (McGrath, 1984 : 8-9; Bell. 1970 : 347, อ้างถึงใน วรรณพร ฉัตรทอง, หน้า 11) ให้ความหมายของศึกษาทั่วไปแตกต่างออกไปว่า มีหน้าที่เตรียมเยาวชนให้พร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาของสังคมโดยส่วนรวม อันไม่ได้เป็นปัญหาเฉพาะของสมาชิกในสังคม ซึ่งต่างกันในด้านอาชีพและการทำงาน ความคิด ความเชื่อของบุคคล วิชาที่เกี่ยวข้องกันนับตั้งแต่ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี และยังเป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาหรือเนื้อหาที่เชื่อมโยงหลายสาขาวิชาเข้าด้วยกัน

กล่าวโดยสรุป วิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่จัดให้สำหรับนิสิต นักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทุกคณะในระดับปริญญาตรีทุกคนได้เรียน มีความหลากหลาย เป็นการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ ความคิดกว้างไกล นอกเหนือจากสาขาวิชาชีพของตน ให้เข้าใจตนเอง สามารถปรับตัวได้ เข้าใจผู้อื่น คิดอย่างมีเหตุผล มีคุณธรรมจริยธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม เป็นคนที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างดี

จุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไป

การกำหนดจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไปได้มีพัฒนาการของการพัฒนาจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไปไว้ 5 ช่วง ได้แก่ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2550, หน้า 45 – 69)

ช่วงที่ 1 ให้ผู้เรียนมีความรู้กว้าง

แนวคิดและวิธีการของวิชาศึกษาทั่วไปเข้ามามีอิทธิพลต่อแนวคิดในการจัดการศึกษาของไทย ในการจัดหลักสูตรในสาขาวิชาครุศาสตร์ โดยเริ่มต้นจัดในหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต 4 ปี ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 เมื่อพิจารณาหลักสูตรลักษณะรายวิชาและ โครงสร้าง พบว่ามีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างนอกเหนือไปจากวิชาชีพครู

ของตนเอง ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาหลัก ๆ คือ วิชาทางวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วยวิชาประมวล วิทยาศาสตร์กายภาพและประมวลวิทยาศาสตร์ชีวภาพ ประมวลวิชาคณิตศาสตร์ วิชาทาง สังคมศาสตร์ ประกอบไปด้วยวิชาหลักทางสังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ประยุกต์ ประมวลวิชา ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ จิตวิทยาทั่วไป วิชาทางภาษาและมนุษยศาสตร์ ประกอบด้วยวิชาสังคีต นิยม ศิลปนิยม ปรัชญา การใช้หนังสือและห้องสมุด รวมทั้งวิชาภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

จากหลักสูตรดังกล่าวพบว่า มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่กว้างขวาง ในเรื่องต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและ โดยเฉพาะใช้ในอาชีพการ ซึ่งจำเป็นจะต้องมี ความรู้กว้างขวางเพื่อใช้ชีวิตในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดและวิธีการของการจัดหลักสูตร วิชาศึกษาทั่วไปที่ปรากฏในหลักสูตรของคณะครุศาสตร์ดังกล่าวมานี้ นับได้ว่าเป็นหลักสูตรแรก และเป็น การดำเนินการจัดวิชาศึกษาทั่วไปอย่างเป็นระบบเป็นครั้งแรกในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ช่วงที่ 2 ให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์กว้างและมีความสมดุล

ปี พ.ศ. 2505 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้จัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปอย่างเต็มรูปแบบ และมีความสมบูรณ์ทั่วทั้งมหาวิทยาลัย โดยจัดตั้งคณะศิลปศาสตร์ขึ้น “เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ และทัศนะกว้างขวางในด้านวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ เข้าใจสภาพแวดล้อมของ สังคมและจิตใจมนุษย์ตลอดจนให้มีความรู้พื้นฐานต่อเนื่องกับแขนงวิชาเฉพาะด้านที่ตนเลือก” โดย นักศึกษาของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทุกคนต้องเรียนหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่คณะศิลปศาสตร์ ดำเนินการสอนก่อนแล้วจึงไปเรียนในสาขาวิชาของตนเอง

จุดมุ่งหมายในลักษณะของความสมดุล คือ ความสมดุลในลักษณะที่จะช่วยให้ ผู้เรียนได้เข้าใจ รู้จัก ความสำคัญของวิชาสาขาอื่น จากหลักสูตรมหาวิทยาลัยที่เปิดขึ้นใหม่ในระยะ พัฒนาประเทศ เช่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นต้น มหาวิทยาลัยทั้ง 3 นี้ ได้เริ่มดำเนินการเปิดสอนในระยะแรกยังมีลักษณะที่เน้นวิชาชีพสูง แต่ ในขณะที่เดียวกันก็เริ่มเปิด โอกาสหรือในบางกรณีก็บังคับให้ผู้เรียนต้อง ไปเรียนในสาขาวิชาอื่น ๆ นอกวิชาชีพของตนประกอบด้วย ทั้งๆที่ในช่วงนั้นยังไม่มีระเบียบของทบวงมหาวิทยาลัยบังคับไว้ หลักสูตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในระยะแรกจัดให้ผู้เรียนเรียนวิชานอกคณะอย่างน้อย 3-9 หน่วยกิตในสาขาทางด้านวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ บางสาขาอาจจะมีมากกว่านี้ เป้าหมายใหญ่ก็เพื่อให้ผู้เรียนได้คุ้นเคยกับสาขาและบุคคลในอาชีพ

ช่วงที่ 3 ให้ผู้เรียนจบไปเป็นบัณฑิตที่รู้จักเข้าใจสังคมอย่างดี

หลังจากมีแผนพัฒนาประเทศและดำเนินการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนา ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) ในช่วงปลายของแผนเริ่มมีความสงสัยและถามเกี่ยวกับแนวทางและ ผลของการพัฒนาตามแนวทางดังกล่าวกันมากขึ้น เพราะการพัฒนาตามแผนที่รัฐบาลจัดทำขึ้นนั้น

เน้นหนักไปทางด้านอุตสาหกรรมและส่งเสริมค่านิยมในทางวัตถุธรรมมาก ความสงสัยเหล่านี้ได้เริ่มต้นและแผ่กว้างไปในวงการอุดมศึกษาก่อนอื่น เพราะเป็นกลุ่มที่ใกล้ชิดและเรียนรู้ปัญหาต่างๆ ในสังคมขึ้นอย่างกว้างขวาง ความสงสัยได้ถามและการพิจารณาปัญหาต่างๆ เหล่านี้ครอบคลุมมาถึง การสงสัยได้ถามในคุณลักษณะและคุณภาพของบัณฑิตที่จบจากมหาวิทยาลัยด้วย จุดนี้เองที่นำไปสู่ การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรในกลุ่มของวิชาศึกษาทั่วไป สิ่งที่น่าสนใจ ในจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไปควบคู่กับจุดมุ่งหมายที่มีมาแล้วแต่เดิม คือ ความรู้ ความเข้าใจ และ ความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งความเอาใจจริงเอาใจและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาของสังคม แต่การที่จะรู้เข้าใจและหาทางแก้ปัญหาสังคมได้นั้นความรู้แต่เพียงสาขาเดียวที่นิสิตนักศึกษาได้ เรียนนั้น ย่อมไม่เพียงพอที่จะช่วยให้ นิสิตเข้าใจและมองเห็นทางแก้ปัญหาได้ ความคิดในเชิง ของสหวิชาหรือผสมผสานวิชาการเข้าด้วยกัน ในลักษณะ Interdisciplinary หรือ Integrated Approach จึง ได้รับการเน้นมากขึ้น เพราะแนวคิดนี้นอกจากจะทำให้เข้าใจปัญหาสังคมได้ดีแล้ว ในแง่ของวิชาการยังทำให้ผู้เรียนมองกว้างและเห็นความเกี่ยวพันของวิชาการและวิชาการกับชีวิตและ สังคมได้ชัดเจนอีกด้วย

ช่วงที่ 4 เพื่อความเป็นบัณฑิตที่กว้างขวางรอบด้าน

ตั้งแต่ปี พ.ศ.2520 เป็นต้นมา มหาวิทยาลัยได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ปฏิวัติ เมื่อ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 เป็นอย่างมาก นโยบายของรัฐบาลให้สอนว่า ด้วยการยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีผลให้มีการปรับปรุงจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไปกันกว้างขวางขึ้น มีการ ประชุมสัมมนาจนมีข้อสรุปในเชิงของจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนตรงกัน ประการสำคัญก็คือ ทุกฝ่ายเห็น ว่าวิชาศึกษาทั่วไปควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างบุคลิกและคุณลักษณะของผู้เรียนให้เป็นบัณฑิตที่ สมบูรณ์ มีความรู้กว้าง มีคุณธรรม และมีทักษะที่ลึกซึ้งกว้างขวางเข้าใจปัญหาของสังคม ไม่ใช่เป็น วิชาในลักษณะพื้นฐานทั่วไปของวิชาชีพหรือพื้นฐานในการเรียนวิชาอื่น ๆ ต่อไป

ช่วงที่ 5 ที่เน้นมาจนปัจจุบันเพื่อความ เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์

การประกาศเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรใหม่ของทบวงมหาวิทยาลัย ใน พ.ศ.2532 นำไปสู่การกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่กว้างขวางรอบด้าน ครอบคลุมของความเป็นบัณฑิต ครอบคลุมความรู้กว้าง มีโลกทัศน์กว้าง เพื่อตนเองและผู้อื่น สิ่งแวดล้อม รวมทั้งตระหนักในคุณค่า คุณธรรม จริยธรรม นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ เหล่านี้เป็นผลให้มีการปรับปรุงหลักสูตรวิชา ศึกษาทั่วไปกันอย่างกว้างขวาง มหาวิทยาลัยบูรพามีโครงสร้างของหลักสูตรที่จะหล่อหลอมให้ บัณฑิตของมหาวิทยาลัยบูรพามีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2545)

1. มีความใฝ่รู้และสามารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดชีวิต
2. มีความสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

3. มีคุณธรรมและจริยธรรมในตน ในวิชาชีพและในสังคม โดยสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์

4. มีความรู้ความสามารถอย่างลึกซึ้งตามสาขาวิชาชีพ

5. มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำและมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล

6. มีสมรรถภาพและสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ

7. มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อการรักษาสมดุลของสังคมและสิ่งแวดล้อม การเคารพทรัพย์สินทางปัญญาและตระหนักในสิทธิมนุษยชน

8. มีศักยภาพในการใช้ปัญญา เพื่อคิดแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์

9. มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

10. มีสุนทรียารมณ์ ตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมที่หลากหลายและดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมไทย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ปรับจุดมุ่งหมายใหม่ในปีพ.ศ.2533 เพื่อสร้างบัณฑิตที่สมบูรณ์ในทุกด้านดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2533)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้บัณฑิต

1. เป็นผู้มีความสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

1.1 สามารถสื่อสารภาษาไทยได้อย่างดี

1.2 สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศได้

2. เป็นผู้มีสุนทรียารมณ์

2.1 มีอารมณ์อันประณีตละเอียดอ่อน

2.2 เข้าใจความหมายและเห็นคุณค่าของศิลปะที่มีต่อชีวิตและสังคม

2.3 เข้าใจความหมายและเห็นคุณค่าของคนตรีที่มีต่อชีวิตและสังคม

2.4 เข้าใจความหมายและเห็นคุณค่าของวรรณกรรมที่มีต่อชีวิตและสังคม

3. เป็นผู้ที่มีโลกทัศน์กว้างไกล

3.1 เข้าใจปัญหาด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของไทยและของโลก

3.2 เข้าใจและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมและอารยธรรมของไทยและชาติอื่นๆ

3.3 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

3.4 เข้าใจความสำคัญของกระบวนการจัดการทางธุรกิจ ในสังคมปัจจุบัน

4. เป็นผู้มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

4.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต โลก และจักรวาล

- 4.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับเทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน
- 4.3 เข้าใจการสื่อสารด้วยคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน
5. เป็นผู้มีสมรรถภาพและสุขภาพที่ดีทั้งกายและใจ
 - 5.1 สามารถเสริมสร้างรักษาสมรรถภาพและสุขภาพ
 - 5.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพทางกายและทางจิต
6. เป็นผู้ใฝ่รู้ความจริงและสามารถคิดอย่างมีเหตุผล
 - 6.1 สามารถตั้งคำถามและแสวงหาความจริงด้วยตนเองได้
 - 6.2 สามารถคิดและเชื่อมโยงสิ่งที่คิดได้อย่างมีเหตุผล
 - 6.3 สามารถวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ได้
 - 6.4 สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยการแสวงหาทางเลือกและตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม
 - 6.5 สามารถเลือกและสังเคราะห์ข่าวสารและข้อมูลเพื่อใช้อย่างเหมาะสม
 - 6.6 กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
 - 6.7 รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
 - 6.8 เรียนรู้อยู่เสมอ
7. เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม
 - 7.1 รู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น
 - 7.2 เชื่อมั่นในตนเองและสามารถพัฒนาตนเองได้
 - 7.3 สามารถตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิตของตนเองได้
 - 7.4 มีวินัยในตนเอง
 - 7.5 มีควรรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง
 - 7.6 มีความยุติธรรม
 - 7.7 มีความซื่อสัตย์
 - 7.8 มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการทำผิด
 - 7.9 ประพฤติตนให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
 - 7.10 มีความสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสังคมได้
 - 7.11 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
 - 7.12 มีอุดมการณ์ที่จะพัฒนาสังคม

ส่วนของมหาวิทยาลัยศิลปากรนั้นก็ให้มีข้อเสนอในการปรับปรุงหลักสูตรวิชา พื้นฐานใหม่ นับแต่ปี พ.ศ. 2522 และปรับปรุงอีกครั้งหนึ่งในปี พ.ศ. 2533 โดยกำหนดว่า วิชาศึกษาทั่วไปมีจุดประสงค์เพื่อ

1. สร้างความสำนึกในตน ในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม สร้างความเข้าใจพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคมและกระตุ้นให้แสวงหาแนวทางในการจรจรใจ ความอยู่รอดของมนุษยชาติ
2. สร้างความเชื่อมั่นในความสามารถในเชิงสร้างสรรค์ของมนุษย์และความตื่นตัว ต่ออุปสรรคต่างๆที่ขัดขวางความเจริญงอกงามทางปัญญา รู้จักคิดหาทางแก้ปัญหาต่างๆด้วยเหตุผล โดยสันติวิธีและหลักแห่งคุณธรรม
3. สร้างความรอบรู้ ความใฝ่รู้ ความตื่นตัวในทางปัญญาและความเข้าใจพื้นฐาน ของวิทยาการที่เป็นหลัก สามารถใช้วิชาความรู้ให้เป็นประโยชน์ในการครองชีวิตและในการพัฒนา สังคม
4. สร้างความสามารถในการสื่อสาร ในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างบุคคล กลุ่มชน และประชาคมทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ

เห็นได้ວ່ານับแต่ปี พ.ศ. 2523 เป็นต้นมา ความเปลี่ยนแปลงของสังคมสิ่งแวดล้อมมี ผลให้ทบวงปรับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรใหม่ทำให้มหาวิทยาลัยมีการปรับตัวในการปรับปรุง หลักสูตร โดยเฉพาะหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปกันอย่างกว้างขวาง และมีข้อเสนอแนะที่มีคุณค่า รวมทั้งทางออกที่น่าสนใจหลายประการดังที่ได้ยกตัวอย่างมาประกอบในตอนต้นนี้แล้ว ซึ่งสะท้อน ให้เห็นถึงความรู้จักตนเอง รู้จักสังคม รู้จักแก้ปัญหา โดยใช้ความรู้ ปัญญาในวิถีทางสันติ แสวงหา ความรู้และใช้ความรู้เพื่อตนเองและสังคมเป็นหลัก

จุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไปในปัจจุบัน

ในปัจจุบันจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไปแยกเป็น 4 เรื่องใหญ่ คือ เรื่องความรู้กว้าง ความ เข้าใจ การใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน วัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรมและทักษะ

จุดมุ่งหมายในเชิงความรู้กว้าง

1. ได้รับความรู้พื้นฐานสำหรับการเรียนในวิชาอื่นๆต่อไปจุดมุ่งหมายข้อนี้เน้นมากในการ จัดวิชาศึกษาทั่วไป แต่ไม่ใช่จุดมุ่งหมายที่ควรจะเป็นที่เดียว และสถาบันยังมีการเน้นอยู่ เช่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. มีความรอบรู้ในสาขาวิชาชีพอื่นๆ จุดมุ่งหมายข้อนี้สนองวัตถุประสงค์ในทางกว้างเพื่อ แก้ปัญหาการยึดในวิชาชีพของตนเอง มีมหาวิทยาลัยหลายแห่งเน้นจุดมุ่งหมายนี้อยู่ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยรังสิต

3. ได้เรียนรู้วิธีการศึกษาหาความรู้สาขาวิชาอื่นๆ จุดมุ่งหมายข้อนี้เน้นที่กระบวนการแสวงหาความรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้เข้าใจว่าในสาขาวิชาอื่นๆ นั้นได้แสวงหาความรู้กันอย่างไร จะทำให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ที่กว้างในแต่ละสาขาได้ชัดเจน มีมหาวิทยาลัยที่กล่าวถึงในประเด็นนี้ชัดเจน เช่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ในขณะที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ จุดมุ่งหมายยังไม่ค่อยชัดเจนเท่าที่ควร

จุดมุ่งหมายในเชิงความเข้าใจ

1. มีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้น จุดมุ่งหมายข้อนี้เป็นจุดมุ่งหมายหลักของวิชาศึกษาทั่วไป เพราะเป็นคุณลักษณะของบัณฑิตที่ต้องการไม่ยึดติดกับสาขาวิชาเฉพาะของตนเอง รวมถึงการใช้ชีวิตที่ต้องการมีมุมมองที่กว้างมากขึ้น มีมหาวิทยาลัยที่พูดถึงจุดมุ่งหมายกล่าวถึงในประเด็นนี้ไว้อย่างชัดเจน ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยรังสิต และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

2. ได้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคม โลก นานาชาติ ความสนใจในสังคมโลกและปัญหานานาชาติ ถือได้ว่าเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของคนยุคใหม่ เพราะโลกเชื่อมโยงเป็นโลกใบเดียวกันมากขึ้น บัณฑิตจึงควรสนใจรับรู้ในเรื่องของโลกและนานาชาติ มหาวิทยาลัยที่จุดมุ่งหมายกล่าวถึงในประเด็นนี้ ดังตัวอย่าง มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นต้น เข้าใจเรื่องราวและปัญหาของสังคมไทย เป็นจุดมุ่งหมายที่ได้รับความสำคัญอย่างมากมาโดยตรง และเป็นจุดมุ่งหมายที่มีความสำคัญมีมหาวิทยาลัยที่กล่าวถึงในประเด็นนี้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาสารคามและมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ในขณะที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร และมหาวิทยาลัยราชภัฏ จุดมุ่งหมายยังไม่ค่อยชัดเจนเท่าที่ควร

3. รู้จัก เข้าใจทั้งตนเองและผู้อื่น จุดมุ่งหมายข้อนี้เป็นการมองวิชาศึกษาทั่วไปที่ใช้ประโยชน์กับชีวิตประจำวัน โดยมองว่าวิชาศึกษาทั่วไปใช้ประโยชน์กับชีวิตประจำวันได้อย่างดี โดยเฉพาะเป็นประเด็นของการใช้ชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่นมีมหาวิทยาลัยที่จุดมุ่งหมายกล่าวถึงในประเด็นนี้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยนเรศวร และมหาวิทยาลัยรังสิต ในขณะที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจุดมุ่งหมายยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร

จุดมุ่งหมายในเชิงประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ได้รับความรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ การพัฒนารายวิชาที่เน้นการใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน ได้มากที่สุด แต่ที่นี้ได้เน้นที่การนำเนื้อหาแต่ละสาขาไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้มากกว่าการเน้นทฤษฎีหรือหลักการ มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่กล่าวถึงในประเด็นนี้ ดังตัวอย่าง มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่จุดมุ่งหมายก็มีความชัดเจน

จุดมุ่งหมายในเชิงวัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม

1. มีความรู้และตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ในข้อนี้ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน ได้บ่งถึงเรื่องของศิลปะและวัฒนธรรมไว้ชัดเจน และเป็นจุดมุ่งหมายที่มีแต่ในทางปฏิบัติอาจจะยังไม่มีภาพที่ชัดเจนนัก มหาวิทยาลัยที่จุดมุ่งหมายกล่าวถึงในประเด็นนี้ไว้อย่างชัดเจน เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยรังสิต

2. ได้รับความปลูกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรม ถือเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของวิชาศึกษาทั่วไป จะต้องเน้นควบคู่ไปกับวิชาชีพ คือการปลูกคุณธรรม จริยธรรม ความดี ความงามให้กับผู้เรียน เพื่อหวังให้เขาเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมในการใช้ชีวิตในสังคม มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่กล่าวถึงในประเด็นนี้ไว้เกือบทุกแห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยรังสิต เป็นต้น

จุดมุ่งหมายในเชิงทักษะ

1. รู้จักคิดวิเคราะห์วิจารณ์ จุดมุ่งหมายข้อนี้เน้นอย่างมากในมหาวิทยาลัยของสหรัฐอเมริกา ไม่ว่าจะเป็นฮาร์วาร์ด สแตนฟอร์ด หรือเบิร์กลีย์ ในสังคมไทยเรายังมีไม่มากนัก มหาวิทยาลัยที่จุดมุ่งหมายกล่าวถึงในประเด็นนี้ บางมหาวิทยาลัยคือ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เป็นต้น

2. มีความสามารถในการปรับตัวและตัดสินใจแก้ปัญหา คือ เป็นทักษะที่สำคัญสำหรับบัณฑิตในยุคใหม่ที่จะต้องรู้จักปรับตัว รู้จักแก้ปัญหาและแก้ปัญหาโดยใช้สติปัญญาอย่างดีพอกว่า การใช้ความรู้สึกรหรืออารมณ์มีมหาวิทยาลัยไม่มากนักที่เน้น ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

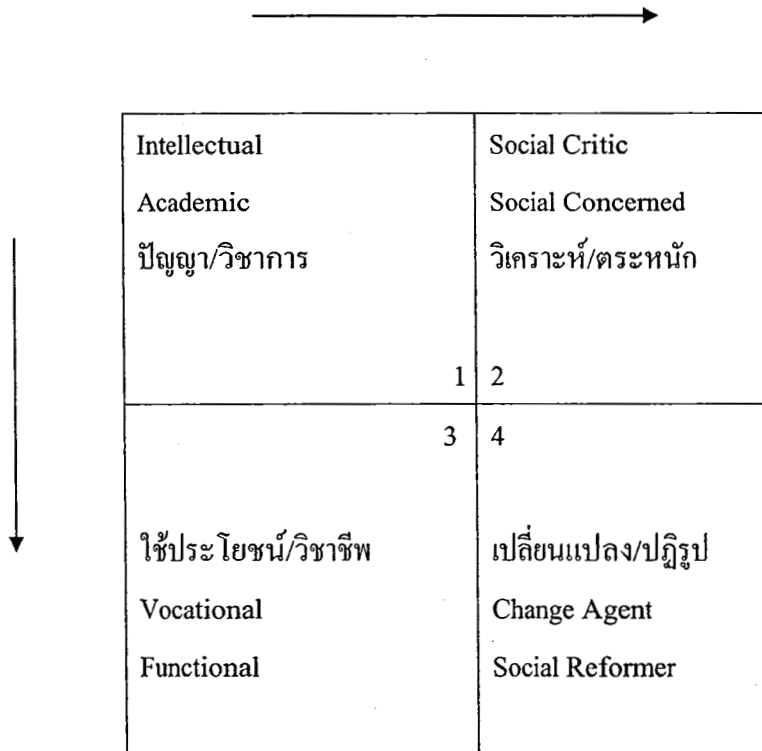
3. มีความใฝ่รู้และแสวงหาความรู้อยู่เสมอ จุดมุ่งหมายข้อนี้ถือเป็นเรื่องหลักของทักษะทางวิชาศึกษาทั่วไป (Advanced Learning Skill) ที่บัณฑิตทุกคนควรมีและการส่งเสริมให้มากขึ้น มหาวิทยาลัยโดยส่วนใหญ่จะกล่าวถึงไว้ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัยรังสิต และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ

4. มีทักษะและความสามารถในการสื่อสาร ความสำคัญในการสื่อสาร รวมถึงการสื่อสารทั่วไป การพูดการเขียนที่สะท้อนความคิดความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งของผู้เรียน ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่จำเป็น ที่จุดมุ่งหมายกล่าวถึงในประเด็นนี้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยสุรนารี มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยรังสิต เป็นต้น

แม้จุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไปจะได้รับการเน้น ได้รับการบันทึก และได้รับการเสนอแนะไว้ในเอกสารหรือรายงานการประชุมต่าง ๆ มากมายและมีคุณค่าก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติแล้ว จุดมุ่งหมายดังกล่าวจะได้รับการนำไปปฏิบัติจริงเพียงใด หรือเมื่อไปปฏิบัติแล้วจะเปลี่ยนแปลงไปเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไปในแต่ละคนแต่ละวิชาเป็นหลักสำคัญ การที่จะเข้าใจจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไปได้อย่างชัดเจนและกว้างขวางพอควร ต้องพิจารณาความเห็นของอาจารย์ผู้สอนประกอบด้วย

แนวคิดในการกำหนดจุดมุ่งหมายวิชาศึกษาทั่วไป

แนวคิดในการกำหนดจุดมุ่งหมายเราอาจพิจารณาได้เป็น 2 มิติ คือ ด้านบุคคลกับสังคม และด้านวิชาการกับการประยุกต์ เมื่อรวมกันแล้วจะแบ่งเป็น 4 มิติดังนี้

ภาพที่ 2 - 1 แนวคิดในการกำหนดจุดมุ่งหมาย

ในการกำหนดจุดมุ่งหมายจะดูว่า ปรัชญาแนวคิดเราจะใช้แนวไหน **แนวทางที่ 1** ดูในส่วนตัวบุคคลหรือสังคม ถ้าต้องการให้นิสิตนักศึกษาเรียนรู้เพื่อมองตัวเอง ก็ให้เรียนวิชาความเป็นอยู่อันดีในครอบครัว สุขภาพ อนามัย สุขศึกษา สุขภาพชุมชน สุขภาพตนเองหรือจะให้นั้นสังคมก็เรียนอย่างเช่น วิชามนุษยกับสังคม เศรษฐกิจกับสังคม กฎหมายกับสังคม ซึ่งในต่างประเทศ

ก็มองสองทาง ทางสังคมก็ค่อนข้างไปทาง Social Oriented ถ้ามองในทางตัวบุคคล ก็อีกรูปแบบหนึ่ง รูปแบบของ Functional Oriented คือเพื่อประโยชน์ของตนเอง ส่วนแนวทางที่ 2 จะมองเน้นในด้านความคิด Intellectual สถิติปัญญาหรือเน้นในแง่ของการประยุกต์ใช้ Application เมื่อรวม 2 แนวเข้าด้วยกันแล้ว เราจะพบว่าในส่วนของวิชาศึกษาทั่วไปมีแนวคิดหลักๆ ในการกำหนดจุดมุ่งหมายเป็น 4 แนว คือ

แนวคิดแรก เน้นให้ผู้เรียนพัฒนาแนวคิดและสติปัญญา โดยพัฒนาที่ตัวเองเป็นหลักใหญ่ ตัวอย่างคือวิชาที่เราจะสอนให้เขามีความคิดอ่านกว้างขวาง ปรัชญา ตรรกวิทยา อย่างนี้ หรืออย่างเช่นศิลปะ นิยม สังคีตนิยม อะไรอย่างนี้ เป็นวิชาซึ่งเขาพัฒนาตัวเอง ความคิด สติปัญญา แต่เป็นความคิดสติปัญญาที่ไม่เกี่ยวกับสังคมมากนัก เป็นการพัฒนาตัวเองในเชิงสติปัญญา

แนวคิดที่สอง การเน้นในเชิงสังคม หมายความว่า เราให้เขาเป็นคนมีความคิดความอ่าน และใช้ความคิดความอ่านเพื่อที่จะเน้นไปทางสังคมค่อนข้างมาก เช่น แนว โนม์ของบางมหาวิทยาลัยที่ให้นิสิตเรียนและมีกิจกรรมทางสังคมค่อนข้างมากตามไปด้วย และบางวิชาในบางสถาบัน

แนวคิดที่สาม การเน้นในแง่ของตัวบุคคล แต่ไม่เน้นความคิดมาก พวกนี้ก็ไม่จำเป็นต้องไปเรียนปรัชญา ไม่ต้องไปเรียนวิชากิจกรรมเข้าจังหวะ อย่างที่บางมหาวิทยาลัยมีวิชาเคมีบ้าง จะมีนิสิตมาเรียนจำนวนมาก โดยเฉพาะนิสิตชายบางคนจะมาเรียนจำนวนมากเป็นพิเศษ เหมือนกับมหาวิทยาลัยบางแห่งมีวิชาปลูกหญ้า มีวิธีทำสวนซึ่งก็เป็นข้อถกเถียงกัน นี่ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่ง เราจะให้เรียนกลุ่มเหล่านี้หรือไม่

แนวคิดที่สี่ แนวนี้คือแนวที่สนใจในแง่ของสังคม แต่ไม่เป็นในเชิงปรัชญาลึกซึ้ง เป็นแง่ในการประยุกต์วิชาที่อาจารย์ให้เขาไปทำกับชุมชน เช่น กำหนดในกิจกรรมออกค่าย วิชาสุขภาพ ชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น ซึ่งไม่ได้ศึกษาลึกซึ้งในทางปัญญาทีเดียว แต่ว่าเรียนเอาไปใช้แก้ปัญหาสังคม ช่วยแก้ปัญหา ในการพัฒนาหลักสูตรจะพัฒนานิสิตนักศึกษาไปในแนวไหน หรือใช้ทุกแนว คือปัญหาที่นักพัฒนาหลักสูตรจะต้องคิดต่อไปว่า อันไหนดีกว่าอันไหน จะใช้แนวหนึ่งดีกว่าแนวสอง ซึ่งไม่สามารถตัดสินใจได้ชัดเจนทีเดียว ต้องอาศัยการอภิปรายถกเถียงในสถาบันเป็นหลัก

วิจิตร ศรีสอ้าน. (2518) ได้กล่าวถึงการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปไว้ว่า การจะกำหนดจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับความหมายของวิชาศึกษาทั่วไป และการจัดการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายจะเป็นตัวกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและใช้ประเมินหลักสูตรต่อไป สถาบันการศึกษาและนักการศึกษาได้เสนอจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไป เป็นการสร้างทักษะในการศึกษาขั้นสูงและการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อจัดเวลาให้นิสิตได้ศึกษาแนวคิดที่

สำคัญ ตลอดจนความหมายของแนวคิดทางด้านมนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศิลปะ รวมทั้งก่อให้เกิดการเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการที่ทำให้นิสิตมีใจกว้างขวาง และเข้าใจในวิชาการ ในแนวที่กว้าง เป็นผู้มีความคิดอิสระ มีความรอบรู้เข้าใจสถานะตนเองในสังคมและในโลก เป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ ใช้เวลาว่างอย่างมีคุณค่า และปรับตัวได้ดีในสังคม โดยมีจุดมุ่งหมาย คือ

1. เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานอันจำเป็นสำหรับทุกคน คือ ให้การศึกษาทั่วไป อันเป็นความรู้พื้นฐานของการเป็นพลเมืองดี
2. เพื่อเพิ่มพูนความเจริญของงานทางสติปัญญา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้เพื่อประโยชน์แก่ตนเองและสังคม
3. เพื่อช่วยพัฒนาบุคลิกภาพและอุปนิสัย ช่วยให้เป็นคนที่สมบูรณ์ มีบุคลิกภาพ มีทัศนคติ และอุดมคติเหมาะสมกับการเป็นปัญญาชน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ศรีเพ็ญ ศุกพิทยกุล, 2541, หน้า 3) ได้กำหนด จุดมุ่งหมายของ วิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะคล้ายกันเพื่อพัฒนานิสิต ให้มีลักษณะดังนี้

1. เพื่อให้นิสิตมีความรู้อย่างกว้างขวางในวิชาพื้นฐาน หลายสาขาวิชา และสามารถนำ ความรู้มาประมวลเป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม
2. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ และลักษณะนิสัยของนิสิตให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจิตใจดีใฝ่รู้ และใฝ่เรียน และมีความรับผิดชอบต่อสังคม
3. เพื่อส่งเสริมให้นิสิตได้รู้ลักษณะของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เข้าใจปัญหาสังคม และ การเมืองที่สำคัญ เพื่อที่จะมีส่วนช่วยในการตัดสินใจและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
4. เพื่อช่วยให้นิสิตมองเห็นความสัมพันธ์ของปัญหาต่าง ๆ และสามารถปรับตัวและ แก้ปัญหาได้ด้วยวิถีทางปัญญา

กล่าวโดยสรุปจากที่สถาบันการศึกษาและนักการศึกษาได้ให้ไว้ จุดมุ่งหมายของการศึกษา วิชาศึกษาทั่วไปมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้อย่างกว้างขวาง คิดอย่างมีเหตุผล มีทัศนคติที่ดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และรักษาวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี รวมทั้งสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข มีประสิทธิภาพ และแก้ไขปัญหา สังคมได้

แนวคิดการสอนแบบบูรณาการ

ประวัติความเป็นมา

แนวคิดเรื่องบูรณาการ (Integration) เกิดขึ้นจากความคิดเห็นของนักปรัชญาชาวอังกฤษ ที่ชื่อว่า จอห์น ล็อก (John Lock) ที่เห็นว่า เด็กไม่มีเวลาและกำลังในการที่จะเรียนรู้ได้หมด ฉะนั้น

เด็กจึงต้องสนใจแต่เฉพาะสิ่งที่จำเป็นที่สุด และที่เขาจะใช้บ่อยที่สุดในชีวิต ต่อมา จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) นักปรัชญาชาวสหรัฐอเมริกาที่มีความเห็นในเรื่องนี้ว่า การให้การศึกษาแก่เด็กนั้น ควรจะนำไปสู่ความเข้าใจเรื่องกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์เพื่อการอยู่รอดของชีวิตคน กิจกรรมใหญ่ ๆ คือ การแสวงหาปัจจัยแห่งการดำรงชีพ อันได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม กิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมขั้นพื้นฐานของมนุษย์ จึงยอมทำให้เด็กเกิดความต้องการที่จะเรียนรู้เอง ดังนั้น เด็กย่อมจะเกิดความสนใจขึ้นโดยธรรมชาติ จากความคิดเห็นของ จอห์น ดิวอี้ นี้ได้มีอิทธิพลและพัฒนาเป็นหลักการบูรณาการ (วรรณนิภา วิชา, 2545, หน้า 21-22)

แนวคิดเรื่องการบูรณาการ ได้มีวิวัฒนาการ ดังนี้

ปี พ.ศ. 2476 ได้มีการทำการทดลองศึกษาเรื่องบูรณาการในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นระยะเวลา 8 ปี และได้เรียกการทดลองนี้ว่า “ผลการทดลอง 8 ปี” (The 8 years study)

ปี พ.ศ. 2483 ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการนำผลการทดลองมาใช้กันอย่างแพร่หลายในโรงเรียนทั่วไป และเรียกการศึกษายุคนี้ว่า “การศึกษาแผนใหม่” (Progressive Education)

ปี พ.ศ. 2496 ในประเทศไทยมีวิทยาการวิชาการศึกษาประสานมิตร ได้มีการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการขึ้นเป็นครั้งแรก และสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย ได้มีการช่วยเผยแพร่ความคิดนี้ออกไปอย่างกว้างขวาง

ปี พ.ศ. 2520 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำหลักสูตรประถมศึกษาตามหลักการบูรณาการ และได้ทดลองเห็นว่าได้ผลดี กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตร เพื่อจะได้มีการนำความรู้และหลักบูรณาการ ไว้ในหลักสูตรอย่างสมบูรณ์

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาโดยใช้การบูรณาการนั้น ได้มีการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนทั้งนอกและในประเทศประเทศ เป็นวิธีการที่นำมาใช้จัดการเรียนการสอนเป็นระยะเวลาพอสมควร ประเทศไทยสถาบันการศึกษาที่นำการสอบแบบบูรณาการมาใช้และเผยแพร่ในวงการศึกษาของชาติ ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และถูกนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของประเทศในปัจจุบัน โดยมีการนำเอาแนวคิดเรื่องการบูรณาการไปใช้ในหลักสูตรระดับประถมศึกษา และกำลังจะนำแนวคิดดังกล่าวไปใช้ในการจัดการมัธยมศึกษาในอนาคตต่อไป

ความหมายของบูรณาการ

คำว่า “บูรณาการ” (Integration) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้มากทั้งในทางหลักสูตร และการสอน ดังนี้

ฮอปกินส์ (Hopkins, 1937, pp. 21-22 อ้างถึงใน รัชณี คลังสุวรรณ, 2545, หน้า 9) กล่าวถึงบูรณาการในแง่การสอนไว้ว่า หมายถึง กระบวนการสอนที่ผสมผสานเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เข้าเป็น

หน่วยการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการศึกษาค้นคว้า เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

กู๊ด (Good, 1973, p. 308 อ้างถึงใน รัชณี คลังสุวรรณ, 2545, หน้า 10) กล่าวว่า บูรณาการ คือ ความสอดคล้องกันของการเรียนรู้ ในด้านองค์ประกอบทางจิตพิสัย และพุทธิพิสัย ของแต่ละบุคคลและกลุ่ม บางทีก็เรียกว่า การศึกษาเพื่อความเป็นมนุษยชาติ หรือการศึกษาที่สมบูรณ์

สาโรช บัวศรี (2521, หน้า 3-12) กล่าวว่า บูรณาการ หมายถึง ความสมบูรณ์ คือ ปราศจากความกังวล ปราศจากความทรมานใจ และทรมานกาย ปราศจากปัญหาที่ร้ายแรงจนแก้ไขไม่ได้ บูรณาการกับสมดุล มีความหมายในทำนองเดียวกัน การมีสมดุลหรือการมีความสมบูรณ์ จึงเป็นสิ่งจำเป็นและพึงประสงค์ยิ่งในชีวิตของมนุษย์ทุกคน ด้านการเรียนการสอนที่จะช่วยฝึกให้นักเรียนได้คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น จะช่วยก่อให้เกิดบูรณาการขึ้น เมื่อเด็กรู้วิธีแก้ปัญหาเขาจะนำติดตัวไปใช้ได้

ธีระชัย ปุณฺโฑ (2540, หน้า 28) กล่าวถึง การสอนแบบบูรณาการ หมายถึง การเชื่อมโยงวิชาหนึ่งเข้ากับวิชาอื่น ๆ ในการสอน เช่น การเชื่อมโยงวิชาศิลปะกับวิชาภาษาไทย การเชื่อมโยงวิชาวิทยาศาสตร์กับสังคมศึกษา เป็นต้น

พกา สัตยธรรม (2523, หน้า 45) กล่าวว่า บูรณาการ คือ ขบวนการที่ทำให้บุคคลมีชีวิตอย่างสมบูรณ์ หรือมีชีวิตที่สมดุลในทุก ๆ ด้าน เป็นลักษณะของการสอนที่จะช่วยให้บุคคลเป็นผู้รอบรู้ สามารถคิดได้อย่างกว้างขวางในหลายด้าน และนำความรู้ที่ได้รับไปแก้ปัญหาความทุกข์ยากให้ลดน้อยลง ในการเรียนการสอน เป็นการนำเอาวิชาต่าง ๆ เข้ามาผสมผสานกัน เพื่อให้ประโยชน์แก่ผู้เรียน โดยใช้วิชาใดวิชาหนึ่งเป็นแกนหลักแล้วขยายกว้างขวางออกไปเพื่อให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเกิดความสมบูรณ์ในตัวของเขาเอง

พระธรรมปิฎก (2540, หน้า 30) ได้ให้ความหมายของเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนบูรณาการ ไว้ว่า การทำให้หน่วยย่อยทั้งหลายที่สัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เข้ามาร่วมทำหน้าที่ประสานกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียว มีความหมายครบถ้วน สมบูรณ์ในตัว

อรทัย มูลคำ (2542, หน้า 21) ให้ความหมายบูรณาการว่า หมายถึง การนำศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อประโยชน์ในการจัดหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน หลักสูตรที่พัฒนาหรือดำเนินการด้วยวิธีบูรณาการแล้ว เรียกว่า หลักสูตรบูรณาการ (Integrated Curriculum) คือ หลักสูตรที่นำเอาเนื้อหาวิชาต่าง ๆ มาหลอมรวมเข้าด้วยกัน ทำให้เอกลักษณ์ใหม่ของหลักสูตร เช่นเดียวกับการเรียนการสอนแบบบูรณาการ คือ เน้นที่องค์รวมของเนื้อหามากกว่าองค์ความรู้ของแต่ละรายวิชา และเน้นที่การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

สรุปได้ว่า การสอนแบบบูรณาการเป็นการสอนเน้นความสนใจ ความสามารถและความต้องการของผู้เรียน การผสมผสานเนื้อหาวิชาในทุกแง่มุมอย่างสัมพันธ์กัน เป็นการสร้างความคิดรวบยอดให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน และสามารถนำความคิดรวบยอดไปสร้างเป็นหลักการ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วย

ลักษณะของการสอนแบบบูรณาการ

UNESCO-UNEP (1994, p.51 อ้างถึงใน วรณิกา วิชา, หน้า 28) ได้กำหนดลักษณะของการบูรณาการการเรียนการสอน ไว้ 2 แบบ คือ

1. แบบสหวิทยาการ (Interdisciplinary) ได้แก่ การสร้างเรื่อง (Theme) ขึ้นมา แล้วนำความรู้จากวิชาต่าง ๆ มาโยงสัมพันธ์กับหัวเรื่องนั้น บางครั้งก็เรียกวิธีบูรณาการนี้ว่า สหวิทยาการแบบหัวข้อ (Thematic Interdisciplinary Studies) หรือ การบูรณาการที่เน้นการนำไปใช้เป็นหลักการ
2. แบบพหุวิทยาการ (Multidisciplinary) ได้แก่ การนำเรื่องที่ต้องการจะจัดให้เกิดบูรณาการไปสอดแทรก (Infusion) ไว้ในวิชาต่าง ๆ บางครั้งเราก็เรียกวิธีบูรณาการแบบนี้ว่า การบูรณาการที่เน้นเนื้อหารายวิชาเป็นหลัก (Discipline-first Approach)

ลาร์ดิซาเบล (Lardizabal, 1970, pp. 142-143 อ้างถึงใน รัชณี คลังสุวรรณ, 2545, หน้า 11) ได้กล่าวถึงการสอนแบบบูรณาการต้องยึดหลักการสำคัญว่า แกนกลางของประสบการณ์อยู่ที่ผู้เรียน และประสบการณ์ในการเรียนรู้จัดเป็นหน่วยการเรียน (Unit) หน่วยการเรียนแยกออกเป็นประเภทใหญ่ได้ 3 ประเภท คือ

1. หน่วยเนื้อหาวิชา (Subject-Matter Unit) เป็นการเน้นเนื้อหาในตำรา หรือหัวข้อเรื่องต่าง ๆ หลักการหรือสิ่งแวดล้อม เช่น เรื่องน้ำ อากาศ เป็นต้น
2. หน่วยความสนใจ (Center of Interest Unit) จัดเป็นหน่วยขึ้น โดยมีพื้นฐานที่ความสนใจและความต้องการ หรือจุดประสงค์เด่น ๆ ของผู้เรียน
3. หน่วยสร้างเสริมประสบการณ์ (Integrative Experience Unit) เป็นการรวบรวมประสบการณ์ มีจุดเน้นอยู่ที่ผลการเรียนรู้และสามารถนำไปสู่การปรับพฤติกรรมการปรับตัวของผู้เรียน

หน่วยดังกล่าวข้างต้น หมายถึง กลุ่มกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่จัดไว้เพื่อสนองจุดมุ่งหมาย หรือสำหรับแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่ง การเรียนเริ่มจากจุดสนใจใหญ่แล้วแยกย่อยไปสู่กิจกรรมในแง่มุมต่าง ๆ จนกระทั่งผู้เรียนสามารถตอบสนองสถานการณ์ที่กำหนดไว้ได้

กระบวนการบูรณาการ

การเรียนการสอนแบบบูรณาการ มีจุดเน้นให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้โดยใช้ทักษะความคิดความสามารถหลาย ๆ ด้าน สอดคล้องกับกลุ่มประสบการณ์ และชีวิตประจำวัน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2535, หน้า 76-78 อ้างถึงใน อภินิติ บำรุงสุข, หน้า 71) ได้กล่าวถึงการบูรณาการไว้ว่า ขั้นตอนการจัดกิจกรรมในห้องเรียน ครูสามารถ จัดลำดับกิจกรรมได้ตามความต้องการ โดยยึดหลัก 3 ขั้นตอน ของการเรียนการสอน คือ ชำนาญความ สนใจ ขั้นตอนกิจกรรม ขั้นสรุปและประเมินผล โดยให้นักเรียนเป็นผู้คิด ปฏิบัติ และสรุปให้มากที่สุด

ในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับมาตรา 24 พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และต้องคำนึงถึงหลักสำคัญ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยกระตุ้นให้ผู้เรียน กระตือรือร้นมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอน
2. การส่งเสริมให้นักเรียนได้ร่วมทำงานกลุ่มด้วยตนเอง โดยการส่งเสริมให้มีกิจกรรมกลุ่ม ทักษะต่าง ๆ อย่างหลากหลายและส่งเสริมให้ผู้เรียนมี โอกาสได้ลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง
3. การจัดประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีโอกาสดูแลเรียนรู้จากสิ่งที่เป็น รูปธรรม เข้าใจง่าย ตรงกับความเป็นจริง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างได้ผล และส่งเสริม ให้มีโอกาสดูแลปฏิบัติจริงจนเกิดความสามารถและทักษะจนติดเป็นนิสัย
4. การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกล้ำคิด กล้าทำ โดย ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสดูแลแสดงออกซึ่งความรู้สึกล้ำคิดกล้าทำ โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมี โอกาสที่จะแสดงออกซึ่งความรู้สึกล้ำคิดของตนเองต่อสาธารณชนหรือเพื่อนร่วมชั้นเรียน ทั้งนี้เพื่อ ส่งเสริมความมั่นใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน
5. การปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม และจริยธรรม ที่ถูกต้องดีงาม ให้ผู้เรียนสามารถจำแนก แยกแยะความถูกต้องดีงามและความเหมาะสมได้ สามารถจัดการความขัดแย้งได้ด้วยปัญญาและ สามัคคี

คุณฐิติ สีสถาวรศักดิ์ (2538, หน้า 59-61 อ้างถึงใน วรรณนิภา วิชา, 2545, หน้า 31) กล่าวถึง หลักการในการบูรณาการ มี 3 ประการ คือ

1. ยึดจุดประสงค์ในการเรียนรู้ จุดประสงค์เหล่านี้เป็นจุดประสงค์ใหญ่ ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย แต่จะเน้นการตอบสนองหลักสูตร มากกว่าสนองผู้เรียน
2. ยึดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีแนวทางว่าต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เป็น ผู้กระทำ หมายถึง เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ทางกิริยาอาการ ความคิด ความรู้สึก ที่ ครอบคลุมด้านหลักของนักเรียน สารของกิจกรรมต้องสอดคล้องกับชีวิต สังคม ภูมิหลังของ นักเรียน โดยเน้นวิธีการมากกว่าหลักสูตรและผู้เรียน วิธีสอนที่ใช้แนวคิดนี้ เช่น วิธีสอนแบบ โครงการ วิธีสอนแบบหน่วยสหสาขาวิชา วิธีสอนเป็นทีม เป็นต้น

3. ยึดผู้เรียนเป็นหลักในการกำหนดจุดประสงค์ของกิจกรรมการเรียน โดยยึดหลักความชอบ ความสนใจ ความถนัด การมีเวลาของผู้เรียน เป็นต้น

บทบาทของครูในการสอนบูรณาการ

อรรถวรงค์ นิยะ โตะ (2536, หน้า 24) กล่าวถึง บทบาทของครูผู้สอนในการสอนแบบบูรณาการไว้ ดังนี้

1. ครูจะต้องศึกษาหาความรู้ให้มากขึ้น ศึกษาสิ่งใหม่ ๆ ให้กว้างขวาง ทั้งทางตรงและทางอ้อม
2. มีความรอบรู้และแม่นยำในความรู้ที่จะนำมาบูรณาการ ผสมผสานสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน
3. มีความคิดกว้าง ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นหลาย ๆ ด้าน
4. เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในทางที่ถูกต้อง เพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีและต้องการเรียนในบทเรียน
5. ติดตามผลงานและประเมินกิจกรรมของนักเรียน

กิจกรรมของผู้เรียนในการสอนบูรณาการ

ลาร์ดิซาเบล (Lardizabal, 1970, อ้างถึงใน วรรณนิภา วิชา, 2545, หน้า 35) กล่าวว่า ในหลักการจัดกิจกรรมของการสอนบูรณาการว่าควรดำเนินกิจกรรมของกระบวนการกลุ่มมาใช้ ดังนี้

1. การแบ่งกลุ่ม ในการแบ่งกลุ่มจะต้องให้ผู้เรียนได้เข้ากลุ่ม เพื่อทำกิจกรรมที่ตนถนัด และมีความสนใจ ผู้สอนต้องให้ความช่วยเหลือในการจัดแบ่งกลุ่มด้วย เพื่อให้แต่ละกลุ่มมีจำนวนพอเหมาะ และมีความสามารถเท่ากัน
2. แต่ละกลุ่มเลือกคณะกรรมการที่ประกอบด้วย ประธาน รองประธาน กรรมการ คณะกรรมการ และเลขานุการ
3. การประชุมร่วมกันภายในกลุ่ม เพื่อวางแผนในการทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น การรายงาน การอภิปราย กรณีศึกษา การแสดงละคร การศึกษานอกสถานที่ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย การสาธิต และทดลอง การสัมภาษณ์ การจัดนิทรรศการ
4. สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีหน้าที่รับผิดชอบในการทำกิจกรรมตามที่ได้วางแผนไว้

แนวคิดการจัดการเรียนการสอน

จุดมุ่งหมายหลักของมหาวิทยาลัย คือ การสอน จุดมุ่งหมายนี้สัมพันธ์โดยตรงกับคน เป็นการสร้างคนให้กับสังคม การเรียนการสอนจึงเป็นระบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนด้วยกันเอง และผู้เรียนกับสภาวะแวดล้อมอื่น ๆ องค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนการสอน คือ ตัว

ผู้เรียน ผู้สอนจะดำเนินการสอนได้ดี และมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อได้รู้จักและเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนเป็นอย่างดี (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2524, หน้า 6 ; 2529 หน้า 37)

การสอน (Instruction) เป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ซึ่งการเรียนรู้สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย แม้ว่าการเรียนรู้ของบุคคลนั้นจะเกิดขึ้น โดยการสอนหรือไม่สอนก็ได้ และเมื่อการสอนได้ถูกออกแบบให้สอดคล้องกับเป้าหมาย โดยเฉพาะกับการเรียน ในทางปฏิบัติผลที่ได้รับจากการสอนอาจจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวได้ หากไม่มีการวางแผนอย่างรัดกุม (สุทธนู ศรีไสย์, 2539, หน้า 1)

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2519, หน้า 29) กล่าวว่า การสอนจะประสบความสำเร็จจะต้องประกอบด้วยปัจจัยสำคัญพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. วางวัตถุประสงค์ของการสอนให้ชัดเจน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสถาบัน
 2. ตำรวจความพร้อม และความรู้พื้นฐานของผู้เรียน โดยพิจารณาความแตกต่างระหว่างบุคคล
 3. เลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน โดยนำเทคโนโลยีและเทคนิคการสอนมาประกอบการสอน
 4. วัดผลและประเมินผล เพื่อดูความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของผู้เรียน
- โรไมน์ (Romine, 1974, pp. 139-143 อ้างถึงใน นพดล ใจเจริญ, 2544, หน้า 31-32) กล่าวว่า องค์ประกอบที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้คือควรประกอบด้วย
1. บุคลิกภาพของผู้สอน ควรมีความกระฉับกระเฉง อารมณ์ขัน สนใจที่จะสอนและสอนเป็นกันเองกับผู้เรียน
 2. การเตรียมการสอน ควรเตรียมการสอนอย่างดี ชี้แจงให้ผู้เรียนทราบวัตถุประสงค์ในวิชาที่เรียน
 3. การเสนอเนื้อหา ควรอธิบายอย่างชัดเจน กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อสอนเรื่องยากให้ง่าย
 4. ประเมินผล ควรประเมินเป็นขั้น ๆ เพื่อเสริมแรงทางการเรียน
 5. รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอนรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนและการประเมินการสอนของตนเองเสมอ

เดวีส์ (Davies, 1981, อ้างถึงใน นพดล ใจเจริญ, 2544, หน้า 32) ได้อธิบายถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนในห้องเรียน ดังนี้

1. ขนาดและรูปร่างของห้องเรียน ควรมีความเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน ช่างหลังสามารถมองเห็นผู้สอน กระดานดำ และแผนภูมิต่าง ๆ ได้ชัดเจน

2. อากาศในห้องเรียน อุณหภูมิในห้องเรียนมีผลต่อการเรียนของผู้เรียน โดยเฉพาะห้องเรียนที่มีอากาศร้อนจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกง่วงนอนและอึดอัด

3. เสียง สภาพห้องเรียนบางอย่างมีเสียงรบกวน เช่น เครื่องปรับอากาศภายในห้องเรียน พัดลม หรือเสียงจากภายนอกห้องเรียนเข้ามา หรือเสียงจากห้องเรียนที่อยู่ข้าง ๆ

ประพัฒน์ จำปาไทย (2525, หน้า 49-50) ศึกษาพบว่า อาจารย์ที่นักศึกษาคิดว่ามีประสิทธิภาพในการสอนมีลักษณะ ดังนี้

1. เตรียมการเสนอบทเรียนอย่างดี
2. สามารถใช้อุปกรณ์การสอนอย่างเหมาะสม
3. สร้างข้อสอบครอบคลุมเนื้อหา
4. แสวงหาความสนใจในตัวผู้เรียน
5. มีความยุติธรรมในการให้คะแนน

ส่วนลักษณะของอาจารย์ที่นักศึกษามีความคิดเห็นว่าไม่ทำให้เกิดประสิทธิภาพการสอนคือ

1. ละเลยหน้าที่
2. ไม่สนใจความรู้สึของผู้เรียน
3. ใช้กระบวนการวัดผลตามอำเภอใจ
4. เน้นกิจกรรมที่ไม่ต้องใช้สติปัญญา

การเลือกที่จะใช้วิธีการสอนแบบใด ควรคำนึงถึงขนาดของผู้เรียน และจุดมุ่งหมายของวิธีการสอนด้วย ในระดับอุดมศึกษา มีรูปแบบการสอนอยู่ 4 แบบ คือ (ไพฑูริย์ สนิทรัตน์, 2524)

1. การสอนแบบบรรยาย จะใช้ได้ผลกับจุดประสงค์ที่ต้องการให้ผู้เรียน เรียนรู้เนื้อหาวิชา แนวคิดเบื้องต้น คำนิยามหลัก ข้อมูลที่จำเป็นจะต้องมีการอธิบายเพิ่มเติม หรือสรุปรวบยอด

2. การสอนแบบอภิปราย มีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกฝนให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความคิดวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ประยุกต์ และผสมผสานความรู้ หรือสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ต่อเพื่อนร่วมชั้นเรียน รวมทั้งฝึกฝนและพัฒนาความสามารถในการแสดงออกและการรับฟังของผู้เรียน

3. การสอนแบบฝึกปฏิบัติ มุ่งหมายให้ผู้เรียน เห็น เข้าใจ สัมผัส และปฏิบัติได้ในสิ่งที่เรียน เป็นการให้ผู้เรียน ได้ลงมือปฏิบัติในสิ่งที่เรียนนั้น และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการลงมือทำ

4. การสอนให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีจุดเน้นสำคัญอยู่ที่ตัวผู้เรียน ผู้เรียนควรมีอิสระในการเรียนรู้ จุดมุ่งหมายของการสอนให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จึงมุ่งให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง และรู้จักที่จะศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเมื่อจบการศึกษา

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมลักษณะหนึ่งของการศึกษา สามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ (ปนัดดา เจียรกุล, หน้า 20)

1. กิจกรรมในหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอนที่มีส่วนสัมพันธ์กับเนื้อหาในบทเรียนตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในบทเรียนนั้น ๆ

2. กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง การกระทำเพื่อการเรียนการสอนของผู้เรียนที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียนตามปกติของชั้นเรียน เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ในการเรียนตามหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

3. กิจกรรมนอกหลักสูตร หมายถึง การเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้จากการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งไม่มีในห้องเรียนหรือในหลักสูตร

อุทุมพร จามรนาม (2541, หน้า 5) กล่าวถึง กิจกรรมการเรียนการสอนที่จะต้องมีความเกี่ยวข้องกับหลาย ๆ กระบวนการ คือ

1. การระบุนวัตกรรมประสงค์ในการสอนของอาจารย์และการเรียนของนักศึกษา
 2. การระบุเทคนิคการสอนของอาจารย์ เทคนิคของการเรียนของนักศึกษา ตลอดจนบรรยากาศของการเรียนการสอน สื่อต่าง ๆ ที่ช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ
 3. การวัดผลการเรียนรู้ของนักศึกษา การสอนของอาจารย์และการประเมินผลการเรียนรู้
- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (ธำรง บัวศรี, 2532)

1. ประสบการณ์ตรง หมายถึง ประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับ โดยตรงจากการสัมผัสกับวัตถุสิ่งของหรือสิ่งที่ใช้เป็นตัวแทน ซึ่งมีได้หมายเพียงการสัมผัสเท่านั้น แต่ยังหมายถึง ความรู้สึกนึกคิดด้วย กิจกรรมที่ถือเป็นประสบการณ์ตรง ได้แก่ การเขียนรายงาน การทดลอง การแสดงละคร แผ่นภาพ เป็นต้น

2. ประสบการณ์รอง หมายถึง ประสบการณ์ที่ผู้เรียนไม่ได้สัมผัสโดยตรง แต่เกิดจากการบอกเล่าของผู้อื่น หรือเกิดจากการอ่านหนังสือ และเอกสารต่าง ๆ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนบางอย่างไม่สามารถจัดของจริงให้สัมผัสได้

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์เรียนรู้ มีข้อควรคำนึงถึง คือ ต้องสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนการสอน สอดคล้องกับวัย ความสามารถ ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับลักษณะเนื้อหา ต้องมีความ หลากหลาย ทันสมัยและน่าสนใจกิจกรรมควรมีความสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตของผู้เรียน และทำ ทายความสามารถของผู้เรียน ควรให้ผู้เรียนเป็นผู้ทำกิจกรรม และควรมีการวัดผลการใช้กิจกรรมทุก ครั้ง

แนวคิดการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพราะการวัดและ ประเมินผลเป็นกระบวนการที่สามารถตรวจสอบได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ หรือไม่ บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ นั้น สามารถที่จะนำมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรรวมถึงการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ได้

ภักธา นิคมานนท์ (2538, หน้า 8) ให้ความหมายของการวัดผลว่า เป็นการใช้เทคนิควิธีการ ซึ่งเรียกว่าเครื่องมือวัดอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อศึกษา ค้นหา หรือตรวจสอบคุณลักษณะของบุคคล ผลงานหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้ได้ข้อมูล ที่มีความหมายแทนพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของสิ่งของ หรือบุคคลที่ต้องการศึกษา

ไพฑูริย์ สีนลรัตน์ (2542, หน้า 170) กล่าวถึงจุดประสงค์ของการประเมินผลการเรียนว่า ในบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอน จะเกี่ยวพันกับการประเมินผลผู้เรียนอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1. ตรวจสอบว่าผู้เรียนได้เรียนไปมากน้อยแค่ไหน ควรเพิ่มเติมอะไร แก้ไข ตอนไหน และปรับปรุงอะไรเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชานั้น ๆ บ้าง การประเมินลักษณะนี้มักเรียกกันว่า การประเมินผลความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

2. การประเมินเพื่อดูว่าเมื่อสิ้นสุดการเรียนเรียนต่อภาคเรียนแล้ว ผู้เรียนประสบความสำเร็จ อยู่ในระดับไหน ลักษณะนี้เรียกว่า การประเมินผลรวม (Summative Evaluation)

วิเชียร เกตุสิงห์ (2520, หน้า 65) กล่าวว่า การวัดผลการศึกษา มีคำสำคัญอยู่ 3 คำ คือ

1. การทดสอบ (Testing) หมายถึง กระบวนการวัดอย่างหนึ่ง อันจะ ได้มาซึ่งจำนวนหรือ ปริมาณ กระบวนการนี้ หมายถึง การใช้เครื่องมือชนิดหนึ่งไปเร็ว ทำให้เกิดการตอบสนอง การนำ เครื่องมือไปเร้านั้นจะต้องมีปฏิกิริยาได้ตอบออกมา ถึงจะถือว่าเป็นการทดสอบ และเรียกเครื่องมือ นั้นว่า แบบทดสอบ

2. การวัดผล (Measurement) หมายถึง กระบวนการที่ให้ได้ว่าสิ่ง ตัวเลข จำนวน หรือ ปริมาณ ซึ่งจำนวนหรือปริมาณนั้นมีความหมายแทนพฤติกรรมอย่างหนึ่ง หรือแทนผลงานที่แต่ละคนแสดงปฏิกริยาโต้ตอบการเร้าออกมา การวัดผลมักจะเป็นผลที่ได้มาจากการทดสอบ

3. การประเมินผล หรือ การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง การนำเอาข้อมูลทั้งหลายที่ได้จากการทดสอบหรือการวัดผลมาประเมินค่า ซึ่งต้องใช้วิจารณญาณของผู้ที่จะประเมินผล

จะเห็นได้ว่า คำทั้งสามคำมีความสัมพันธ์กันกล่าวคือ การวัดผลมักจะใช้วิธีทดสอบ และผลจากการทดสอบจะนำไปสู่การประเมินผล

สุทธรณู ศรีไสย์ (2539, หน้า 38-39) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการทางการศึกษา ที่มุ่งรับข้อมูลย้อนกลับ ไปสู่ผู้เรียนว่าประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด กระบวนการนี้จะประสบความสำเร็จได้ดี ถ้ากระบวนการประเมินผลมีความตรงในเนื้อหาสูง มีความเที่ยงตามรูปแบบที่ใช้ในการประเมินตามปกติ

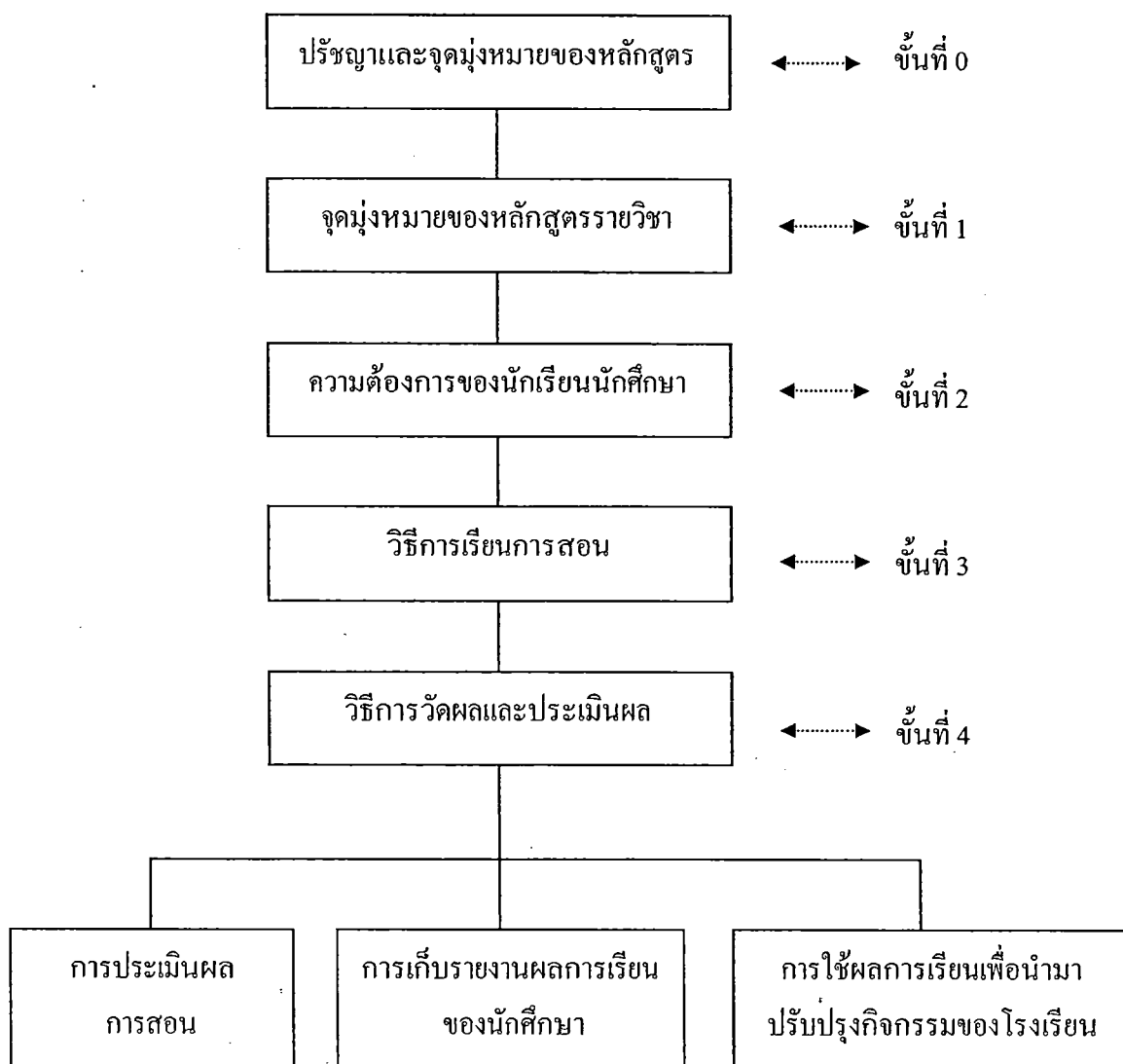
สมหวัง พิริยานูวัฒน์ (2526, หน้า 34) กล่าวถึงการประเมินผลว่า เป็นกระบวนการที่มุ่งตอบคำถาม How Good ดังนั้น การประเมินจึงมีความหมาย 2 ประการ คือ

1. การประเมิน หมายถึง การตัดสินคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
2. การประเมิน หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ เพื่อช่วยในการตัดสินใจ

ความมุ่งหมายของการประเมินผล

ความมุ่งหมายของการประเมินผล ได้แก่ การตัดสินติราคาส่งที่ได้รับการประเมินผลโดยนำค่าคะแนนหรือข้อมูลของสิ่งนั้น ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน และผู้ที่ทำหน้าที่ในการตัดสินใจว่าควรเลือกวิธีการอย่างไรดี และถ้าค้นพบข้อมูลที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการศึกษา จะทำให้การพัฒนาการเรียนการศึกษได้บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างสูงสุด

อำนาจ เลิศขันธ์ (2542, หน้า 8-12) ได้อธิบายกระบวนการเรียนการสอนให้เห็นเป็นแผนภูมิของขั้นตอนการเรียนการสอนไว้ดังนี้

ภาพที่ 2 - 2 ขั้นตอนการเรียนการสอนเพื่อการประเมินผล

ขั้นที่ 1 การประเมินผลในส่วนที่เป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรรายวิชา

การประเมินผลขั้นนี้ประเมินผลในแง่พฤติกรรม การพิจารณาประเมินผลในขั้นนี้ผู้ประเมินต้องพิจารณาจุดมุ่งหมายที่เขียนไว้ครอบคลุมหรือไม่ ถูกหรือผิดอย่างไร เหมาะสมหรือไม่ เพียงพอหรือยัง ควรมีการแก้ไขอย่างไร

ขั้นที่ 2 การประเมินผลที่ความต้องการของนักเรียน นิสิต นักศึกษา

การประเมินผลควรต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน จะพบว่างานด้านการช่าง งานด้านเทคนิควิทยากร ต่างก็ต้องการเรียนวิชาที่แตกต่างกันตามความสนใจของแต่ละบุคคล การประเมินผลควรเลือกการใช้โมเดลที่เหมาะสม

ขั้นที่ 3 การประเมินผลในวิธีการเรียนการสอน

การประเมินผลในวิธีการเรียน ผู้ประเมินควรต้องคำนึงถึงเรื่องปรัชญาของการจัดการศึกษาในระดับชั้นต่าง ๆ หลักการประเมิน มีดังนี้ คือ

1. ผู้สอนควรใช้วิธีการจัดการการเรียนการสอนหลายๆ รูปแบบ ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของแต่ละบท แต่ละวิชา เพื่อให้เกิดผลของการจัดการศึกษาสูงสุด
2. ผู้สอนควรต้องมีการใช้วิธีประเมินผลในรายวิชาทั้งแบบการประเมินโดยส่วนรวม และการประเมินแบบส่วนตัว และประเมินตนเอง เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนที่ได้จัดกระทำไปแล้วให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในขณะเดียวกันก็เป็นที่ไปเพื่อลดข้อผิดพลาดในส่วนที่พึงปรารถนาให้น้อยที่สุด

ขั้นที่ 4 การประเมินผลในวิธีการวัดผลและการประเมินผล

การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยปรกติแล้วมักใช้เครื่องมือวัดผลที่เป็นแบบทดสอบประเภทต่าง ๆ ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดผลให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถวิจัยแบบทดสอบเพื่อวัดผลอย่างอื่นด้วย ดังนั้น การสร้างเครื่องมือวัดผลและการพิสูจน์ค่าความเที่ยงตรง ให้มีค่าสูงสุดอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

ความสำคัญของการประเมินผล

การประเมินผลเป็นส่วนสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะเป็นกระบวนการที่สามารถทำให้ทราบว่า การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพหรือไม่ บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด สามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงหลักสูตรรวมทั้งการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น อำนวย เลิศขยันดี (2542, หน้า 20-21) พบว่า ระบบการประเมินผลมีความสำคัญ ดังนี้

1. ระบบการประเมินผลก่อให้เกิดการดำเนินงานของโครงการเป็นไปอย่างสมบูรณ์แบบ
2. ระบบการประเมินผลก่อให้เกิดขั้นตอนการดำเนินงานเป็นไปอย่างดีไม่มีอุปสรรค
3. ระบบการประเมินผลก่อให้เกิดระบบการตรวจสอบผลกระทบจากการดำเนินงานของโครงการ
4. ระบบการประเมินผลก่อให้เกิดการวางแผนดำเนินการของโครงการแบบมหภาค และยังก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโครงการจุลภาคทั้งหลายทั้งปวง
5. ระบบการประเมินผลก่อให้เกิดการพัฒนาบุคลากรในองค์กร ก่อให้เกิดพลังงานแห่งความสามัคคีธรรมอันเป็นความเมตตาที่จะให้กิจการต่าง ๆ ขององค์กรบรรลุเป้าหมายที่กำหนด

วัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล

การวัดผลการศึกษาอาจมีวัตถุประสงค์ในการสอบวัดต่างกัน อาจนำไปใช้ประโยชน์ต่างกัน วัตถุประสงค์ของการวัดผลทางการศึกษาแบ่งได้ ดังนี้ (สุมาลี จันทร์ชลอม, 2544, หน้า 15-16)

1. วัดเพื่อจัดตำแหน่ง (Placement) การสอบเพื่อให้รู้ว่าผู้สอบมีความสามารถอยู่ในระดับใดของกลุ่ม การวัดในลักษณะนี้มักอาศัยการเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้สอบหรือเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดภายนอก

2. วัดเพื่อการเปรียบเทียบ (Assessment) เป็นการวัดเพื่อบอกให้รู้ว่าผู้สอบแต่ละคนพัฒนาจากเดิมมากน้อยเพียงใด การเปรียบเทียบในการสอบจึงมักเป็นการเปรียบเทียบกับตัวของผู้สอบเอง ผลจากการสอบจึงเป็นประโยชน์โดยตรงกับผู้สอบ และสามารถนำมาเพื่อพัฒนาตนเอง

3. วัดเพื่อทำการวินิจฉัย (Diagnosis) เป็นการค้นหาข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างละเอียดถึงสาเหตุของข้อบกพร่อง โดยปกติจะสร้างเครื่องมือเพื่อจุดประสงค์โดยเฉพาะ เพื่อสามารถบอกได้ว่าการที่ผู้เรียนตอบเช่นนั้นในแต่ละข้อเป็นข้อบกพร่องด้านใด การสอบจะนำไปแก้ไขข้อบกพร่องด้านนั้น

4. วัดเพื่อการพยากรณ์ (Prediction) วัตถุประสงค์ของการวัดประเภทนี้เป็นการนำผลไปใช้ในอนาคต เพื่อเป็นข้อมูลว่าผู้สอบมีความสามารถเท่าไร และควรจะเรียนหรือทำอะไรได้ดีมากน้อยเพียงใดในอนาคต ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการแนะแนว

5. วัดเพื่อการประเมินผล (Evaluation) เป็นการวัดเพื่อสรุปผล เพื่อประเมินหรือตีค่าความสามารถผู้สอบ ในแง่มุมกลับกันผลการประเมินอาจบอกถึงประสิทธิผลของการจัดการศึกษาด้วย โดยให้ข้อมูลว่าผู้สอบมีความสามารถบรรลุผล ตามวัตถุประสงค์หรือไม่

บุญธรรม กิจปริดาภิสุทธิ (2533, หน้า 182) พบว่า การประเมินผลการเรียนที่ปฏิบัติอยู่ในสถานศึกษาต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน หรือการประเมินผลก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลระหว่างการเรียนการสอนกำลังดำเนินอยู่ หรือเมื่อสอนผ่านไประยะเวลาหนึ่ง จบบทเรียนหรือตอนหนึ่ง เพื่อค้นหาว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรไปมากน้อยเพียงใด บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด ผู้สอนจัดเนื้อหา ประสบการณ์ และวิธีการสอนเหมาะสมเพียงใด แล้วนำผลประเมินที่ได้ไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

2. เพื่อตัดสินผลการเรียนหรือการประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละระยะ เช่น กลางภาค ปลายภาค ปลายปี เป็นต้น เพื่อดูว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์เท่าใด บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

หลักการวัดและประเมินผล

สุมาลี จันทร์ชลอ (2544, หน้า 13-14) กล่าวถึงการดำเนินการวัดผลว่า ควรคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้

1. วัดให้ตรงจุดประสงค์ หากวัดไม่ตรงวัตถุประสงค์ จะไม่สามารถสื่อความหมายเกี่ยวกับปริมาณหรือขนาดของสิ่งที่วัดได้
 2. ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ เครื่องวัดไม่ว่าจะเป็นแบบใดต้องมีคุณภาพ คือ วัดได้เที่ยงหรือมีความเที่ยง (Reliability) สูง วัดได้ครบถ้วน มีความตรง (Validity) กับวัตถุประสงค์หรือสิ่งที่ต้องการวัด เครื่องมือที่ใช้วัดมีความเป็นปรนัย (Objectivity)
 3. แปลผลได้ถูกต้อง ผลจากการวัดส่วนมากจะเป็นคะแนนหรือระดับคะแนน ถ้าเครื่องมือวัดคะแนนที่ได้เป็นตัวแทนประชากรของสิ่งที่ต้องการวัดคะแนนจะมีความตรงและมีความหมายเมื่อนำไปใช้เปรียบเทียบกับกลุ่มหรือเกณฑ์
 4. ใช้ผลการจัดให้ค้ำค่าถ้าเครื่องมือวัดมีคุณภาพ ผลการวัดอาจเป็นดัชนีบอกความสามารถของผู้สอบ และหากใช้ข้อมูลเป็นจะสามารถเป็นเครื่องมือบอกจุดเด่น จุดด้อยของผู้สอบ
- อำนาจ เลิศขันธ์ (2542, หน้า 37-39) ได้สรุปหลักการประเมินผล เป็นขั้นตอนไว้ดังนี้
1. จะประเมินอะไร
 2. เตรียมเครื่องมือวัดผลไว้พร้อมหรือไม่
 3. ผู้ประเมินมีความรอบคอบและระมัดระวังในเรื่องขีดจำกัดของเครื่องมือวัดผล
 4. มีความระมัดระวังในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
 5. ควรใช้การประเมินผลเป็นระบบตรวจสอบข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจในเรื่องคุณค่า และคุณธรรมด้วย

สรุปได้ว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการต่อเนื่อง เป็นระบบที่ได้มาตรฐานเพื่อนำไปพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ มีประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลากร การตรวจสอบต้องมีการวางแผนให้รอบคอบเพื่อโอกาสสำเร็จของการประเมินผลสูงสุด

ระบบของการประเมินผล

หลังจากได้ข้อมูลจากการวัดผลแล้ว ผู้วัดจะนำมาแปลผล ในปัจจุบันมีระบบของการวัดและประเมินผลทางการศึกษาอยู่ 2 ระบบ คือ (สมบูรณ์ ชิตพงษ์. 2536, หน้า 487-488)

1. ระบบอิงเกณฑ์ เป็นระบบที่มุ่งเน้นการกำหนดเกณฑ์ในการยอมรับว่าบุคคลมีความสามารถหรือคุณลักษณะที่ต้องการ แล้วพัฒนาบุคคลให้ถึงเกณฑ์กำหนดดังกล่าว การประเมินแบบระบบอิงเกณฑ์จึงมุ่งวัดและประเมินผู้เรียนว่ามีความสามารถตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

2. ระบบอิงกลุ่ม เป็นระบบที่มุ่งเน้นการเปรียบเทียบความสามารถหรือคุณลักษณะของบุคคลโดยอาศัยกลุ่มอ้างอิงเป็นหลัก การประเมินแบบระบบอิงกลุ่มมุ่งวัดและประเมินการเปรียบเทียบความสามารถของผู้เรียนว่าเด่นหรือค้อยกว่าผู้อื่นในกลุ่มเพียงใด

ประเภทของการประเมิน

ในการประเมินผล สุนทร โคตรบรรเทา (2535, หน้า 122-146) ได้จำแนกการประเมินผลออกเป็น 7 ประเภท คือ

1. ข้อสอบแบบอัตนัย เป็นการวัดความสามารถของผู้เรียน ในการเรียบเรียงคำตอบและเรียงความ ยังวัดทัศนคติ ค่านิยม และความคิดเห็นในทางอ้อม ในระดับอุดมศึกษาถือว่าการใช้ภาษา และการเสนอแนวความคิดออกมาเป็นคำพูดได้นั้น เป็นความสามารถทางวิชาการที่มีค่ามาก และการสอบแบบอัตนัยยังส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนที่พึงประสงค์ได้มากกว่าวิธีอื่น ข้อสอบแบบอัตนัยมักมีคำถามอยู่ 2 ประเภท คือ

1.1 แบบคำตอบขยาย เป็นการทดสอบความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง และความสามารถ ในการเสนอความคิดและจัดลำดับแนวความคิด การชี้ความสำคัญของแนวความคิด และการเสนอแนวความคิด ในภาษาที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน

1.2 แบบคำตอบจำกัด เป็นการทดสอบความรู้ที่ต้องการคำตอบจำกัด คำตอบจำกัด กำหนดขอบเขตของคำตอบที่แน่นอน และลำดับของคำตอบที่ต้องการไว้

2. ข้อสอบแบบตอบสั้น เป็นข้อสอบที่ต้องการคำตอบสั้น คำตอบที่เป็นไปได้มากกว่าหนึ่ง หรือกระบวนการตอบมีหลายวิธี สามารถกำหนดเวลาได้แน่นอนกว่าแบบอัตนัย ข้อจำกัดของข้อสอบแบบตอบสั้น คือ ไม่เหมาะสำหรับทดสอบผลการเรียนที่ซับซ้อน

3. ข้อสอบแบบปรนัย หรือข้อสอบแบบเลือกตอบ เพราะรวมข้อสอบรูปแบบอื่นเข้าไปได้อีก เช่น ข้อสอบถูกผิด และข้อสอบแบบจับคู่ คุณลักษณะของข้อสอบแบบปรนัย คือ การให้คะแนน มีความเชื่อมั่นสูง เสร็จเร็วใช้เวลาน้อย และออกได้คลุมเครืออย่างกว้าง ลดเวลาในการเตรียมข้อสอบในระยะยาวได้อีก

4. การสังเกตโดยตรง จะเกี่ยวกับทักษะทางวิชาการหรือความสัมพันธ์ส่วนตัวในสภาพที่เป็นจริง ในสถานการณ์จำลอง หรือในระหว่างการสอบอาจเป็นวิธีการประเมินทักษะที่เชื่อถือได้มากที่สุด ในด้านวิชาการจำเป็นต้องประเมินผลการเรียนของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ถ้าต้องการแสดงให้ผู้เรียนเห็นความมุ่งมั่นของผู้สอนต่อทักษะเหล่านี้ ดังนั้น ต้องมีข้อมูลซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้อมูลย้อนกลับมากกว่าการตัดสินใจที่สำคัญ

5. การสอบปากเปล่า เป็นการสอบที่ให้ผู้สอนมีอิสรภาพในการเปลี่ยนคำถามสำหรับถามผู้เรียนแต่ละคนแตกต่างกันออกไป และมักจะใช้ความลำเอียงส่วนตัวได้ ซึ่งทำให้ขาดความเชื่อมั่นอย่างมาก

6. การประเมินผลภาคปฏิบัติแบบมีโครงสร้าง เป็นวิธีหนึ่งพัฒนาขึ้นมาใหม่ จากการสอบภาคปฏิบัติทางการแพทย์แบบมีโครงสร้างเป็นปรนัย เป็นโครงสร้างทางการบริหารซึ่งนำมาทดสอบหลายวิธีมารวมกัน เป้าหมาย คือ เพื่อทดสอบทักษะต่าง ๆ ให้เป็นปรนัย

7. การประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง หมายถึงระบบการประเมินผลการเรียนซึ่งผู้เรียนมีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างเกณฑ์และมาตรฐานในการเรียนของตนเอง ตลอดจนการตัดสินระดับที่ต้องการเรียนหรือทำได้

จะพบว่า ในปัจจุบันสถานศึกษาระดับอุดมศึกษานิยมประเมินผลนิสิต นักศึกษาของตนเอง โดยใช้รูปแบบการสอบแบบอัตนัย และปรนัย กันเป็นส่วนใหญ่อาจเป็นเพราะมีความสะดวก และมีเข้าใจในรูปแบบการสอบของทั้งสองดีกว่าการทดสอบแบบอื่น ๆ

เนื้อหาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ

วิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ จัดอยู่ในโครงสร้างของหลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ.2549 ของมหาวิทยาลัยบูรพาซึ่งกำหนดรายวิชาไว้ดังต่อไปนี้ (รายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป, 2549, หน้า 1-8).

1. วิชาภาษาอังกฤษ	12	หน่วยกิต
2. วิชาภาษาไทย	3	หน่วยกิต
3. วิชาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	3	หน่วยกิต
4. วิชาทางด้านมนุษยศาสตร์	4	หน่วยกิต
5. วิชาทางด้านสังคมศาสตร์	3	หน่วยกิต
6. วิชาทางด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ	2	หน่วยกิต
7. วิชาทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์	4	หน่วยกิต

7.1 สาขาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

คณิตศาสตร์	1	หน่วยกิต
วิทยาศาสตร์	3	หน่วยกิต

7.2 สาขาอื่นๆ

คณิตศาสตร์	2	หน่วยกิต
วิทยาศาสตร์	2	หน่วยกิต
รวม	31	หน่วยกิต

รายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ (Integrated Humanities) จัดอยู่ในวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์ ร่วมกับวิชา ศิลปะและวัฒนธรรม (Art and Culture) ซึ่งแบ่งหน่วยกิตออกเป็นรายวิชาละ 2 หน่วยกิต โดยมีคำอธิบายประจำรายวิชา คือ “การพัฒนาจิตสำนึกเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับการแสวงหาคูณค่าและความหมายของชีวิตมนุษย์ในมิติต่าง ๆ ได้แก่ ความจริงทางวิทยาศาสตร์ ทางสังคมและทางศาสนา สิ่งกำหนดความเป็นไปของชีวิตของมนุษย์ ความสำคัญของความรู้ที่มีต่อชีวิต และการแสวงหาคูณค่าในรูปแบบต่างๆ จริยธรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคมโดยส่วนรวม ตลอดจนถึงการฝึกใช้เหตุผลในชีวิตประจำวัน”

การจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ มีวัตถุประสงค์ ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่

1. เพื่อพัฒนาจิตสำนึกเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์
2. เพื่อศึกษาพื้นฐานของชีวิตมนุษย์ในมิติด้านความจริง ความรู้ ความดี และการใช้

เหตุผล

3. เพื่อกระตุ้นให้นิสิตมีความคิดสร้างสรรค์ต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคมโดยส่วนรวม

ในเนื้อหาวิชาจะประกอบด้วยเนื้อหาหลักจำนวน 7 บทเรียน โดยแต่ละบทเรียนจะมีโครงสร้างเนื้อหา 3 ส่วนใหญ่คือ

1. แผนการเรียนรู้ ประกอบด้วยหัวข้อย่อย 4 ข้อ ดังนี้

- 1.1 แนวคิด : เป็นการสรุปความคิดรวบยอดเนื้อหาของแต่ละบท
- 1.2 วัตถุประสงค์ : เป็นความมุ่งหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการเรียนรู้
- 1.3 กิจกรรม : เป็นขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามลำดับ
- 1.4 การวัดผล : เป็นการให้คะแนนจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของนิสิต

2. ภาคทฤษฎี เป็นบทความทางวิชาการเกี่ยวกับองค์ความรู้ของเนื้อหาในแต่ละบท

3. ภาคปฏิบัติ เป็นกรณีศึกษา เพื่อนิสิตเรียนรู้จากการทำกิจกรรมเกี่ยวกับเนื้อหาของแต่ละบท เช่น บทความ ภาพยนตร์ เพลง หนังสือ โครงการ เป็นต้น ในท้ายบทของแต่ละบทนั้นจะมีใบงานสำหรับงานที่อาจารย์มอบหมายให้นิสิตทำ เพื่อนิสิตทำส่ง

ในเนื้อหาวิชามีการปรับปรุงเนื้อหาการเรียนการสอน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 – 2551 จำนวน 3 ครั้ง เพื่อให้เนื้อหาที่มีความทันสมัยและมีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น ดังปรากฏอยู่ใน ประมวลรายวิชา ข้อที่ 9 ดังเขปรายวิชาดังนี้

สังเขปเนื้อหาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ (คู่มือ รายวิชา 265109 มนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ, 2549)

1. การคิดเชิงวิพากษ์
2. ความจริงทางวิทยาศาสตร์
3. ความจริงทางสังคม
4. ความจริงทางศาสนา
5. ชีวิตที่เลือกไม่ได้
6. ชีวิตที่เลือกได้
7. การเรียนรู้จากประสบการณ์
8. การเรียนรู้จากการใช้เหตุผล
9. เป้าหมายของชีวิต
10. จริยธรรมต่อตนเองข้อบกพร่องในการใช้เหตุผล
11. จริยธรรมต่อผู้อื่น
12. จริยธรรมตามหน้าที่
13. การใช้เหตุผลที่ดี
14. ข้อบกพร่องของการใช้เหตุผล

สังเขปเนื้อหาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ (คู่มือ รายวิชา 265109 มนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ, 2550)

1. ปฐมนิเทศแนะนำการเรียนการสอน
2. การคิดเชิงวิพากษ์
3. ชีวิตที่เลือกไม่ได้
4. ชีวิตที่เลือกได้
5. ความจริงทางสังคม
6. ความจริงทางวิทยาศาสตร์
7. ความจริงทางศาสนา
8. การเรียนรู้
9. การใช้เหตุผลที่ดี

10. ข้อบกพร่องในการใช้เหตุผล
11. เป้าหมายของชีวิต
12. จริยธรรมต่อตนเอง
13. จริยธรรมต่อผู้อื่น
14. จริยธรรมตามหน้าที่

สังเขปเนื้อหาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ (คู่มือ รายวิชา 265109 มนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ, 2551)

1. ปฐมนิเทศแนะนำการเรียนการสอน
2. การคิดเชิงวิพากษ์
3. ชีวิตมนุษย์ถูกกำหนดไว้แล้วจริงหรือ
4. ชีวิตที่เลือกได้
5. ความจริงทางสังคม
6. ความจริงทางวิทยาศาสตร์
7. ความจริงทางศาสนา
8. รูปแบบการเรียนรู้
9. การใช้เหตุผล
10. ชีวิตที่ดี
11. เป้าหมายของชีวิต
12. จริยธรรมต่อตนเอง
13. จริยธรรมต่อผู้อื่น
14. จริยธรรมตามหน้าที่

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ได้มีกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งให้นิสิตเป็นศูนย์กลาง โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. การบรรยาย เป็นการบรรยายของอาจารย์ผู้สอนในภาคทฤษฎีเพื่อให้นิสิตได้มีความรู้เบื้องต้นก่อนนำไปจัดกิจกรรมอื่น ๆ
2. กรณีศึกษา เช่น ภาพยนตร์เรื่อง 15 คำ เดือน 11 ใช้เป็นกรณีศึกษา ในเรื่องการหาความจริง บทเพลง โดยใช้เพลง เลือกได้ใหม่ ของวง ZAZA และบทความที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาในแต่ละ
3. กิจกรรมกลุ่มย่อย เป็นการให้นิสิตแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดของกลุ่มตนเอง สรุปประเด็นของเนื้อหาในบทเรียนแต่ละบท

4. การอภิปรายในชั้นเรียน หลังจากทำกิจกรรมกลุ่มย่อยแล้ว ตัวแทนนิสิตของแต่ละกลุ่มจะออกมาแนะนำหน้าชั้น ในประเด็นที่กลุ่มตนเองได้สรุปเนื้อหา มา เพื่อนกลุ่มอื่น ๆ มีการซักถาม ถกเถียงประเด็นต่าง ๆ และให้อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้สรุปบทเรียน

5. กิจกรรมโครงการ เป็นการให้นิสิตได้ทำโครงการเพื่อนเรียนรู้ตนเอง ผู้อื่น และสังคม โดยให้นิสิตทำโครงการ 3 โครงการ ได้แก่

5.1 โครงการจริยธรรมต่อตนเอง เป็นให้นิสิตได้ตระหนักถึงตนเองว่า กระทำของ คนเราเมื่อกล่าวโดยสรุปแล้วมีอยู่ 2 อย่าง คือ ทำดีและไม่ดี ดังที่โบราณว่า ชั่วเจ็ดทีดีเจ็ดหน แต่ถ้า หากมองจากมุมของคนแล้ว เรามักจะลำเอียงเข้าข้างตนเองว่าเป็นผู้ “ถูก” อยู่เสมอ มองไม่เห็น ข้อดีของตนเอง โครงการจริยธรรมต่อตนเองจะฝึกให้รู้จักพิจารณาชีวิตให้รอบด้านทั้งส่วนดีและ ส่วนที่บกพร่องของตนเอง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

5.2 โครงการจริยธรรมต่อหน้าที่ เป็นการฝึกให้นิสิตได้ตระหนักถึงว่า คนเราทุกคนเกิดมาล้วนแต่มีหน้าที่ติดตัวมาด้วยกันทั้งนั้น เช่น ในฐานะที่เป็นลูกย่อมมีหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อบิดามารดา อย่างนี้เรียกว่า หน้าที่ตามธรรมชาติ พอเติบโตใหญ่ใช้ชีวิตอยู่ในโลกและสังคมก็มีหน้าที่อันหลากหลายแตกต่างกันไป บ้างก็เป็นครู เป็นอาจารย์ เป็นหมอ หรือทนาย เป็นต้น อย่างนี้เรียกว่า หน้าที่ตามสังคม เพราะสังคมเป็นผู้แต่งตั้งให้ เมื่อพิจารณาในแง่ชีวิตของเราจึงมีสองมิติคือ ปัจเจก และสังคม เมื่อเราอยู่ในสังคมจึงมีอาชีพสุจริตน้ำใจไมตรีที่ผู้คนหยิบยื่นให้ไม่ว่าจะเป็นโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม ด้วยเหตุนี้จึงถือว่าเราติดค้างบุญคุณของผู้อื่นโดยปริยาย ดังนั้น หากเราจะแสดงความชื่นชม หรือกล่าวคำขอบคุณต่อคนเหล่านั้นก็ถือว่าเป็นหน้าที่อันดีที่พึงปฏิบัติต่อกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจอย่างมหาศาลทั้งแก่ตัวเราและผู้ที่เคยทำความดีต่อเรา ดังนั้น โครงการจริยธรรมต่อหน้าที่จึงฝึกให้เรา รู้จักกล่าวคำขอบคุณต่อผู้ที่เคยทำความดีต่อเรา ซึ่งถือเป็นหน้าที่ที่เราพึงปฏิบัติต่อกันในฐานะเพื่อนร่วมสังคม

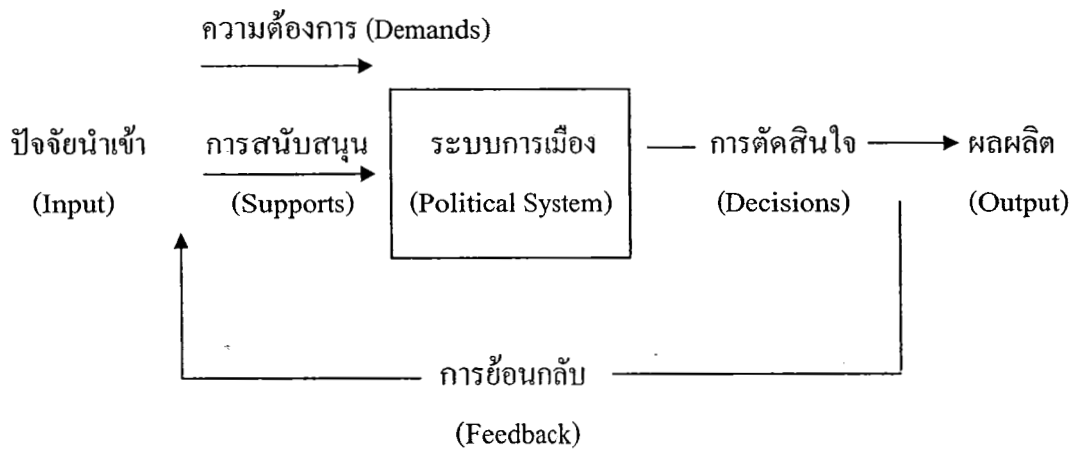
5.3 โครงการจริยธรรมต่อผู้อื่น เพื่อให้ นิสิตได้ตระหนักว่า นิสิต นักศึกษา คือผู้ที่อยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม ได้เรียนรู้และรับสิ่งที่ดีจากสังคมนั้น การทำความดีตอบแทนสังคมจึงเป็นสิ่งที่พึงกระทำ การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา มิใช่ใช้จำกัดอยู่เฉพาะภายในห้องเรียน หรือในรั้วมหาวิทยาลัยเท่านั้น หากแต่ควรเปิด โอกาสให้นิสิตได้สัมผัสวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม นอกจากนี้การจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนยังเอื้ออำนวยให้นิสิตค้นพบศักยภาพของตนและ ฝึกประยุกต์ใช้ความรู้จากการศึกษาในมหาวิทยาลัยได้อย่างสอดคล้องกับความเป็นจริง ด้วยเล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าวนี้ โครงการจริยธรรมต่อผู้อื่นจึงบังเกิดขึ้น เพื่อยังประโยชน์ต่อสังคม และต่อตัวนิสิตในระยะยาว เมื่อต้องออกไปประกอบอาชีพการงาน และดำเนินชีวิตในสังคม เมื่อจบการศึกษา

แนวคิดการวิเคราะห์เชิงระบบ

ในการประเมินผลเชิงระบบ การวิจัยนี้ จะประยุกต์จากแนวคิดการวิเคราะห์เชิงระบบ (Systems Analysis) ของ David Easton (1965) มาใช้ Easton ได้เสนอแนวความคิดหลักของแบบจำลองระบบการเมือง คือ มีเขตแดน (Boundary) ที่แยกการกระทำของระบบการเมืองจากการกระทำทั่วไปในสังคมซึ่งเรียกว่าสิ่งแวดล้อม (Environment) โดยความสัมพันธ์ระหว่างระบบการเมืองและสิ่งแวดล้อมจะอยู่ในรูปของการส่งปัจจัยนำเข้า (Inputs) ซึ่งจะผ่านกระบวนการแปรสภาพของระบบการเมืองออกมาเป็นผลผลิตในรูปของการตัดสินใจและนโยบาย ที่จะถูกส่งออกไปสร้างผลกระทบในสภาพแวดล้อมอีกต่อหนึ่งจากสภาพแวดล้อมจะตอบกลับ (Feed Back) จากผลกระทบนั้นไปยังระบบการเมือง ซึ่งกระบวนการนี้จะหมุนเวียนต่อเนื่องไป

สภาพแวดล้อม

(Environment)

สภาพแวดล้อม

(Environment)

สภาพแวดล้อม

(Environment)

ภาพที่ 2 - 3 แบบจำลองระบบการเมืองของ Easton

เมื่อนำภาพจำลองระบบการเมืองของ Easton มาใช้กับระบบอุดมศึกษา ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2545) ได้ประยุกต์แนวคิดดังกล่าวดังนี้

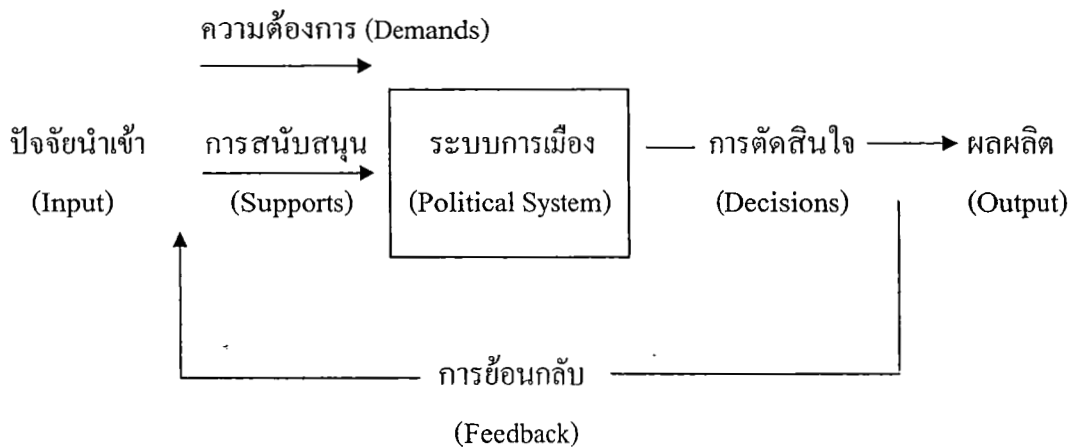
แบบจำลองระบบอุดมศึกษาจะแสดงองค์ประกอบสำคัญในแต่ละส่วนของระบบ อุดมศึกษาโดยเริ่มจากปัจจัยนำเข้าจากสภาพแวดล้อม ซึ่งแบ่งเป็นความต้องการ (Demand) และการ

แนวคิดการวิเคราะห์เชิงระบบ

ในการประเมินผลเชิงระบบ การวิจัยนี้ จะประยุกต์จากแนวคิดการวิเคราะห์เชิงระบบ (Systems Analysis) ของ David Easton (1965) มาใช้ Easton ได้เสนอแนวความคิดหลักของแบบจำลองระบบการเมือง คือ มีเขตแดน (Boundary) ที่แยกการกระทำของระบบการเมืองออกจาก การกระทำทั่วไปในสังคมซึ่งเรียกว่าสิ่งแวดล้อม (Environment) โดยความสัมพันธ์ระหว่างระบบ การเมืองและสิ่งแวดล้อมจะอยู่ในรูปของการส่งปัจจัยนำเข้า (Inputs) ซึ่งจะผ่านกระบวนการแปรสภาพของระบบการเมืองออกมาเป็นผลิตในรูปของการตัดสินใจและนโยบาย ที่จะถูกส่งออกไป สร้างผลกระทบในสภาพแวดล้อมอีกต่อหนึ่งจากสภาพแวดล้อมจะตอบกลับ (Feed Back) จากผลกระทบนั้น ไปยังระบบการเมือง ซึ่งกระบวนการนี้จะหมุนเวียนต่อเนื่องไป

สภาพแวดล้อม

(Environment)

สภาพแวดล้อม

(Environment)

สภาพแวดล้อม

(Environment)

ภาพที่ 2 - 3 แบบจำลองระบบการเมืองของ Easton

เมื่อนำภาพจำลองระบบการเมืองของ Easton มาใช้กับระบบอุดมศึกษา ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2545) ได้ประยุกต์แนวคิดดังกล่าวดังนี้

แบบจำลองระบบอุดมศึกษาจะแสดงองค์ประกอบสำคัญในแต่ละส่วนของระบบ อุดมศึกษาโดยเริ่มจากปัจจัยนำเข้าจากสภาพแวดล้อม ซึ่งแบ่งเป็นความต้องการ (Demand) และการ

สนับสนุน (Support) ซึ่งจะเน้นการสนับสนุนในรูปของการเข้าศึกษาเป็นหลัก โดยแบ่งเป็นสาม ประเด็นย่อย คือ ปริมาณการรับเข้า วิธีการรับเข้า และการอุดหนุน

ในส่วนของการระดมทุนของระบบอุดมศึกษา ประกอบด้วยฐานทั้งสามขององค์กร คือ อุดมการณ์ (Ideology) การบริหารจัดการ (Management) และเทคโนโลยี (Technology)

ผลผลิตจากการแปรสภาพปัจจัยนำเข้าของกระบวนการอุดมศึกษา จำแนกเป็นสองส่วน คือ ผลผลิตที่เป็นตัวตน ได้แก่ บัณฑิต จะคำนึงถึงลักษณะในสามด้าน คือ สติปัญญา (Head) จิตใจ (Heart) ทักษะ (Hand) และผลผลิตที่เป็นตัวงาน ได้แก่ งานวิชาการ งานวิจัย

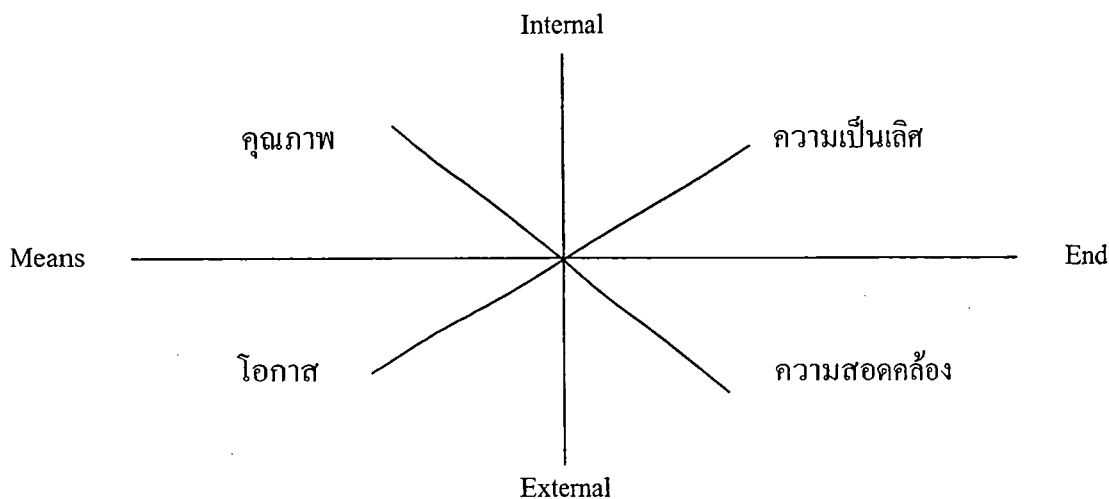
สำหรับผลต่อสภาพแวดล้อมจากผลผลิตของระบบอุดมศึกษานั้น แบ่งเป็นสองส่วน คือ ผลลัพธ์ (Outcomes) และผลกระทบ (Impacts) โดยผลลัพธ์แบ่งออกเป็นสามด้าน คือ สังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ และผลลัพธ์ที่ไม่พึงประสงค์ ซึ่งผลลัพธ์นี้จะร่วมส่งผลลัพธ์จากระบบอื่นให้เกิดเป็นผลกระทบต่อสังคมในภาพรวม

องค์ประกอบสุดท้าย คือ การตอบกลับ (Feedback) หมายถึง ผลจากสภาพแวดล้อมไปยัง ระบบอุดมศึกษา ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสองฝ่ายหมุนเวียนเป็นวงจรต่อเนื่องไป

ความสำคัญของแบบจำลองระบบอุดมศึกษาต่อการศึกษาเป้าหมาย ภารกิจ และยุทธศาสตร์ อุดมศึกษา คือ การแสดงองค์ประกอบของระบบอุดมศึกษาทั้งระบบ ดังนั้น การสร้างตัวแบบเพื่อ เป็นมาตรฐานในการศึกษาวิเคราะห์เป้าหมาย ภารกิจ และยุทธศาสตร์อุดมศึกษาของประเทศต่าง ๆ จึงอาจจัดกลุ่มตามลักษณะขององค์ประกอบในระบบอุดมศึกษา ซึ่งแบ่งได้เป็นสี่กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มที่เป็นวิธีการ (Means) ของระบบอุดมศึกษาในการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ภายนอก (External) เป็นส่วนของวิธีการของระบบอุดมศึกษาในการรับปัจจัยนำเข้าจากภายนอก ระบบเพื่อที่จะให้ระบบสามารถดำเนินการได้
2. กลุ่มที่เป็นวิธีการ (Means) ภายใน (Internal) ของระบบอุดมศึกษา เป็นองค์ประกอบใน ส่วนของวิธีการดำเนินงานภายในของระบบอุดมศึกษาที่จะแปรสภาพปัจจัยนำเข้าให้เป็นผลผลิต
3. กลุ่มที่เป็นจุดมุ่งหมาย (End) ภายใน (Internal) กระบวนการของระบบอุดมศึกษา เป็น องค์ประกอบที่เป็นผลผลิตโดยตรงในขั้นต้นจากการดำเนินงาน ซึ่งยังมีได้พิจารณาถึงผลที่จะมีต่อ ภายนอก
4. กลุ่มที่เป็นจุดมุ่งหมาย (End) ของระบบอุดมศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายนอก (External) เป็นองค์ประกอบที่เป็นผลลัพธ์และผลกระทบจากการดำเนินงานของระบบอุดมศึกษาที่ มีต่อสภาพแวดล้อม

ในส่วนของผลกระทบนี้ไม่สามารถเป็นเป้าหมาย ภารกิจ และยุทธศาสตร์ของระบบ
อุดมศึกษาโดยตรงได้ เนื่องจากเป็นสิ่งที่อยู่เหนือการควบคุมของระบบอุดมศึกษาเพียงระบบเดียว
ตัวแบบการวิเคราะห์จึงตัดการพิจารณาประเด็นนี้ออกไป

ภาพที่ 2 - 4 การจัดกลุ่มตามลักษณะขององค์ประกอบในระบบอุดมศึกษา

จากองค์ประกอบของระบบอุดมศึกษาทั้งสี่กลุ่ม สามารถจำแนกคุณลักษณะของเป้าหมาย
ออกเป็นสี่ด้าน ดังนี้

1. โอกาสในการศึกษา จะเป็นเป้าหมายในส่วนของวิธีการที่มีต่อสภาพแวดล้อมภายนอก
คือ ปัจจัยนำเข้า
2. คุณภาพในการดำเนินงาน เป็นเป้าหมายในส่วนวิธีการภายในระบบอุดมศึกษา คือ
กระบวนการ
3. ความเป็นเลิศทางวิธีการ หรือคุณภาพของผลผลิต เป็นเป้าหมายในส่วนของผลจากการ
ดำเนินงานภายในระบบอุดมศึกษา คือ ผลผลิต
4. ความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม เป็นเป้าหมายในส่วนของผลของระบบอุดมศึกษา ที่มี
ต่อสภาพแวดล้อมภายนอก คือ ผลลัพธ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กาญจนา บุณยมย์ (2524) ได้ศึกษา สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปใน
วิทยาลัยครูตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา พบว่า ด้านจุดมุ่งหมายของการ

เรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดและสติปัญญากว้างขวางขึ้น และเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน การจัดเนื้อหาที่มีลักษณะเป็นความรู้กว้าง ๆ ของสาขาวิชา และเป็นเนื้อหาเบื้องต้นของสาขาวิชานั้น ในด้านการจัดปัจจัยในการเรียนการสอน วิทยาลัยครูเปิดสอนรายวิชาพื้นฐานทั่วไปคำนึงถึงความพร้อมของผู้สอน และลักษณะของการเรียน การสอนที่สำคัญ คือ ในขณะที่สอนผู้สอนมีความมั่นใจในการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป และผู้สอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือซักถาม

เรณู ผลสวัสดิ์ (2524, หน้า 78 อ้างถึงใน ปนัดดา เจียรกุล, 2541, หน้า 31) ได้ศึกษา พัฒนาการของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรมีพัฒนาการจากหลักสูตรแกน ไปเป็นหลักสูตรกระจายสัดส่วนรายวิชาแนวโน้มของ จุดมุ่งหมาย เน้นที่วิธีการศึกษาหาความรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างให้ นักศึกษามีความคิด และสติปัญญากว้างขวาง และเพื่อให้มีความรอบรู้เข้าใจเรื่องราวและปัญหาของ สังคม เนื้อหาวิชา แบ่งเป็น 4 หมวดวิชา คือ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์และภาษา รายวิชาใน 3 หมวดแรก ส่วนใหญ่เป็นรายวิชาสหวิทยาการ เน้นความรู้ ความเข้าใจ เป็นความรู้กว้างและเป็นเนื้อหาเบื้องต้น การบริหารหลักสูตรพัฒนาจากการบริหาร โดย คณะศิลปศาสตร์ ไปเป็นการบริหาร โดยคณะกรรมการและการบริหาร โดยหน่วยงานอิสระ แล้ว ย้อนกลับมาบริหาร โดยคณะกรรมการเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน วิธีการสอน เริ่มจากการบรรยายกลุ่ม ใหญ่และการอภิปรายกลุ่มย่อย มาเป็นการสอนที่มีการบรรยายกลุ่มใหญ่มากขึ้นปัญหาการเรียน การสอน ได้แก่ การมีผู้เรียนจำนวนมาก เนื้อหาวิชามากและซ้ำซ้อน ผู้เรียนขาดทัศนคติที่ดี

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ และทองอินทร์ วงศ์โสธร (2526) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาของวิชา พื้นฐานทั่วไป พบว่า วิชาพื้นฐานทั่วไปเริ่มต้นจัดและพัฒนาอย่างจริงจัง นับแต่หลังสงครามโลก ครั้งที่ 2 เป็นต้นมา การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในแนวคิดและแนวทางของวิชาพื้นฐานทั่วไปมี อิทธิพลของการทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยทุกครั้งไป วิชาพื้นฐานทั่วไปมีจุดมุ่งหมายและ ขอบเขตครอบคลุมความรู้กว้าง และความสัมพันธ์ของความรู้สาขาต่าง ๆ ความเข้าใจตนเองและ สังคม การรู้จักคิด วิเคราะห์วิจารณ์ เห็นคุณค่าในศิลปวัฒนธรรม และมีคุณธรรมจริยธรรม แต่ ปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ความเข้าใจสับสนในจุดมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป กับพื้นฐานวิชาชีพ อันมี ผลไปสู่การจัดหลักสูตรและการสอน โดยในหลายสถาบันเน้นไปที่พื้นฐานวิชาชีพ และผู้สอนก็ สอนเนื้อหาวิชาเบื้องต้นในสาขาวิชาต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน ด้วยการบรรยายในกลุ่มใหญ่มากกว่าการ ให้ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และความคิดคำนิยมที่ถูกต้องตามแนวทางการศึกษาทั่วไป

ศุภวัฒน์ เอ็ม โอบ (2528) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์วิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการ ฝึกหัดครู พ.ศ. 2524 พบว่า มีการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลไว้

ด้วยในด้านเนื้อหาวิชาที่มีบางวิชาที่มีหัวข้อซ้ำซ้อนกัน และเนื้อหาวิชาที่มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป จากความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน พบว่า ความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะกับเนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสองมีความเหมาะสมปานกลาง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนรวมกระทำได้ในระดับดีมาก วิธีการส่วนใหญ่จะสอนแบบบรรยาย

ศรีนิล แก้วแพรง (2528) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต ในด้านความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชาในหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การบริหารหลักสูตร และการบริหารวิชาการ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหาร อาจารย์ และบัณฑิต มีความเห็น โดยส่วนรวมเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้าน ผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นว่า ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยและบัณฑิตมีความเห็นว่า ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผล ประเมินผล ด้านการบริหารหลักสูตรและการบริหารวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย สำหรับความต้องการการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความต้องการในระดับปานกลางทุกด้าน

อัจฉรา วัฒนภิญโญ (2530) ทำการวิจัยเรื่อง พัฒนาการของวิชาพื้นฐานทั่วไปของหลักสูตรสาขาพยาบาลศาสตร์ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ โดยศึกษาถึงประวัติพัฒนาการ และสถานภาพ ตลอดจนปัญหาของวิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของการจัดวิชาพื้นฐานทั่วไปมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลายครั้ง ทั้งทางด้านโครงสร้าง และจำนวนหน่วยกิต จุดมุ่งหมาย มิได้มีการกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะทั้งในภาพรวมและแยกแต่ละหมวดวิชา ส่วนในเรื่องเนื้อหาวิชาจะแบ่งเป็น 3 หมวดวิชา และมาเพิ่มเป็น 4 หมวดวิชา ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ระดับวิชาชีพ พ.ศ. 2525 การบริหารวิชาพื้นฐานทั่วไปมีการพัฒนาเป็นไปในทางที่ดีขึ้น โดยเริ่มจากการบริหารโดยบุคคล จนไปถึงหน่วยงานอิสระ การเรียนการสอนจะมีพัฒนาการที่ไม่ปรากฏเห็นเด่นชัด เน้นหนักไปทางด้านการสอนแบบบรรยาย ไม่มีการจัดกิจกรรม

ปนัดดา เจียรกุล (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวโน้มหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในทศวรรษหน้า ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษา จะเน้นความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก การปรับตัว การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างมีปัญญาและมีคุณธรรม รวมทั้งการให้ความรู้และทักษะ

ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตเพื่อการประยุกต์ใช้และเพื่อความรู้อบ รู้กว้าง โดยมุ่งพัฒนาบัณฑิตให้มี ความสามารถในการสื่อสาร มีทักษะพื้นฐานในเชิงสากล รู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างมี ปัญญาและคุณธรรม สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยและสังคมโลก รู้จัก แสวงหาความรู้ มีมนุษยสัมพันธ์และมีความรับผิดชอบ การจัดรายวิชาจะมีลักษณะการบูรณาการ ความรู้ โดยเน้นเนื้อหาสาระที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในสังคม ความเป็นมนุษย์ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและผลกระทบที่เกิดขึ้น การจัดการเรียนการสอนจะ ให้ความสำคัญกับผู้เรียนมากขึ้น และจะใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น มีการใช้บทความที่ทันสมัย และกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายมากขึ้น โดยเน้นการปฏิบัติจริง การวัดและประเมินผล การเรียนจะวัดตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้โดยใช้แบบทดสอบในการวัดผล

นพดล ใจเจริญ (2544) ได้ศึกษา ทักษะของนิสิตต่อการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป รายวิชามนุษย์กับความงาม พบว่า เนื้อหาวิชานิสิตเห็นว่าเป็นวิชาที่เหมาะสมที่จะสอนในระดับ ปริญญาตรีทุกสาขาในระดับมาก ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เห็นว่าผู้สอนให้ความสำคัญกับนิสิตในระดับมาก ด้านการวัดและประเมินผล นิสิตมีความคาดหวังต่อการเรียนวิชานี้ในระดับ มากเช่นกัน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มสาขาพบว่า กลุ่มสาขาทางวิทยาศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ เพศชาย และเพศหญิง และประเภทเข้าศึกษาระบบ โควต้าและเอ็นทรานซ์ โดยรวมและรายด้านเนื้อหาวิชาและการเรียนการสอนแตกต่างกัน ด้านการวัดและประเมินผลมี ทักษะไม่ต่างกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

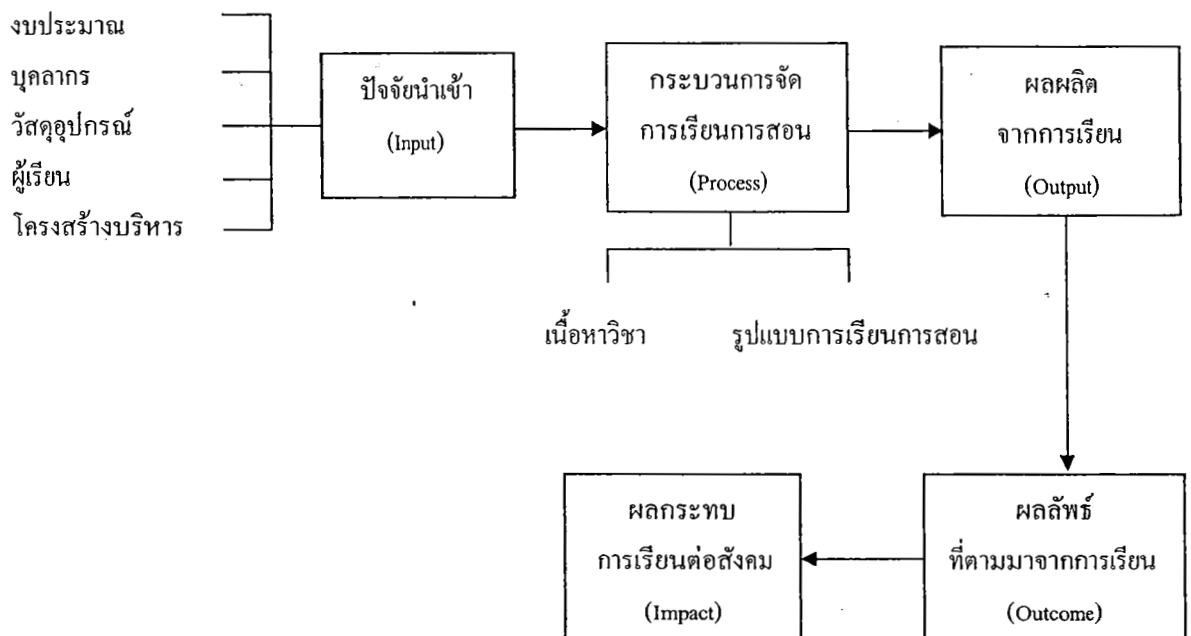
เลอร์ชัน (Larson, 1991) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไปใน วิทยาลัยเป็นกลุ่มเฉพาะเล็ก ๆ เพื่อศึกษาการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรวิชาการศึกษาทั่วไป ด้านเนื้อหาและ โครงสร้าง พบว่า วิชาการศึกษาทั่วไปทำให้ผู้เรียนมีทักษะด้านการเรียน มีความ กระตือรือร้นและเป็นการสร้างคนให้ปรับใช้สังคมและอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้ ด้าน โครงสร้างและเนื้อหามีความใกล้เคียงกัน

ออปเปอร์ (Oppen, 1992) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาและ โครงสร้างของวิชาการศึกษา ทั่วไปโดยเก็บข้อมูลจากประชากรมหาวิทยาลัย 2 แห่งในรัฐฟลอริดา และจากการศึกษาเอกสาร หลักสูตรที่เกี่ยวกับเนื้อหาและ โครงสร้างของหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ยังมึ ความพอใจที่จะให้มีการสอนวิชาการศึกษาทั่วไป แต่ยังไม่พอใจที่ผู้เรียนยังไม่มีการพัฒนาในด้ำน การเขียนและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และมีการเปลี่ยนแปลง โครงสร้างหลักสูตรวิชาการศึกษา ทั่วไปบ้างเล็กน้อย

ซาโปท็อกกี (Zapotocky, 1996) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับมโนทัศน์ของการสังเคราะห์ประวัติศาสตร์ ที่สนับสนุนการออกแบบและใช้หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไประดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ในระหว่างปี ค.ศ. 1919-1946 พบว่า ความก้าวหน้าของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปในสหรัฐอเมริกาที่เกิดขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ก้าวสู่ความเป็นสังคมอุตสาหกรรมและความทันสมัย หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่จัดขึ้นจึงเป็นความพยายามที่จะจัดการศึกษาให้สนองต่อความเป็นนักวิชาชีพ ขณะเดียวกันก็ต้องการผลิตบัณฑิตที่เป็นผู้มีความรอบรู้ด้วย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาค้นคว้า ประเมินผลการศึกษารายวิชาศึกษาทั่วไปแนวสหวิทยาการ : กรณีศึกษาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการในครั้งนี้ จากการสำรวจแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาสามารถใช้กรอบแนวคิดในการศึกษาดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 - 5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

วิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี ทางมหาวิทยาลัยบูรพากำหนดให้นิสิตทุกคณะลงทะเบียน โครงสร้างหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ในปี พ.ศ. 2549 กำหนดให้จำนวนหน่วยกิตรวม ไม่น้อยกว่า 31 หน่วยกิต

วิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ หมายถึง วิชาศึกษาทั่วไปที่จัดอยู่ในกลุ่มวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์ มีจำนวนหน่วยกิต 2 หน่วยกิต เพื่อให้เกิดการพัฒนาจิตสำนึกเชิงวิพากษ์ เกี่ยวกับการแสวงหาคูณค่าและความหมายของชีวิตมนุษย์ในมิติต่าง ๆ ได้แก่ ความจริงทางวิทยาศาสตร์ ทางสังคมและทางศาสนา สิ่งกำหนดความเป็นไปของชีวิตของมนุษย์ ความสำคัญของความรู้ที่มีต่อชีวิต และการแสวงหาความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ จริยธรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม โดยส่วนรวม ตลอดจนจนถึงการฝึกใช้เหตุผลในชีวิตประจำวัน

คณะ หมายถึง คณะที่เปิดทำการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยบูรพาทุกคณะ

ปีลงทะเบียนเรียน หมายถึง ปีที่นิสิตลงทะเบียนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 ถึง 2551

ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอน หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

ด้านการจัดหลักสูตร หมายถึง หลักสูตรวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการมีวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ตอบสนองต่อบัณฑิตที่พึงประสงค์

ด้านวิธีการสอน หมายถึง วิธีการหรือพฤติกรรมการสอนที่ผู้สอนนำมาใช้ดำเนินการในการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมในการเรียนสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนในด้านการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์ หมายถึง การจัดสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ มีประโยชน์ ทันสมัย เพียงพอ และเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน

ด้านการประเมินผล หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล ลักษณะข้อสอบ รวมทั้งวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้สอนดำเนินการเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

งบประมาณ หมายถึง จำนวนรายได้และรายจ่ายของรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ

บุคลากร หมายถึง กรรมการบริหาร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์พิเศษ และเจ้าหน้าที่ประจำ

วัสดุอุปกรณ์ หมายถึง สื่อทัศนูปกรณ์ เอกสารประกอบการเรียน และห้องเรียน

ผู้เรียน หมายถึง นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ที่ลงทะเบียนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ

โครงสร้างการบริหาร หมายถึง โครงสร้างการบริหารงานของรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์ทรัพยากรและโครงสร้างการบริหารรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ

กระบวนการจัดการเรียนการสอน (Process) หมายถึง กระบวนการที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย เนื้อหา และรูปแบบการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ

เนื้อหา หมายถึง เนื้อหารายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ประกอบด้วย การคิดเชิงวิพากษ์ ความจริง ความรู้ ความดี และการใช้เหตุผล

รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง รูปแบบในการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ได้แก่ การบรรยาย กรณีศึกษา กิจกรรมกลุ่มย่อย การอภิปรายในชั้นเรียน กิจกรรม โครงการ

ผลผลิตจากการเรียน (Output) หมายถึง ผลที่ได้จากการเรียนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ โดยตรง ได้แก่ มีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องชีวิตมนุษย์ (เจตจำนงเสรี) ความจริง การเรียนรู้ การใช้เหตุผล และความดี

ผลลัพธ์ที่ตามมาจากการเรียน (Outcome) หมายถึง ผลที่ตามมาจากการเรียนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนวิชาทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนวิชาเอกของตนเอง มีการกระตุ้นให้เกิดการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตลอดจนจนช่วยให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีเหตุผล กระตุ้นให้นิสิตทำกิจกรรมในและนอกมหาวิทยาลัย มีการพัฒนาการทำงานเป็นทีม มีการเรียนรู้ความรับผิดชอบต่อตนเอง การเรียนรู้ความรับผิดชอบต่อคนในสังคมและกระตุ้นให้เป็นผู้มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยจะใช้การวิจัยเชิงบูรณาการ การวิจัยเชิงบูรณาการในที่นี้มีการวิจัยที่ผสมผสานด้วยแนวทางและวิธีวิจัยที่หลากหลาย คือ ใช้แนวทางวิจัยเชิงปริมาณผสมผสานกับเชิงคุณภาพ โดยมีการเก็บข้อมูลแบบบูรณาการทั้งจากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ รวมถึงเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการบูรณาการระเบียบวิธีวิจัยในที่นี้จะใช้การวิจัยเชิงปริมาณเพื่อสำรวจประเมินปัจจัยนำเข้า กระบวนการเรียนการสอนและผลที่ได้จากการเรียนการสอน หลังจากนั้นจะใช้การวิจัยคุณภาพเพื่อวิเคราะห์เหตุ ปัจจัยที่ใช้อธิบายผลจากการสำรวจเชิงปริมาณ ดังนั้นวิธีการวิจัยจึงเป็นแบบผสมผสานระหว่างการใช่แบบสอบถามเพื่อสำรวจภาพรวม และหลังจากนั้นจะใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และสนทนากลุ่ม รวมถึงการสังเกตการณ์ในชั้นเรียนเพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกในรายละเอียด และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยการประเมินผลการศึกษารายวิชาศึกษาทั่วไป แนวสหวิทยาการ : กรณีศึกษาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ใช้วิธีการศึกษาวิจัย 5 รูปแบบ คือ

1. การศึกษาจากเอกสาร
2. การสำรวจ
3. การสัมภาษณ์
4. การสังเกตการณ์
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิจัยแต่ละรูปแบบมีสาระสำคัญ ดังนี้

การศึกษาจากเอกสาร

การศึกษาจากเอกสารที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็นเอกสารชั้นต้น ได้แก่ รายงานการประชุม เอกสารการสอน คู่มือการเรียนการสอน บทปฏิบัติการรายวิชา เป็นต้น และเอกสารชั้นรอง ได้แก่ งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

การสำรวจ

การสำรวจโดยใช้แบบสอบถามโดยในงานวิจัยนี้จัดการสำรวจออกเป็น 2 รูปแบบ คือ เป็นการสำรวจความคิดเกี่ยวกับผลที่ได้จากการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ส่วนรูปแบบที่สองเป็นการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ

การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่ได้รับจากการเรียนการสอน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี ชั้นปีที่ 1-3 ทั้งนิสิตภาคปกติ และนิสิตภาคพิเศษทุกคณะ การเลือกกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเป็นประชากรที่ใช้ศึกษา เนื่องจากเป็นนิสิตที่ผ่านการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการมาแล้วระยะหนึ่ง ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่พอเหมาะต่อการเกิดผลการเรียนอันจะนำไปสู่การประเมินผลที่เกิดจากการเรียนได้

1.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ ได้แก่

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ	n	คือ	จำนวนตัวอย่างหรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	คือ	จำนวนหน่วยทั้งหมด หรือขนาดของประชากร
	e	คือ	ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Error)

ในที่นี้จะกำหนดเท่ากับ ± 0.05 ภายใต้ความเชื่อมั่น 95%

โดยที่ $N = 18861$ และ $e = 5\% = \pm 0.05$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าสูตร} \quad n &= \frac{18861}{1 + 18861 (0.05)^2} \\ &= \frac{18861}{1 + 47.155} = 391.69 \end{aligned}$$

ดังนั้น ประชากรที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้อันประกอบไปด้วย นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี ชั้นปีที่ 1-3 ทั้งนิสิตภาคปกติ และนิสิตภาคพิเศษทุกคณะ การเลือกกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวจำนวน 391 คน จึงจะยอมรับได้ โดยแบ่งออกเป็นคณะได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 สถิติบัณฑิตตามคณะที่ลงทะเบียนเรียน ปี พ.ศ. 2549 – 2551

คณะ	ปีที่เข้าภาคปกติ/ภาคพิเศษ			รวม	รวมทั้งหมด	กลุ่มตัวอย่าง
	2551	2550	2549			
พยาบาลศาสตร์	177/41	199/61	134/59	510/161	671	14
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	681/376	544/185	607/92	1832/653	2485	52
วิทยาศาสตร์	559/391	486/181	335/67	1380/639	2019	42
ศึกษาศาสตร์	948/503	538/335	301/98	1787/936	2723	57
วิศวกรรมศาสตร์	349/649	300/379	351/242	1000/1270	2270	47
ศิลปกรรมศาสตร์	201/95	271/77	201/86	673/258	931	20
สาธารณสุขศาสตร์	144/47	96/104	109/1	349/152	501	11
วิทยาศาสตร์การกีฬา	286	261	112	659	659	14
วิทยาลัยนานาชาติ	209	146	56	411	411	9
แพทยศาสตร์/แพทย์แผนไทย	89	78	33	200	200	4
รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	176/694	73/926	108/481	357/2101	2458	51
การจัดการและการท่องเที่ยว	311/743	354/612	312/200	977/1555	2532	53
โลจิสติกส์	110/226	122/179	126/38	358/443	801	17
รวม	4240/3765	3468/3039	1986/1364	9694/8167	18861	391

1.2 เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน (Two-Stage Sampling)

คือ

ขั้นที่ 1 จะสุ่มแบบช่วงชั้นตั้งแต่คณะ ภาควิชา และสาขา ช่วงชั้นจำแนกตามคณะที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะแพทยศาสตร์ คณะโลจิสติกส์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว และคณะการแพทย์แผนไทย อภัยภูเบศร

ขั้นที่ 2 ใช้การสุ่มเชิงระบบ โดยกำหนดช่วงห่างระหว่างหมายเลขของกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณได้จาก

$$\text{ช่วงห่างระหว่างหมายเลข} = \frac{\text{จำนวนประชากร}}{\text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง}}$$

$$= \frac{18861}{391}$$

$$= 48.23$$

$$= 48$$

ช่วงห่างระหว่างหมายเลข = 48

เมื่อทราบช่วงห่างระหว่างหมายเลขเท่ากับ 48 และเริ่มนับตั้งแต่หมายเลข 1 ของจำนวนนิสิต ไปจนถึงได้จำนวนตัวอย่างครบตามต้องการ 391 กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงแจกแบบสอบถามตามรายชื่อที่ปรากฏอยู่ในระบบ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้น และได้รับการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยอาศัยกรรมการบริหารรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการและผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยภายนอก นอกจากนี้จะทดสอบความเที่ยง (Reliability) โดยใช้การเก็บตัวอย่างมา 30 ชุดและทดสอบด้วยค่าแอลฟาของครอนบาค (Cronbach)

การตรวจสอบเครื่องมือความตรงของเนื้อหา (Content Validity) จะใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยจำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. ผศ.ดร. ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์
2. ผศ.ดร. เรวัต แสงสุริยงค์
3. ผศ.ดร. บุญเชิด หนูอิม

การสัมภาษณ์

ในการวิจัยประเมินผลนี้จะใช้การสัมภาษณ์ 2 รูปแบบ คือ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการเสวนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ดังนี้

1. การสัมภาษณ์เจาะลึก จะเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informant) ที่เกี่ยวข้องกับรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ และกระจายความหลากหลายผู้ให้ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลตามแบบวิจัยคุณภาพ (Triangulation) รวมถึงการละล่อม (Probing) จนกระทั่งข้อมูลอิ่มตัว (Data Saturation)

1. ผศ.ดร. ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์	อดีตประธานกรรมการบริหาร
รายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ
2. ผศ.ดร. บุญเชิด หนูอิม	อดีตประธานกรรมการบริหาร
รายวิชาสหศาสตร์ 1
3. อาจารย์ศรีหทัย ไหม่มมงคล	กรรมการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ฯ
4. นางลาววัลย์ เรสจะ โป๊ะ	นักวิชาการการเงิน และบัญชีชำนาญ
การคณะมนุษยศาสตร์ฯ

5. นางสาวปราณี อโนคาช

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
คณะมนุษยศาสตร์ฯ

2. การเสวนากลุ่ม จะเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

กลุ่มกรรมการบริหาร ประกอบด้วยอาจารย์ผู้สอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ โดยการจัดประชุม และเปิดให้มีการอภิปรายจนสามารถหาข้อยุติ และข้อสรุปที่เกี่ยวกับทรัพยากร การบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอนและผลที่ได้จากการเรียนประกอบไปด้วย

1. ดร.บุญรอด บุญเกิด
2. ดร.สกุล อ้นมา
3. อาจารย์ชั้นทอง วิชาเดช
4. อาจารย์ปัทวี สัตยวงศ์ทิพย์
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลลิตา กิตติประสาร
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รณพ ประวัตติงาม
7. อาจารย์ปิยนันท์ ทับทิม
8. อาจารย์สุภาศิริ เจริญสุข
9. อาจารย์เสาวคนธ์ วงศ์สุภชัยนิมิต
10. อาจารย์อัจฉรา ศักดิ์วีระสวัสดิ์
11. อาจารย์กรณิกา เผือกวิสุทธิ
12. นางสาวสถาพร ไปเหนือ
13. อาจารย์ทิพภา ปลื้พะจินดา

กลุ่มผู้นำนิสิต ที่ได้ผ่านการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ

1. นางสาวกัญญา แก้วสีขาว	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
2. นายยุทธนา กล้าหาญ	คณะการขนส่งและโลจิสติกส์
3. นางสาวสลิคตา ศิวารมย์	คณะศึกษาศาสตร์
4. นางสาวอาจารย์ สังข์สุข	คณะศึกษาศาสตร์
5. นางสาวนริชา เจริญผล	คณะศิลปกรรมศาสตร์
6. นายอโณทัย จัตุพร	คณะแพทยศาสตร์
7. นายธนากร แซ่เต็ง	คณะวิศวกรรมศาสตร์
8. นางสาวรัศมีคารา เฉลิมศรี	คณะการจัดการและการท่องเที่ยว
9. นางสาวพรพรรณษา แก้วดี	คณะการจัดการและการท่องเที่ยว
10. นางสาวอรนุช บุตรบุญท้าว	คณะพยาบาลศาสตร์

กลุ่มของหน่วยงาน และผู้บริหาร ที่นิสิต ได้ลงไปทำกิจกรรม โครงการต่อสังคมใน
พื้นที่ต่าง ๆ

1. นายธีรรัตน์ ธีระวุฒิพันธุ์	นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ
สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 5
จังหวัดชลบุรี
2. นางชมัยพร วิทยาพูล	ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์เด็กชาย
บ้านบางละมุง อำเภอบางละมุง
จังหวัดชลบุรี
3. นายสัญญาชัย ฉลาดคิด	ผู้อำนวยการโรงเรียน
วัดบ้านหนองขาม (ไตรราษฎร์บำรุง)
อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
4. นายสมโภชน์ ฉลาดคิด	ผู้อำนวยการโรงเรียน
บ้านไร่ไทรท่า
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
5. นางเสาวณีย์ พิทยานุรัตน์	ผู้อำนวยการโรงเรียน
บ้านแหลมแท่น อำเภอเมือง
จังหวัดชลบุรี

การสังเกตการณ์

การสังเกตการณ์ได้ใช้การสังเกตการณ์ในชั้นเรียนจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมประชุมกลุ่มย่อย โดยอาจารย์ให้นิสิตแบ่งกลุ่มอ่านบทความ และออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน กิจกรรมฝึกปฏิบัติคุณธรรมโครงการจริยธรรมต่อตนเอง และต่อหน้าที่ โดยนิสิตออกมาอ่านใบงานที่นิสิตได้ทำส่งอาจารย์ให้เพื่อนนิสิตในกลุ่มได้ฟัง การใช้กรณีศึกษา (Case Study) ได้แก่ การชมภาพยนตร์ เรื่อง 15 คำเตือน 11 บทความ ได้เข้าไปสังเกตการณ์ตลอดจนการฝึกบำเพ็ญประโยชน์ในรูปของโครงการจริยธรรมต่อสังคม ณ โรงเรียนวัดบ้านหนองขาม อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยประเมินผลนี้ จะใช้การวิเคราะห์แบบบูรณาการทั้งในแนววิจัยเชิงปริมาณ และวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

เชิงปริมาณ

ในการใช้การวิจัยเชิงปริมาณ จะใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) จากแบบสอบถามซึ่งใช้มาตราส่วน (Rating Scale) ตามแบบไลเกิร์ต โดยแบ่งมาตราส่วนออกเป็น 6 ลำดับ คือ

มาตราส่วน	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
ค่อนข้างน้อย	2
น้อย	1
ไม่เหมาะสม	0

ในการวิเคราะห์ระดับความเหมาะสมของเนื้อหา รูปแบบและผลการเรียนของรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการจะได้ค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับ
5.51 – 6.00	เหมาะสมมาก
5.01 – 5.50	เหมาะสมค่อนข้างมาก
3.01 – 5.00	เหมาะสมปานกลาง
1.01 – 3.00	เหมาะสมค่อนข้างน้อย
0.51 – 1.00	เหมาะสมน้อย
0.01 - 0.50	ไม่เหมาะสม

การใช้สถิติอนุมาน (Infermatial Statistics) ได้แก่ t-test และ F-test

เชิงคุณภาพ

ในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพใช้การตีความข้อมูลในเชิงคุณภาพที่ได้จากเอกสารและการสัมภาษณ์เพื่อช่วยพรรณนา และอธิบายผลการวิจัยเชิงปริมาณ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง ประเมินผลการศึกษารายวิชาศึกษาทั่วไปแนวสหวิทยาการ : กรณีศึกษาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยแบบสอบถาม และข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาสามารถนำเสนอออกเป็น 3 หัวข้อ ดังนี้

1. วิเคราะห์ทรัพยากรและ โครงสร้างการบริหารรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ (Inputs)
2. วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอน (Process)
3. วิเคราะห์ผลที่ได้รับจากการเรียน (Outputs, Outcomes, Impacts)

วิเคราะห์ทรัพยากรและโครงสร้างการบริหารรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ งบประมาณ

การบริหารรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ได้รับการจัดสรรงบประมาณจาก มหาวิทยาลัยที่นิสิตลงทะเบียนปีงบประมาณ 2549 ถึงปี 2551 จะพบว่าในปี พ.ศ. 2549 ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 619,800 บาท ปี 2550 ได้รับงบประมาณ 740,400 บาท และปี 2551 ได้รับงบประมาณ 817,400 บาท

ตารางที่ 2 งบประมาณที่ได้รับสนับสนุน

ปีงบประมาณ	จำนวนเงิน (บาท)	ที่มา
2549	619,800	กองแผนงานคณะมนุษยศาสตร์ฯ
2550	740,400	กองแผนงานคณะมนุษยศาสตร์ฯ
2551	817,400	กองแผนงานคณะมนุษยศาสตร์ฯ

หากดูงบประมาณที่ได้รับในแต่ละปี จะพบว่าปีงบประมาณจำนวนมากหากนำมาบริหารรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ แต่เมื่อคิดคำนวณแล้วจะพบว่า รายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการจะขาดทุน เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับจะเป็นเงินค่าลงทะเบียนของนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ จำนวน 2 หน่วยกิต หน่วยกิตละ 100 บาท เป็นเงิน 200 บาท หากในหนึ่งกลุ่มมีนิสิตลงทะเบียน 60 คน ก็จะได้เงินจำนวน 12,000 บาท หากรายวิชาฯ จ้างอาจารย์

พิเศษมาสอนในภาคปกติจำนวน 2 ชั่วโมง ชั่วโมงละ 400 บาท เป็นเงิน 800 บาท ในหนึ่งภาคเรียนมีจำนวน 16 ชั่วโมง เป็นเงิน 12,800 บาท จะพบว่ารายวิชาฯ ที่จ้างอาจารย์พิเศษมาสอนจะขาดทุน 800 บาท (สัมภาษณ์, บุญเชิด หนูอ้อม, 25 ส.ค. 2552)

แต่ยังพบอีกว่า จำนวนเงินที่นิสิตลงทะเบียนเรียนนั้น จะต้องนำมาหักออกให้กับทางมหาวิทยาลัยและคณะด้วย โดยในการหักงบประมาณจำนวนเท่าไหร่นั้นขึ้นอยู่กับนโยบายของมหาวิทยาลัยเป็นผู้กำหนดสัดส่วนในการหัก (คู่มือภาคผนวก ก) (สัมภาษณ์, ลาวัลย์ เรศจะ โป๊ะและปราณี อโนดาช, 20 ก.ค. 2552)

ในปีงบประมาณ 2549 และปี 2550 หักเงินก้อนแรกของงบประมาณที่ได้ ร้อยละ 10 ของค่าลงทะเบียนให้กับทางมหาวิทยาลัย หลังจากนั้นส่วนที่เหลือร้อยละ 90 จะมาปรับเป็นร้อยละ 100 และหักอีกจำนวนร้อยละ 34 ให้กับคณะ หลังจากนั้นมาปรับเป็นร้อยละ 100 แล้วหักอีกร้อยละ 10 เป็นงบกลาง ซึ่งรวมแล้วจะถูกหักถึง ร้อยละ 49.5 ส่วนในปีงบประมาณ 2551 งบประมาณที่หักเข้ามหาวิทยาลัยร้อยละ 10 และหักเข้างบกลางร้อยละ 10 ยังคงหักเท่าเดิม แต่หักเข้าคณะลดลงจากร้อยละ 34 เหลือ ร้อยละ 33 ทำให้ปีงบประมาณปี 2551 ถูกหักร้อยละ 48.5 (สัมภาษณ์, ลาวัลย์ เรศจะ โป๊ะและปราณี อโนดาช, 20 ก.ค. 2552)

ดังนั้นจะพบว่า หากคำนวณงบประมาณที่นิสิตลงทะเบียน 60 คน เป็นเงิน 12,000 บาท ถูกหักให้มหาวิทยาลัย ร้อยละ 10 เป็นเงิน 1200 บาท จะเหลือเงิน 10,800 บาท และหักครั้งที่สองให้กับคณะ ร้อยละ 34 เป็นเงิน 3,672 บาท เหลือเงิน 7,128 บาท หักครั้งที่ 3 เข้างบกลางของคณะอีกร้อยละ 10 เป็นเงิน 712.8 บาท เหลือเงิน 6415.2 บาท ซึ่งเป็นงบประมาณที่ทางราชวิทยามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการจะได้รับมาบริหารจริง ซึ่งจะต้องแบกรับภาระขาดทุน 6384.8 บาท ต่อกลุ่ม

ในการบริหารราชวิทยามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ “หากจะอยู่รอดจะต้องมีนิสิตประมาณ 120 – 130 คน ต่อกลุ่มจึงจะอยู่รอด” (สัมภาษณ์, บุญเชิด หนูอ้อม, 25 ส.ค. 2552) หรือไม่ทางมหาวิทยาลัยหรือคณะต้องเข้ามาช่วยในการงดเว้นการหักเงินรายวิชาศึกษาทั่วไป การบริหารรายวิชาจึงจะอยู่รอด

บุคลากร

สำนักงานมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานของค่า FTES หรือ ค่านักศึกษาเต็มเวลาเทียบเท่า ในระดับปริญญาตรีต่อจำนวนอาจารย์ประจำ ในสาขาทางด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ กำหนดให้ นิสิต 25 คน ต่อ อาจารย์ประจำ 1 ท่าน (สำนักงานมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา, 2551, หน้า 31) โดยในกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ได้คุณภาพ ถ้าคณะสามารถจัดหาบุคลากรให้ได้ตามสัดส่วนที่กำหนดแล้ว อาจารย์ผู้สอนคงไม่ต้องรับภาระการสอนที่หนักเกินไป เพราะในปัจจุบันอาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์ บางกลุ่มต้องรับนิสิตจำนวน 60 คน หรือบางกลุ่ม 100 คน (สัมภาษณ์, ศรีหทัย ไหม่มมงคล, 1 ก.ย. 2552) ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาใดในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่มีนิสิต 60 คนขึ้นไปต่อหนึ่งกลุ่ม ให้คิดเป็นภาระการสอนเพิ่มของอาจารย์ผู้สอนได้ (สัมภาษณ์, ลาวัลย์ เรศจะ โป๊ะ, 20 ก.ค. 2552) และทางมหาวิทยาลัยได้กำหนดให้อาจารย์ประจำมีภาระการสอน ไม่เกิน 9 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ หากเกิน 9 ชั่วโมงให้คิดเป็นภาระงานของอาจารย์

เมื่อพิจารณารายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ มีนิสิตที่ลงทะเบียนในภาคเรียนที่ 1 และ 2 รวมกันแต่แต่ละปีการศึกษาพบว่า ในปี 2549 จำนวน 3,350 คน ปี 2550 ลงทะเบียนเรียน จำนวน 6,507 คน และในปี 2551 ลงทะเบียนเรียน จำนวน 8,005 คน เมื่อรวมตลอดระยะเวลา 3 ปี รวมนิสิตทั้งสิ้น 18,861 คน ซึ่งเมื่อจัดกลุ่มแล้วพบว่าในปี 2549 ภาคเรียนที่ 1 มีจำนวน 48 กลุ่ม ภาคเรียนที่ 2 มีจำนวน 27 กลุ่ม ปี 2550 ภาคเรียนที่ 1 มี 67 กลุ่ม ภาคเรียนที่ 2 มี 37 คน และปี 2551 ภาคเรียนที่ 1 มี 80 กลุ่ม ภาคเรียนที่ 2 มี 44 กลุ่ม ซึ่งอาจารย์ประจำที่เป็นอาจารย์ของภาควิชาศาสนาและปรัชญาที่รับผิดชอบการบริหารรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ มีจำนวนเพียง 5 คน เมื่อพิจารณาในแต่ละปีการศึกษาจะมีกลุ่มเพิ่มจำนวนมากขึ้น ทำให้สัดส่วนของอาจารย์ในภาควิชา จะได้รับประมาณ ท่านละ 10 กลุ่ม กลุ่มละ 2 หน่วยกิต รวมเป็น 20 หน่วยกิต ต่อภาคการเรียน ทำให้ภาระการสอนจำนวนมาก ทางกรรมการบริหารรายวิชาฯ ได้ประกาศให้คณาจารย์ในมหาวิทยาลัย และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่มีภาระการสอนยังไม่ถึง 9 ชั่วโมงต่อสัปดาห์มาเป็นอาจารย์ช่วยสอนอีกทางหนึ่งเพื่อแบ่งเบาภาระ พบว่าในปีการศึกษา 2549 มีอาจารย์ในคณะมาช่วยสอนจำนวน 2 ท่าน ปีการศึกษา 2550 จำนวน 3 ท่าน และปีการศึกษา 2551 มีจำนวน 1 ท่าน

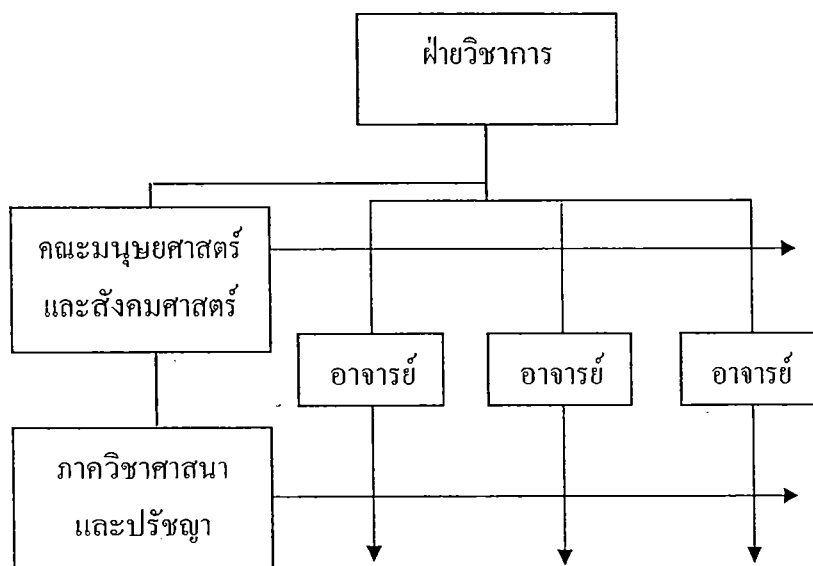
ตารางที่ 3 จำนวนบุคลากร

ปีการศึกษา	ภาคการศึกษา	จำนวนกลุ่มทั้งหมด		อาจารย์ประจำ	อาจารย์ในคณะที่มาช่วยสอน	อาจารย์พิเศษ
		ภาคปกติ	ภาคพิเศษ			
2549	1	18	30	5	1	8
	2	21	6	2	2	5
2550	1	37	30	4	3	5
	2	30	7	4	2	6
2551	1	32	48	5	1	7
	2	35	9	5	1	7

ดังนั้น กรรมการบริหารรายวิชาฯ จึงต้องจ้างอาจารย์พิเศษมาช่วยสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการเพิ่มโดยในแต่ละปีการศึกษา ประมาณ 6 – 7 คน ทำให้ภาระการใช้จ่ายงบประมาณของรายวิชาเพิ่มมากขึ้น

โครงสร้างการบริหาร

การบริหารรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ จะขึ้นตรงต่องานพัฒนาหลักสูตรและการสอน กองบริการการศึกษา ฝ่ายวิชาการ ของมหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งรายวิชาฯ อยู่ในโครงสร้างหลักสูตรปริญญาตรี หมวดรายวิชาศึกษาทั่วไป จัดอยู่ในกลุ่มวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์ ซึ่งต่อมาได้มอบให้คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นผู้รับผิดชอบรายวิชาฯ และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จึงได้มอบหมายต่อมาให้ ภาควิชาศาสนาและปรัชญาเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบรายวิชาฯ

ภาพที่ 4 - 1 โครงสร้างการบริหารงานรายวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

จะพบว่าการบริหารงานของรายวิชาฯ มีรูปแบบการบริหารแบบแมทริกซ์ (Matrix Organization) หรือการบริหารแบบคู่ขนาน (มยุรี อนุমানราชชน, 2543, หน้า 139-142) กล่าวคือ คณะกรรมการบริหารซึ่งได้แก่ภาควิชาศาสนาและปรัชญา มีอำนาจในการบริหารรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการได้อย่างเต็มที่ โดยให้เป็นไปตามระเบียบของมหาวิทยาลัย โดยมีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตลอดจนมหาวิทยาลัยเป็นผู้คอยให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและสถานที่

จากการดำเนินการบริหารงานรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการตลอดระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา พบว่า การบริหารงานรูปแบบดังกล่าว มีข้อดีและข้อเสียได้แก่ คณะกรรมการบริหารงานของรายวิชาฯ มีอิสระในการจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหมวดรายวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ได้อย่างเต็มที่ แต่ในการตัดสินใจในบางเรื่องคณะกรรมการบริหารก็ไม่สามารถตัดสินใจได้เอง เช่น เรื่องงบประมาณที่ยังคงขาดทุนอยู่ และในเรื่องของจำนวนบุคลากรที่เข้ามาสอน ยังคงต้องจ้างอาจารย์พิเศษมาช่วยสอน หากได้อาจารย์ที่เป็นอาจารย์ประจำมารับผิดชอบในรายวิชานี้ จะช่วยลดต้นทุนและภาระการสอนของอาจารย์ในภาควิชาฯ ได้

ในการบริหารรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ 3 ปีที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบในการบริหารระดับบุคคลจำนวนหนึ่งครั้ง โดยเริ่มแรกมี ผศ.ดร.ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ เป็นประธานคณะกรรมการบริหารฯ ในปีการศึกษา 2549 ถึงปีการศึกษา 2550 ต่อมาในปีการศึกษา 2551 มหาวิทยาลัยได้มีการปรับเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงานใหม่ ทำให้คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างดังกล่าวด้วย จึงส่งผลให้การบริหารรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ต้องมีการเปลี่ยนแปลงประธานคณะกรรมการบริหารด้วย โดยมี ดร.บุญรอด บุญเกิด มาเป็นประธานคณะกรรมการบริหารฯ คนต่อมา

ตารางที่ 4 ทำเนียบประธานคณะกรรมการบริหารรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ

ทำเนียบประธาน คณะกรรมการบริหาร	ช่วงเวลาการบริหาร	ภายใต้กำกับดูแล
ผศ.ดร.ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์	ปีการศึกษา 2549-2550	คณะมนุษยศาสตร์ฯ
ดร.บุญรอด บุญเกิด	ปีการศึกษา 2551 ถึงปัจจุบัน	คณะมนุษยศาสตร์ฯ

วิเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนการสอน (Process)

การศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนได้ศึกษากลุ่มตัวอย่าง นิสิตที่ศึกษาวิชาศึกษาทั่วไป รายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 ถึง 2551 จำนวน 391 คนเป็นประชากร ดังนี้

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ (N = 391)

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	172	44
หญิง	219	56
รวม	391	100

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างของนิสิตที่ตอบแบบสอบถาม เป็นหญิง ร้อยละ 56 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 44

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามคณะ (N = 391)

คณะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พยาบาลศาสตร์	14	3.6
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	52	13.3
วิทยาศาสตร์	42	10.7
ศึกษาศาสตร์	57	14.6
วิศวกรรมศาสตร์	47	12.0
ศิลปกรรมศาสตร์	20	5.1
สาธารณสุขศาสตร์	11	2.8
วิทยาศาสตร์การกีฬา	14	3.6
นานาชาติ	9	2.3
แพทยศาสตร์/แพทย์แผนไทย	4	1.0
รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	51	13.0
การจัดการและการท่องเที่ยว	53	13.6
การขนส่งและโลจิสติกส์	17	4.3
รวม	391	100.0

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุดได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ ร้อยละ 14.6 รองลงมาได้แก่ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว ร้อยละ 13.6 และคณะที่ตอบแบบสอบถามน้อยที่สุดได้แก่ คณะแพทยศาสตร์/แพทย์แผนไทย ร้อยละ 1.0 ซึ่งตัวเลขดังกล่าวเป็นไปตามสัดส่วนของจำนวนนิสิตในแต่ละคณะที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระบบการเรียน (N = 391)

ระบบการเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาคปกติ	216	55.2
ภาคพิเศษ	175	44.8
รวม	391	100

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ที่เรียนภาคปกติ ร้อยละ 55.2 และภาคพิเศษ ร้อยละ 44.8

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปีที่ลงทะเบียนเรียน (N = 391)

ปีที่ลงทะเบียนเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2549	90	23.0
2550	152	38.9
2551	149	38.1
รวม	391	100.0

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ตามปีที่ลงทะเบียนเรียนมากที่สุดได้แก่ ปีการศึกษา 2550 ร้อยละ 38.9 รองลงมาได้แก่ ปีการศึกษา 2551 ร้อยละ 38.1 และน้อยที่สุดได้แก่ ปีการศึกษา 2549 ร้อยละ 23.0

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับผลการเรียนที่ได้ (N = 391)

ระดับผลการเรียนที่ได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
A	45	11.5
B+	76	19.4
B	146	37.3
C+	79	20.2
C	39	10.0
D+	4	1.0
D	2	0.5
รวม	391	100.0

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามตามระดับผลที่การเรียน
ที่ได้จากการเรียน มากที่สุดได้แก่ ระดับ B ร้อยละ 37.3 รองลงมาได้แก่ ระดับ C+ ร้อยละ 20.2 และ
น้อยที่สุดได้แก่ ระดับ D ร้อยละ 0.5

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับและอันดับความเหมาะสมของภาพรวมการจัดการเรียนการสอน
(N = 391)

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสมจำแนกเป็นจำนวนและร้อยละ						ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ N=391	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่เหมาะสม				
ด้านการจัดหลักสูตร	75/19.2	179/45.8	109/27.8	28/9.8	-	-	3.77	0.78	ปานกลาง	1
ด้านวิธีการสอน	78/19.9	163/41.6	127/32.5	21/5.4	2/0.4	1/0.3	3.68	0.84	ปานกลาง	2
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	75/19.3	150/38.4	142/36.4	22/5.6	1/0.3	-	3.68	0.85	ปานกลาง	3
ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน	56/13.0	142/36.6	156/40.0	42/8.2	4/1.0	1/0.3	3.54	0.86	ปานกลาง	5
ด้านการประเมินผล	57/14.5	154/39.4	138/35.4	36/9.2	4/1.1	1/0.3	3.56	0.80	ปานกลาง	4
รวมเฉลี่ย	68/17.2	158/40.4	134/34.4	30/7.6	2/0.5	1/0.2	3.65	0.83	ปานกลาง	-

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นภาพรวมการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ในความคิดเห็นของนิสิตที่เรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (3.65) เมื่อเรียงตามลำดับอันดับแรกพบว่า ด้านการจัดหลักสูตรมาเป็นอันดับแรก (3.77) เนื่องจากหลักสูตรที่จัดขึ้นมุ่งให้ผู้เรียน ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และมีกิจกรรมที่หลากหลาย “กิจกรรมเยอะดี ไม่ใช่นั่งฟังบรรยายอย่างเดียว” (สัมภาษณ์, ตัวแทนนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 25 ก.ค. 2552) และด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอนเป็นอันดับสุดท้าย ค่าเฉลี่ย (3.54) เนื่องจาก ในบางห้องเครื่องอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาไม่มี หรือมีบางห้องก็ไม่สามารถใช้ได้ บางกลุ่มมีจำนวนปริมาณคนต่อกลุ่มมาก ทำให้ห้องที่เรียนคับแคบ อากาศร้อน ห้องเรียนไม่สามารถระบายอากาศได้ทัน “ห้องเล็ก อากาศร้อน ถ้ามีห้องที่ใหญ่เหมาะสมกับจำนวนนิสิตก็จะดีมาก” (สัมภาษณ์, ตัวแทนนิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 25 ก.ค. 2552)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับและอันดับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน
ด้านการจัดหลักสูตร (N = 391)

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสมจำแนกเป็นจำนวนและร้อยละ							ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ N=391	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่เหมาะสม					
1. พัฒนาให้นิสิตไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ	78/19.9	161/41.2	147/37.6	5/1.3	-	-	3.80	0.77	ปานกลาง	4	
2. พัฒนาให้นิสิตศึกษาชีวิตของมนุษย์ในมิติทางปรัชญา	23/5.9	130/33.2	117/29.9	121/30.9	-	-	3.14	0.92	ปานกลาง	6	
3. พัฒนาให้นิสิตมีความคิดสร้างสรรค์ต่อสังคม	83/21.2	165/42.2	127/32.5	16/4.1	-	-	3.81	0.82	ปานกลาง	3	
4. พัฒนาให้นิสิตมีความเป็นผู้นำกลุ่ม	102/26.1	220/56.3	69/17.6	-	-	-	4.08	0.65	ปานกลาง	1	
5. พัฒนาให้นิสิตสามารถแก้ปัญหาของตนได้เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น	74/18.9	172/44.0	125/32.0	20/5.1	-	-	3.77	0.81	ปานกลาง	5	
6. พัฒนาให้นิสิตเป็นผู้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดชีวิต	90/23.0	226/57.8	67/17.1	8/17.1	-	-	3.85	0.70	ปานกลาง	2	
รวมเฉลี่ย	75/19.2	179/45.8	109/27.8	28/9.8	-	-	3.77	0.78	ปานกลาง		

ตารางที่ 11 แสดงให้เห็นความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (3.77) เมื่อจัดเรียงตามความเหมาะสมพบว่าด้านการจัดหลักสูตร ได้ช่วยพัฒนาให้นิสิตมีความเป็นผู้นำกลุ่มมาเป็นอันแรก (4.08) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะกิจกรรมการเรียนการสอนของรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ได้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีกิจกรรมให้นิสิตทำงานกลุ่ม (ภาคผนวก ข) โดยแบ่งเป็นงานกลุ่มย่อยซึ่งเรียนในห้องเรียน โดยให้นิสิตจับกลุ่มแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ โดยแต่ละกลุ่มจะมีผู้นำกลุ่มเป็นผู้ควบคุมการทำงานกลุ่ม ในแต่ละชั่วโมงผู้นำกลุ่มจะต้องไม่ซ้ำกัน “หนูไม่เคยเป็นหัวหน้าเลย มาเป็นก็เรียนวิชาอาจารย์นี้แหละ” (สัมภาษณ์, ตัวแทนนิสิตคณะพยาบาลศาสตร์, 25 ก.ค. 2552)

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับและอันดับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน
ด้านวิธีการสอน (N = 391)

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสมจำแนกเป็นจำนวนและร้อยละ						ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่เหมาะสม				
1. ความชัดเจนในการชี้แจงรายละเอียดของรายวิชาก่อนสอน	66/16.9	147/37.6	159/40.7	16/4.1	2/5	1/3	3.65	0.84	ปานกลาง	6
2. ความเหมาะสมในใช้ตำราประกอบการเรียน	74/18.9	208/53.2	76/19.4	33/8.4	-	-	3.83	0.83	ปานกลาง	3
3. ความชัดเจนในการชี้แจงให้ผู้เรียนได้ศึกษาเอกสารที่จะเรียนก่อนเข้าชั้นเรียน	53/13.6	155/39.4	158/40.4	23/6.1	2/5	-	3.60	0.81	ปานกลาง	8
4. ความเหมาะสมในการใช้เทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียน	61/15.6	155/39.6	148/37.9	22/5.4	5/1.5	-	3.63	0.86	ปานกลาง	7
5. ความเหมาะสมในการเลือกใช้วิธีสอนตามลักษณะเนื้อหา	58/14.8	149/38.1	151/38.6	32/8.2	1/3	-	3.59	0.85	ปานกลาง	9
6. ความเหมาะสมในการใช้วิธีสอนในภาคทฤษฎี (เนื้อหา)	52/13.3	163/41.7	137/35.0	38/9.7	1/3	-	3.58	0.85	ปานกลาง	10
7. ความเหมาะสมในการใช้วิธีสอนในภาคปฏิบัติ (กิจกรรม)	128/32.7	181/46.3	74/18.9	8/2.0	-	-	4.10	0.76	ปานกลาง	1

ตารางที่ 12 (ต่อ)

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสมจำแนกเป็นจำนวนและร้อยละ						ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่เหมาะสม				
8. ความเหมาะสมในการใช้วิธีสอนทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	87/22.3	145/36.8	141/36.1	17/4.3	1/3	-	3.77	0.85	ปานกลาง	4
9. ความเหมาะสมในการใช้วิธีสอนทำให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์เป็น	88/22.5	168/43.0	119/30.4	14/3.6	1/3	1/3	3.83	0.84	ปานกลาง	3
10. ความเหมาะสมในการใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมโดยสอดแทรกในเนื้อหาวิชา	121/30.9	169/43.2	84/21.5	14/3.6	2/5	1/3	4.00	0.87	ปานกลาง	2
11. ความเหมาะสมในเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อที่สนใจภายในขอบข่ายของเนื้อหาวิชา	69/17.6	152/38.9	152/38.9	15/3.8	2/5	1/3	3.70	0.84	ปานกลาง	5
รวมเฉลี่ย	78/19.9	163/41.6	127/32.5	21/5.4	2/0.4	1/3	3.68	0.84	ปานกลาง	

ตารางที่ 12 แสดงให้เห็นความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน ด้านวิธีการสอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (3.68) เมื่อจัดเรียงตามความเหมาะสม พบว่า วิธีการสอนของอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสมในการใช้วิธีสอนในภาคปฏิบัติ (4.10) มาเป็นอันดับแรกและอยู่ในความเหมาะสมระดับปานกลาง เนื่องจากรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการได้กำหนดให้การเรียนการสอนมีกิจกรรมให้นิสิตปฏิบัติหลากหลายใช้ในการประกอบการศึกษา เช่น การดูภาพยนตร์เรื่อง 15 คำเตือน 11 การอ่านบทความเรื่อง แต่งกายสไตลิ่ง จากนั้นนำมาได้ว่าที่ กันในห้องเรียน และบทความอื่น ๆ เมื่ออ่านแล้วให้นิสิตจับกลุ่มกัน ออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน เป็นต้น ดังคำสัมภาษณ์ของตัวแทนนิสิตบอกว่า “วิชาอาจารย์ได้ดูหนัง ฟังเพลง สนุกดี วิชาอื่น ๆ ไม่ค่อยมี”

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับและอันดับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (N = 391)

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสมจำแนกเป็นจำนวนและร้อยละ						ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ N=391	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้าง ข้าง น้อย	น้อย	ไม่ เหมาะ สม				
1. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม ภายในห้องเรียน	57/14.6	167/42.7	152/38.9	14/3.6	1/3	-	3.68	0.77	ปานกลาง	4
2. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม นอกห้องเรียน	59/15.1	152/38.9	144/36.8	34/8.7	2/5	-	3.59	0.87	ปานกลาง	8
3. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม ที่ทำให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียน	62/15.9	138/35.3	153/39.1	37/9.5	1/3	-	3.57	0.88	ปานกลาง	7
4. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	71/18.2	140/35.8	156/39.9	22/5.6	2/5	-	3.65	0.86	ปานกลาง	6
5. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม โดยให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความ คิดเห็นซึ่งกันและกัน	69/17.6	155/39.6	149/38.1	17/4.3	1/3	-	3.70	0.85	ปานกลาง	3
6. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมความเป็นผู้นำ	87/22.3	146/37.3	138/35.3	20/5.1	-	-	3.77	0.85	ปานกลาง	2
7. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม ที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักกันคว่ำศึกษาด้วย ตนเอง	60/15.3	160/40.9	148/37.9	22/5.6	1/3	-	3.65	0.84	ปานกลาง	5
8. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรม ที่ทำให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น	138/35.3	143/36.6	99/25.3	10/2.6	1/3	-	4.04	0.85	ปานกลาง	1
รวมเฉลี่ย	75/19.3	150/38.4	142/36.4	22/5.6	1/0.3	-	3.68	0.85	ปานกลาง	

ตารางที่ 13 แสดงให้เห็นความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (3.68) เมื่อจัดเรียงตามความ
เหมาะสมพบว่า ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นอันแรก
และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (4.04) เนื่องจาก การเรียนการสอนรายวิชา
มนุษยศาสตร์มุ่งให้นักศึกษาได้ทำงานเป็นทีม เช่น งานกลุ่มย่อย งานโครงการจริยธรรมต่อสังคม และ
กิจกรรมการโต้วาที เป็นต้น ดังคำสัมภาษณ์ตัวแทนนิสิตที่กล่าวว่า “งานกลุ่มเยอะมากทำให้ได้รู้จัก
เพื่อนใหม่หลายคน”

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับและอันดับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน
ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน (N = 391)

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสมจำแนกเป็นจำนวนและร้อยละ						ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ N=391	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่เหมาะสม				
1. ความเหมาะสมของสภาพห้องเรียนในการเรียนการสอน	52/13.3	148/37.9	173/44.2	15/3.8	2/5	1/3	3.59	0.80	ปานกลาง	4
2. ความเหมาะสมของขนาดห้องเรียนต่อจำนวนผู้เรียน	54/13.8	134/34.3	167/42.7	33/8.4	3/8	-	3.52	0.86	ปานกลาง	7
3. ความเหมาะสมของแสงสว่างภายในห้องเรียน	64/16.4	172/44.0	125/32.0	28/7.2	2/5	-	3.69	0.84	ปานกลาง	2
4. ความเหมาะสมของอุณหภูมิและระบบการระบายอากาศภายในห้องเรียน	4/1.0	113/28.9	176/45.0	75/19.2	18/4.6	5/1.3	2.99	0.90	ค่อนข้างน้อย	8
5. ความพร้อมของอุปกรณ์และครุภัณฑ์การเรียนการสอน	54/13.8	146/37.3	154/39.4	34/8.7	2/5	1/3	3.54	0.87	ปานกลาง	5
6. ความทันสมัยของอุปกรณ์ในการเรียนการสอน	60/15.3	134/34.3	153/39.1	41/10.5	2/5	1/3	3.53	0.91	ปานกลาง	6
7. ความเหมาะสมของหนังสือที่ใช้ในการศึกษา	91/23.3	152/38.9	138/35.3	92/2.3	1/3	-	3.83	0.82	ปานกลาง	1
8. ความเหมาะสมของจำนวนอุปกรณ์การเรียนการสอนต่อจำนวนผู้เรียน	68/17.4	137/35.0	164/41.9	20/5.1	1/3	1/3	3.63	0.85	ปานกลาง	3
รวมเฉลี่ย	56/13.0	142/36.6	156/40.0	42/8.2	4/1.0	1/0.3	3.54	0.86	ปานกลาง	

ตารางที่ 14 แสดงให้เห็นความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (3.54) เมื่อจัดเรียงตามความเหมาะสมตามลำดับ ก็พบว่า ความเหมาะสมของหนังสือที่ใช้ในการศึกษา มาเป็นอันดับแรก (3.83) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ได้จัดทำหนังสือเป็นคู่มือประกอบการเรียนการสอน โดยในหนังสือได้อธิบายการใช้คู่มือให้นิสิตได้ทราบอย่างละเอียด (ภาคผนวก ค) ทำให้นิสิตมีแนวทางในการศึกษารายวิชามนุษยศาสตร์ฯ ได้ ส่วน

อันดับสุดท้าย ได้แก่ ความเหมาะสมของอุณหภูมิ และระบบการระบายอากาศภายในห้องเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย (2.99) เนื่องจากในการเรียนการสอนบางกลุ่มจะมีนิสิตจำนวนมาก แต่ห้องเรียนมีขนาดเล็ก ในวันที่อากาศร้อนจัด และเรียนในช่วงบ่าย ทำให้นิสิตส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีสมาธิในการเรียน เพราะอากาศร้อนอบอ้าว อีกทั้งพัดลม ในบางห้องก็ไม่สามารถใช้งานได้ “ห้องเล็ก วันที่อากาศร้อน ไม่มีสมาธิเรียน” (สัมภาษณ์, ตัวแทนนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์, 25 ก.ค. 2552) ซึ่งในขั้นตอนของการเลือกห้องเรียนนั้น รายวิชาฯ ไม่สามารถควบคุมได้ เนื่องจากมหาวิทยาลัยเป็นผู้กำหนดห้องให้ในแต่ละกลุ่ม

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับและอันดับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน
ด้านการประเมินผล (N = 391)

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสมจำแนกเป็นจำนวนและร้อยละ						ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ N=391	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่เหมาะสม				
1. การชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลการเรียนให้ผู้เรียนทราบ	72/18.4	146/37.3	164/41.9	8/2.0	1/3	-	3.72	0.79	ปานกลาง	4
2. การใช้วิธีการประเมินผลการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดในรายวิชา	54/13.8	149/38.1	158/40.4	29/7.4	1/3	-	3.58	0.82	ปานกลาง	7
3. การใช้วิธีการประเมินผลการเรียนแบบอิงเกณฑ์ คือ ประเมินผลจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประมวลรายวิชา	1/3	84/21.5	156/39.9	119/30.4	26/6.6	5/1.3	2.74	0.92	ค่อนข้างน้อย	9
4. การใช้วิธีการประเมินผลการเรียนแบบอิงกลุ่ม คือ ประเมินผลโดยเปรียบเทียบความสามารถในกลุ่มเดียวกัน	67/17.1	190/48.6	128/32.7	6/1.5	-	-	3.81	0.72	ปานกลาง	3
5. การใช้วิธีการประเมินผลการเรียนหลายรูปแบบ	109/27.9	179/45.8	101/25.8	2/5	-	-	4.01	0.75	ปานกลาง	1
6. การใช้วิธีการประเมินผลแบบอัตรัดเพื่อวัดการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน	1/3	112/28.6	158/40.4	107/27.4	10/2.6	3/8	2.94	0.86	ค่อนข้างน้อย	8
7. การใช้วิธีการประเมินผลแบบปรนัยเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ	87/22.3	225/57.5	71/18.2	8/2.0	-	-	4.00	0.69	ปานกลาง	2

ตารางที่ 15 (ต่อ)

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสมจำแนกเป็นจำนวนและร้อยละ						ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ N=391	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่เหมาะสม				
8. จำนวนข้อในข้อสอบที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนกับเวลาที่ใช้ในการสอบ	61/15.6	151/38.6	156/39.9	20/5.1	2/5	1/3	3.63	0.84	ปานกลาง	5
9. การแจ้งผลการประเมินผลการเรียนให้ผู้เรียนทราบ	58/14.8	151/38.6	154/39.4	27/6.9	-	1/3	3.61	0.84	ปานกลาง	6
รวมเฉลี่ย	57/14.5	154/39.4	138/35.4	36/9.2	4/1.1	1/3	3.56	0.80	ปานกลาง	

ตารางที่ 15 แสดงให้เห็นความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (3.56) เมื่อจัดเรียงตามความเหมาะสมพบว่า การใช้วิธีการประเมินผลการเรียนหลายรูปแบบ มาเป็นอันดับแรก (4.01) เนื่องจากการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ได้มีรูปแบบการเก็บคะแนนหลายรูปแบบ (ภาคผนวก ข) ได้แก่ การมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในชั้นเรียน ใบงานโดยแบ่งออกเป็นใบงานเดี่ยวที่นิสิตแต่ละคนเป็นผู้รับผิดชอบ และใบงานกลุ่มที่ได้จากการทำกิจกรรมกลุ่มในแต่ละสัปดาห์ โครงการแบ่งเป็นโครงการที่ทำเดี่ยว ได้แก่ โครงการจริยธรรมต่อตนเอง และต่อหน้าที่ ส่วนโครงการจริยธรรมต่อสังคม เป็นงานกลุ่ม และการสอบจะมีการสอบสองครั้ง คือ สอบกลางภาคและสอบปลายภาค

“งานเก็บคะแนน เยอะมากทำไม่ค่อยทัน น่าจะลดลงบ้าง” ” (สัมภาษณ์, ตัวแทนนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์, 25 ก.ค. 2552)

“ข้อสอบมีแต่กายก” (สัมภาษณ์, ตัวแทนนิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์และคณะศึกษาศาสตร์, 25 ก.ค. 2552)

ในส่วนการใช้วิธีการประเมินผลการเรียนแบบอิงเกณฑ์ คือ ประเมินผลจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประมวลรายวิชา มาเป็นอันดับท้ายสุด ที่อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย (2.74) เนื่องจากรายวิชา มีกิจกรรมของการเรียนการสอนที่อาจารย์ผู้สอนและนิสิตจะมีกิจกรรมที่ต้องทำร่วมกันหลายกิจกรรม ทำให้เกิดความใกล้ชิดกับนิสิตมาก อาจทำให้อาจารย์ผู้สอนมีความลำเอียงในการให้คะแนน ทำให้การประเมินผลไม่เป็นไปตามสภาพจริง จึงใช้ระบบการประเมินผลแบบ

อิงกลุ่มเข้ามาช่วยและเป็นการประเมินเป็นไปตามสภาพจริงของนิสิต (สัมภาษณ์, กรรมการบริหาร ราชวิทยาลัยนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ, 2 ก.ค. 2552)

ผลการวิเคราะห์ผลที่ได้รับจากการเรียน (Outputs, Outcomes, Impacts)

ในการวิเคราะห์ผลผลิต (Outputs) ผลที่ตามมา (Outcomes) และผลกระทบ (Impacts) จากการเรียนราชวิทยาลัยนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับและอันดับความเหมาะสมของภาพรวมผลผลิต ผลที่ตามมา และผลการเรียนที่มีต่อสังคม (N = 391)

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสมจำแนกเป็นจำนวนและร้อยละ						ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ N=391	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่เหมาะสม				
ผลผลิต	70/17.9	170/43.6	136/34.7	14/3.5	1/0.3	1/3	3.78	0.78	ปานกลาง	2
ผลที่ตามมา	75/19.3	159/40.6	127/32.4	24/6.0	7/1.7	-	3.70	0.84	ปานกลาง	3
ผลการเรียนที่มีต่อสังคม	78/19.9	170/43.6	108/32.8	13/3.4	1/0.3	-	3.79	0.89	ปานกลาง	1
รวมเฉลี่ย	74/19.0	166/42.6	124/33.3	17/4.3	3/0.8	1/3	3.76	0.84	ปานกลาง	

ตารางที่ 16 พบว่านิสิตกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่า การเรียนราชวิทยาลัยนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ที่ผ่านมาได้ผลอยู่ในระดับปานกลาง (3.76) ทั้งในภาพรวม รวมถึงผลผลิต ผลที่ตามมา และผลการเรียนที่มีต่อสังคม เมื่อจัดลำดับผลที่ได้จากการเรียนสามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คือ ผลการเรียนต่อที่มีต่อสังคม (Impacts) (3.79) ผลที่ตามมา (Outputs) (3.70) และ ผลผลิต (Outcome) (3.78) จากผลที่ออกมาพบว่า ผลการเรียนที่มีต่อสังคม มีลำดับผลเป็นอันดับแรกเนื่องจาก กระบวนการเรียนการสอนให้นิสิตได้ทำกิจกรรมต่อสังคม เริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัว และระดับชุมชน ผ่านกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ได้แก่ โครงการจริยธรรมต่อหน้าที่ ที่ให้นิสิตเลือกบุคคลที่นิสิตคิดว่าดีที่สุดสำหรับตัวนิสิต โครงการจริยธรรมต่อสังคม ที่ให้นิสิตเลือกไปทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน เช่น โรงเรียน วัด ของตนเองหรือตามหน่วยงานต่าง ๆ เช่น บ้านพักคนชรา สถานเลี้ยงเด็กกำพร้า สถานสงเคราะห์คนติดเชื่อ HIV เป็นต้น

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับและอันดับของผลผลิตจากการเรียน (N = 391)

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสมจำแนกเป็นจำนวนและร้อยละ						ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ N=391	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่เหมาะสม				
1. นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงวิพากษ์	76/19.4	168/43.0	142/36.3	5/1.3	-	-	3.81	0.76	ปานกลาง	2
2. นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดการกำหนดชีวิตของมนุษย์	32/8.2	157/40.2	173/44.2	26/6.6	3/0.8	-	3.48	0.77	ปานกลาง	6
3. นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับความพยายามค้นหาคำตอบของมนุษย์	65/16.6	154/39.4	145/37.1	25/6.4	1/0.3	1/3	3.65	0.86	ปานกลาง	5
4. นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการได้มาซึ่งความรู้	69/17.6	178/45.5	129/33.0	14/3.6	1/0.3	-	3.77	0.79	ปานกลาง	4
5. นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับการใช้เหตุผลในชีวิตประจำวัน	97/24.8	207/52.9	87/22.3	-	-	-	4.03	0.69	ปานกลาง	1
6. นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับการทำตนให้เป็นผู้มีชีวิตที่ดี	82/21.0	158/40.4	139/35.5	11/2.8	1/0.3	-	3.79	0.81	ปานกลาง	3
รวมเฉลี่ย	70/17.9	170/43.6	136/34.7	14/3.5	1/0.3	1/3	3.78	0.78	ปานกลาง	-

ตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่านิสิตกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า การเรียนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ที่ผ่านมาได้ผลผลิตจากการเรียน คือ ความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง (3.78) หากพิจารณาผลผลิตจากการเรียนเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับการใช้เหตุผลในชีวิตประจำวันมาเป็นอันดับแรก อยู่ในระดับปานกลาง (4.03) เนื้อหาที่เรียนมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาจิตสำนึกเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ ศึกษาพื้นฐานของชีวิตมนุษย์ในมิติด้านความจริง ความรู้ ความดี และการใช้เหตุผล และกระตุ้นให้นิสิตมีความคิดสร้างสรรค์ต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคมโดยส่วนรวม และนิตินำไปใช้ได้จริง

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับและอันดับของผลที่ตามมาจากการเรียน (N = 391)

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสมจำแนกเป็นจำนวนและร้อยละ						ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ N=391	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่เหมาะสม				
1. เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียน วิชาทางสังคมศาสตร์และ มนุษยศาสตร์	30/7.7	145/37.1	179/45.8	14/3.6	23/5.9	-	3.37	0.90	ปานกลาง	6
2. เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียน วิชาเอกของตนเอง	1/3	108/27.6	182/46.5	75/19.2	25/6.4	-	2.96	0.86	ค่อนข้างน้อย	7
3. กระตุ้นให้เกิดการคิดริเริ่ม สร้างสรรค์	76/19.4	162/41.4	130/33.2	22/5.6	1/3	-	3.74	0.84	ปานกลาง	4
4. ช่วยให้ผู้สามารถใช้ชีวิตใน สังคมอย่างมีเหตุผล	108/27.6	178/45.5	100/25.6	5/1.3	-	-	3.99	0.76	ปานกลาง	2
5. กระตุ้นให้นิสิตทำกิจกรรมใน และนอกมหาวิทยาลัย	76/19.4	143/36.6	135/34.5	33/8.4	4/1.0	-	3.65	0.92	ปานกลาง	5
6. พัฒนาการทำงานเป็นทีม	107/27.4	197/50.4	77/19.7	10/2.6	-	-	4.03	0.75	ปานกลาง	1
7. การเรียนรู้ความรับผิดชอบต่อ ตนเอง	88/22.5	169/43.2	118/30.2	16/4.1	-	-	3.84	0.82	ปานกลาง	3
8. การเรียนรู้ความรับผิดชอบต่อ คนในสังคม	116/29.7	169/43.2	92/23.5	13/3.3	1/3	-	3.99	0.83	ปานกลาง	2
รวมเฉลี่ย	75/19.3	159/40.6	127/32.4	24/6.0	7/1.7	-	3.70	0.84	ปานกลาง	

ตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่านิสิตกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า การเรียนรายวิชา มนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการได้ผลที่ตามมาจากการเรียน คือ ความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง (3.70) เมื่อจะพิจารณาผลที่ตามมาจากการเรียนเป็นรายข้อพบว่า มีผลต่อพัฒนาการทำงานเป็นทีม ของนิสิต มาเป็นอันดับแรก ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (4.03) เนื่องจาก การเรียนการสอนมีกิจกรรม ที่เอื้อต่อการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของนิสิต เช่น โครงการจริยธรรมต่อสังคม (ภาคผนวก ง) ที่ ต้องให้นิสิตออกพื้นที่ในชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อทำกิจกรรม โดยให้ทำงานเป็นกลุ่ม ๆ ประมาณ 15 – 20 คน ในการทำทุกกระบวนการนิตินในแต่ละกลุ่มเป็นผู้ช่วยกันเสนอความคิดเห็น ตั้งแต่คิดโครงการ ลงพื้นที่หาข้อมูล นำข้อมูลมาเขียน โครงการเพื่อเสนอต่ออาจารย์ผู้สอน

จนกระทั่งดำเนินโครงการ ประเมินผลโครงการ และนำเสนอโครงการ ทุกกระบวนการส่งเสริมให้นิสิตได้ทำงานเป็นทีม ผ่านการถกเถียงกันในกลุ่มของตนเอง

“กว่าโครงการผมจะผ่านประชุมกันตั้งหลายรอบ”

“ตอนแรกคิดโครงการมาเป็นสิบ ๆ เลือกให้เหลือโครงการเดียวตั้งนาน”

(สัมภาษณ์, ตัวแทนนิสิตคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, 25 ก.ค. 2552)

ส่วนอันดับสุดท้าย การเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนวิชาเอกของตนเอง อยู่ในอันดับค่อนข้างน้อย (2.93) เนื่องจากการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการเน้นเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องทางด้านมนุษยศาสตร์ เมื่อนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนมาจากศาสตร์อื่น เช่น สาขาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ การที่จะนำไปบูรณาการในวิชาเอกของตนจึงไม่มีความเกี่ยวข้องมากนัก ดังเช่นคำสัมภาษณ์ของตัวแทนนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ (สัมภาษณ์, 25 ก.ค. 2552) กล่าวว่า

“ผมเรียนส่วนใหญ่มีแต่ตัวเลข กับคำนวณ”

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ระดับและอันดับของผลที่มีต่อสังคมจากการเรียน (N = 391)

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสมจำแนกเป็นจำนวนและร้อยละ						ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่เหมาะสม				
1. ช่วยให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษามหาวิทยาลัยกับสังคมภายนอก	67/17.1	143/36.6	167/42.7	12/3.1	2/5	-	3.67	0.81	ปานกลาง	5
2. ทำให้เกิดความสนใจเหตุการณ์ในสังคมมากขึ้น	72/18.4	176/45.0	119/30.4	22/5.6	2/5	-	3.75	0.84	ปานกลาง	4
3. ช่วยให้วิเคราะห์เหตุการณ์ในสังคมได้ดีขึ้น	81/20.7	163/41.7	134/34.3	11/2.8	2/5	-	3.79	0.82	ปานกลาง	2
4. ช่วยให้เข้าใจบทบาทของตนเองในครอบครัว	107/27.4	189/48.3	89/22.8	6/1.5	-	-	4.02	0.79	ปานกลาง	1
5. การนำความรู้ไปพัฒนาชุมชนใกล้บ้านของตน	70/17.9	176/45.0	124/31.7	19/4.9	2/5	-	3.75	0.82	ปานกลาง	4

ตารางที่ 19 (ต่อ)

หัวข้อ	ระดับความเหมาะสมจำแนกเป็นจำนวนและร้อยละ						ค่าเฉลี่ย	S.D	ระดับ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	ค่อนข้างน้อย	น้อย	ไม่เหมาะสม				
6. การตระหนักถึงบทบาทของตนเองที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ	69/17.6	175/44.8	137/35.0	10/2.6	-	-	3.77	0.76	ปานกลาง	3
รวมเฉลี่ย	78/19.9	170/43.6	108/32.8	13/3.4	1/0.3	-	3.79	0.89	ปานกลาง	-

ตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่านิสิตกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า การเรียนรายวิชา มนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ได้ผลที่มีต่อสังคมจากการเรียน คือความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับ ปานกลาง (3.79)

เมื่อพิจารณาผลที่มีต่อสังคมพบว่า ช่วยให้เข้าใจบทบาทของตนเองในครอบครัว มาเป็น อันดับแรก อยู่ในระดับปานกลาง (4.02) เนื่องจากรายวิชาฯ ได้ให้นิสิตทำกิจกรรมโครงการ จริยธรรมต่อหน้าที่ (โบว์แดง) (ภาคผนวก จ) ซึ่งให้นิสิตเลือกบุคคลที่นิสิตคิดว่าเป็นบุคคลที่ดีที่สุด สำหรับนิสิต และให้นิสิตกลับไปบอกบุคคลนั้น โดยส่วนใหญ่แล้วนิสิตจะเลือกบุคคลที่อยู่ใน ครอบครัว ได้แก่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย หรือน้า อา การทำ โครงการดังกล่าวทำให้นิสิตกล้าที่บอก บุคคลในครอบครัวมากขึ้น บางคนไม่เคยบอกรักแม่เลย พอได้ทำกิจกรรมนี้ก็มีความกล้าที่บอกรัก

“ไม่เคยบอกรักแม่เลย ถ้าอาจารย์ไม่ให้ทำโครงการผมคงไม่กล้าบอกรัก”

(สัมภาษณ์, คณะศิลปกรรมศาสตร์, 25 ก.ค. 2552)

แต่ก็มีบางคนที่ไม่ไปทำโครงการเพื่อให้ได้เพียงแค่คะแนนหรือให้มีส่งทำนั้น จะเห็นได้จาก งานที่ส่งนิสิตบางคนก็จะมีการสลับกันเป็นบุคคลสำคัญของอีกฝ่ายหนึ่ง

ตารางที่ 20 ผลการทดสอบนัยสำคัญของการจัดการเรียนการสอนจากการเรียน

	ตัวแปรต้น	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	df	t/F	Sig.
เพศ	ชาย	172	3.52	0.57	389	-4.448	0.000*
	หญิง	219	3.77	0.53			
คณะ	พยาบาลศาสตร์	14	4.14	0.363	390	6.502	0.000*
	มนุษยศาสตร์ฯ	52	3.71	0.457			
	วิทยาศาสตร์	42	3.79	0.470			
	ศึกษาศาสตร์	57	3.63	0.555			
	วิศวกรรมศาสตร์	47	3.28	0.452			
	ศิลปกรรมศาสตร์	20	3.65	0.489			
	สาธารณสุขศาสตร์	11	4.00	0.000			
	วิทยาศาสตร์การกีฬา	14	3.29	0.469			
	นานาชาติ	9	3.22	0.441			
	แพทยศาสตร์	4	4.25	0.500			
	รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	51	3.94	0.732			
	การจัดการ	53	3.51	0.505			
การขนส่งและโลจิสติกส์	17	3.71	0.470				
ระบบ การเรียน	ภาคปกติ	216	3.63	0.537	389	-.897	0.245
	ภาคพิเศษ	175	3.69	0.596			
ปีที่ลงทะเบียน	2549	90	3.52	0.524	390	3.475	0.032*
	2550	152	3.71	0.605			
	2551	149	3.68	0.534			
ระดับผลการเรียน	A	45	3.78	0.517	390	1.349	0.234
	B+	76	3.62	0.516			
	B	146	3.68	0.575			
	C+	79	3.67	0.571			
	C	39	3.54	0.643			
	D+	4	3.25	0.500			
	D	2	3.50	0.707			
F	0	0	0				

ระดับนัยสำคัญ = .05

จากตารางที่ 20 แสดงให้เห็นถึงผลการทดสอบนัยสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่มาจากการเรียนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการมีความแตกต่างกันตาม เพศ คณะ และปีที่ลงทะเบียนเรียน

ตารางที่ 21 ผลการทดสอบนัยสำคัญของผลผลิตจากการเรียน

	ตัวแปรต้น	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	df	t/F	Sig.
เพศ	ชาย	172	3.67	0.70	389	-3.624	0.001*
	หญิง	219	3.92	0.67			
คณะ	พยาบาลศาสตร์	14	4.64	0.497	390	7.708	0.000*
	มนุษยศาสตร์ฯ	52	3.90	0.569			
	วิทยาศาสตร์	42	4.02	0.749			
	ศึกษาศาสตร์	57	3.77	0.598			
	วิศวกรรมศาสตร์	47	3.28	0.498			
	ศิลปกรรมศาสตร์	20	3.75	0.786			
	สาธารณสุขศาสตร์	11	4.00	0.447			
	วิทยาศาสตร์การกีฬา	14	3.36	0.497			
	นานาชาติ	9	3.22	0.441			
	แพทยศาสตร์/แพทยแผนไทย	4	4.25	0.500			
	รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	51	4.16	0.857			
	การจัดการ	53	3.68	0.581			
	การขนส่งและโลจิสติกส์	17	3.82	0.393			
ระบบการเรียน	ภาคปกติ	216	3.84	0.704	389	1.002	0.760
	ภาคพิเศษ	175	3.77	0.690			
ปีที่ลงทะเบียน	2549	90	3.70	0.589	390	2.789	0.063
	2550	152	3.91	0.766			
	2551	149	3.78	0.676			

ตารางที่ 21 (ต่อ)

	ตัวแปรต้น	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	df	t/F	Sig.
ระดับ ผลการเรียน	A	45	3.96	0.767	390	1.136	0.341
	B+	76	3.83	0.661			
	B	146	3.77	0.662			
	C+	79	3.78	0.728			
	C	39	3.87	0.767			
	D+	4	3.25	0.500			
	D	2	3.50	0.707			
	F	0	0	0			

ระดับนัยสำคัญ = .05

จากตารางที่ 21 แสดงให้เห็นถึงผลการทดสอบนัยสำคัญของผลผลิตที่มาจากการเรียนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการแตกต่างกันตาม เพศ คณะ และปีที่ลงทะเบียนเรียน

ตารางที่ 22 ผลการทดสอบนัยสำคัญของผลที่ตามมาจากการเรียน

	ตัวแปรต้น	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	df	t/F	Sig.
เพศ	ชาย	172	3.62	0.61	389	-3.938	0.004*
	หญิง	219	3.87	0.61			
คณะ	พยาบาลศาสตร์	14	4.50	0.519	390	6.752	0.000*
	มนุษยศาสตร์ฯ	52	3.88	0.676			
	วิทยาศาสตร์	42	3.90	0.431			
	ศึกษาศาสตร์	57	3.65	0.481			
	วิศวกรรมศาสตร์	47	3.38	0.534			
	ศิลปกรรมศาสตร์	20	3.65	0.587			
	สาธารณสุขศาสตร์	11	4.00	0.000			
	วิทยาศาสตร์การกีฬา	14	3.36	0.497			
	นานาชาติ	9	3.44	0.441			
	แพทยศาสตร์/แพทย์แผนไทย	4	4.00	0.000			
	รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	51	4.08	0.627			
	การจัดการ	53	3.70	0.723			
	การขนส่งและโลจิสติกส์	17	3.59	0.507			
		3	4.00	0.000			
ระบบการ เรียน	ภาคปกติ	216	3.74	0.602	389	-828	0.347
	ภาคพิเศษ	175	3.79	0.649			
ปีที่ ลงทะเบียน	2549	90	3.54	0.584	390	7.608	0.001*
	2550	152	3.86	0.624			
	2551	149	3.79	0.618			
ระดับ ผลการ เรียน	A	45	3.96	0.520	390	1.541	0.164
	B+	76	3.75	0.569			
	B	146	3.73	0.616			
	C+	79	3.78	0.654			
	C	39	3.62	0.747			
	D+	4	3.50	0.577			
	D	2	4.50	0.707			
F	0	0	0				

ระดับนัยสำคัญ = .05

จากตารางที่ 22 แสดงให้เห็นถึงผลการทดสอบนัยสำคัญของผลที่ตามมาจากการเรียน รายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ แตกต่างกันตาม เพศ คณะ และปีที่ลงทะเบียนเรียน

ตารางที่ 23 ผลการทดสอบนัยสำคัญของผลที่มีต่อสังคมจากการเรียน

	ตัวแปรต้น	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	df	t/F	Sig.
เพศ	ชาย	172	3.70	0.67	389	-4.598	0.05*
	หญิง	219	4.02	0.70			
คณะ	พยาบาลศาสตร์	14	4.64	0.497	390	5.722	0.000*
	มนุษยศาสตร์ฯ	52	3.94	0.574			
	วิทยาศาสตร์	42	4.07	0.601			
	ศึกษาศาสตร์	57	3.81	0.639			
	วิศวกรรมศาสตร์	47	3.40	0.538			
	ศิลปกรรมศาสตร์	20	3.85	0.813			
	สาธารณสุขศาสตร์	11	3.82	0.751			
	วิทยาศาสตร์การกีฬา	14	3.50	0.519			
	นานาชาติ	9	3.44	0.527			
	แพทยศาสตร์/แพทยแผนไทย	4	4.25	0.500			
	รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	51	4.22	0.832			
	การจัดการ	53	3.77	0.697			
	การขนส่งและโลจิสติกส์	17	3.94	0.556			
ระบบ การเรียน	ภาคปกติ	216	3.85	0.686	389	-7.94	0.924
	ภาคพิเศษ	175	3.91	0.721			
ปีที่ ลงทะเบียน	2549	90	3.69	0.729	390	4.416	0.013*
	2550	152	3.95	0.713			
	2551	149	3.91	0.657			

ตารางที่ 23 (ต่อ)

	ตัวแปรต้น	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	df	t/F	Sig.
ระดับ ผลการเรียน	A	45	4.04	0.737	390	1.477	0.185
	B+	76	3.76	0.690			
	B	146	3.90	0.698			
	C+	79	3.92	0.730			
	C	39	3.77	0.627			
	D+	4	3.50	0.577			
	D	2	3.50	0.707			
	F	0	0	0			

ระดับนัยสำคัญ = .05

จากตารางที่ 23 แสดงให้เห็นถึงผลการทดสอบนัยสำคัญของผลที่มีต่อสังคมจากการเรียนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการแตกต่างกันตาม เพศ คณะ และปีที่ลงทะเบียนเรียน

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลที่ได้รับจากการเรียนจะทำการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้นัยสำคัญที่ .05

สมมติฐานที่ 1 ผลที่ได้รับจากการเรียนแตกต่างกันตามเพศ

Ho : ผลที่ได้รับจากการเรียนไม่แตกต่างกันตามเพศ

Ha : ผลที่ได้รับจากการเรียนแตกต่างกันตามเพศ

ตารางที่ 24 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับผลที่ได้รับจากการเรียน

เพศ	n	df	t	p
ชาย	172	389	-4.152	.014*
หญิง	219			

จากตารางที่ 24 ได้ค่า p จากการคำนวณ = 0.014 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญที่กำหนดไว้ ณ ระดับ .05 ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานหมายความว่า ผลที่ได้รับจากการเรียนมีความแตกต่างกันตามเพศ

ตารางที่ 25 การทดสอบความแตกต่างของผลที่ได้รับจากการเรียน จำแนกตามเพศ

ผลที่ได้รับจากการเรียน	เพศชาย		เพศหญิง		t	p
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
การจัดเรียนการสอน	3.52	0.57	3.77	0.53	-4.448	0.000*
ผลผลิต	3.67	0.70	3.92	0.67	-3.624	0.001*
ผลที่ตามมา	3.62	0.61	3.87	0.61	-3.938	0.004*
ผลที่มีต่อสังคม	3.70	0.65	4.02	0.70	-4.598	0.050*
รวม	3.63	0.63	3.90	0.63	-4.152	0.014*

จากตารางที่ 25 พบว่า นิสิตมีผลที่ได้รับจากการเรียนเมื่อจำแนกตามด้านเพศ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรายด้าน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน ผลผลิต ผลที่ตามมา และผลที่มีต่อสังคม โดยเพศหญิงมีความรู้ความเข้าใจมากกว่าเพศชายในทุกด้าน

สมมติฐานที่ 2 ผลที่ได้รับจากการเรียนแตกต่างกันตามคณะ

H_0 : ผลที่ได้รับจากการเรียนไม่แตกต่างกันตามคณะ

H_a : ผลที่ได้รับจากการเรียนแตกต่างกันตามคณะ

ตารางที่ 26 ความสัมพันธ์ระหว่างคณะกับผลที่ได้รับจากการเรียน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระหว่างกลุ่ม	12	38.375	3.191	10.625	0.000*
ภายในกลุ่ม	378	113.440	0.300		
รวม	390	151.816			

จากตารางที่ 26 ได้ค่า p จากการคำนวณ = 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญที่กำหนดไว้ ณ ระดับ .05 ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานหมายความว่า ผลที่ได้รับจากการเรียนมีความแตกต่างกันตามคณะ

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างคณะกับผลที่ได้รับจากการเรียน

	คณะ	MD	P
พยาบาล	พยาบาลศาสตร์		
	มนุษยศาสตร์ฯ	0.662	0.192
	วิทยาศาสตร์	0.548	0.574
	ศึกษาศาสตร์	0.906	0.003
	วิศวกรรมศาสตร์	1.281	0.000
	ศิลปกรรมศาสตร์	0.843	0.083
	สาธารณสุขศาสตร์	0.552	0.901
	วิทยาศาสตร์การกีฬา	1.214	0.001
	นานาชาติ	1.310	0.002
	แพทยศาสตร์/แพทย์แผนไทย	0.393	1.000
	รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	0.408	0.911
	การจัดการฯ	0.869	0.007
	การขนส่งและ โลจิสติกส์	0.878	0.078
มนุษยศาสตร์ฯ	พยาบาลศาสตร์	-0.662	0.192
	มนุษยศาสตร์ฯ		
	วิทยาศาสตร์	-0.114	1.000
	ศึกษาศาสตร์	0.244	0.942
	วิศวกรรมศาสตร์	0.619	0.002
	ศิลปกรรมศาสตร์	0.181	1.000
	สาธารณสุขศาสตร์	-.110	1.000
	วิทยาศาสตร์การกีฬา	0.552	0.513
	นานาชาติ	0.647	0.555
	แพทยศาสตร์/แพทย์แผนไทย	-0.269	1.000
	รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	-0.255	0.935
	การจัดการฯ	0.207	0.987
	การขนส่งและ โลจิสติกส์	0.216	0.999

ตารางที่ 27 (ต่อ)

วิทยาศาสตร์	พยาบาลศาสตร์	-0.548	0.574
	มนุษยศาสตร์ฯ	0.114	1.000
	วิทยาศาสตร์		
	ศึกษาศาสตร์	0.358	0.586
	วิศวกรรมศาสตร์	0.734	0.000
	ศิลปกรรมศาสตร์	0.295	0.984
	สาธารณสุขศาสตร์	0.004	1.000
	วิทยาศาสตร์การกีฬา	0.667	0.219
	นานาชาติ	0.762	0.285
	แพทยศาสตร์/แพทย์แผนไทย	-0.155	1.000
	รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	0.140	1.000
	การจัดการฯ	0.322	0.778
	การขนส่งและโลจิสติกส์	0.331	0.974
	ศึกษาศาสตร์	พยาบาลศาสตร์	-0.906
มนุษยศาสตร์ฯ		-0.244	0.942
วิทยาศาสตร์		-0.358	0.586
ศึกษาศาสตร์			
วิศวกรรมศาสตร์		0.375	0.443
ศิลปกรรมศาสตร์		-0.063	1.000
สาธารณสุขศาสตร์		-0.354	0.986
วิทยาศาสตร์การกีฬา		0.308	0.990
นานาชาติ		0.404	0.979
แพทยศาสตร์/แพทย์แผนไทย		-0.513	0.993
รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์		-0.498	.038
การจัดการฯ		-0.037	1.000
การขนส่งและ โลจิสติกส์		-0.028	1.000

ตารางที่ 27 (ต่อ)

วิศวกรรมศาสตร์	พยาบาลศาสตร์	-1.281	0.000
	มนุษยศาสตร์ฯ	-0.619	0.002
	วิทยาศาสตร์	-0.734	0.000
	ศึกษาศาสตร์	-0.375	0.443
	วิศวกรรมศาสตร์		
	ศิลปกรรมศาสตร์	-0.438	0.704
	สาธารณสุขศาสตร์	-0.729	0.207
	วิทยาศาสตร์การกีฬา	-0.067	1.000
	นานาชาติ	0.028	1.000
	แพทยศาสตร์/แพทย์แผนไทย	-0.888	0.643
	รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	-0.874	0.000
	การจัดการฯ	-0.412	0.301
	การขนส่งและ โลจิสติกส์	-0.403	0.872
	ศิลปกรรมศาสตร์	พยาบาลศาสตร์	-0.843
มนุษยศาสตร์ฯ		-0.181	1.000
วิทยาศาสตร์		-0.295	0.984
ศึกษาศาสตร์		0.063	1.000
วิศวกรรมศาสตร์		0.438	0.704
ศิลปกรรมศาสตร์			
สาธารณสุขศาสตร์		-0.291	0.999
วิทยาศาสตร์การกีฬา		0.371	0.987
นานาชาติ		0.467	0.972
แพทยศาสตร์/แพทย์แผนไทย		-0.450	0.999
รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์		-0.435	0.697
การจัดการฯ		0.026	1.000
การขนส่งและ โลจิสติกส์		0.035	1.000

ตารางที่ 27 (ต่อ)

สาขารณสุขศาสตร์	พยาบาลศาสตร์	-0.552	0.901
	มนุษยศาสตร์ฯ	0.110	1.000
	วิทยาศาสตร์	-0.004	1.000
	ศึกษาศาสตร์	0.354	0.986
	วิศวกรรมศาสตร์	0.729	0.207
	ศิลปกรรมศาสตร์	0.291	0.999
	สาขารณสุขศาสตร์		
	วิทยาศาสตร์การกีฬา	0.662	0.995
	นานาชาติ	0.758	0.663
	แพทยศาสตร์/แพทย์แผนไทย	-0.159	1.000
	รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	-0.144	1.000
	การจัดการฯ	0.317	0.995
	การขนส่งและ โลจิสติกส์	0.326	0.999
	วิทยาศาสตร์การกีฬา	พยาบาลศาสตร์	-1.214
มนุษยศาสตร์ฯ		-0.552	0.513
วิทยาศาสตร์		-0.667	0.219
ศึกษาศาสตร์		-0.308	0.990
วิศวกรรมศาสตร์		0.067	1.000
ศิลปกรรมศาสตร์		-0.371	0.987
สาขารณสุขศาสตร์		-0.662	0.702
วิทยาศาสตร์การกีฬา			
นานาชาติ		0.095	1.000
แพทยศาสตร์/แพทย์แผนไทย		-0.821	0.856
รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์		-0.807	0.025
การจัดการฯ		-0.345	0.975
การขนส่งและ โลจิสติกส์		-0.336	0.996

ตารางที่ 27 (ต่อ)

นานาชาติ	พยาบาลศาสตร์	-1.310	0.002
	มนุษยศาสตร์ฯ	-0.647	0.555
	วิทยาศาสตร์	-0.762	0.285
	ศึกษาศาสตร์	-0.404	0.979
	วิศวกรรมศาสตร์	-0.028	1.000
	ศิลปกรรมศาสตร์	-0.467	0.972
	สาธารณสุขศาสตร์	-0.758	0.663
	วิทยาศาสตร์การกีฬา	-0.095	1.000
	นานาชาติ		
	แพทยศาสตร์/แพทย์แผนไทย	-0.917	0.803
	รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	-0.902	0.059
	การจัดการฯ	-0.440	0.958
	การขนส่งและโลจิสติกส์	-0.431	0.989
แพทย์ฯ/แพทย์แผนไทย	พยาบาลศาสตร์	-0.393	1.000
	มนุษยศาสตร์ฯ	0.269	1.000
	วิทยาศาสตร์	0.155	1.000
	ศึกษาศาสตร์	0.513	0.993
	วิศวกรรมศาสตร์	0.888	0.643
	ศิลปกรรมศาสตร์	0.450	0.999
	สาธารณสุขศาสตร์	0.159	1.000
	วิทยาศาสตร์การกีฬา	0.821	0.856
	นานาชาติ	0.917	0.803
	แพทยศาสตร์/แพทย์แผนไทย		
	รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	0.015	1.000
	การจัดการฯ	0.476	0.997
	การขนส่งและโลจิสติกส์	0.485	0.998

ตารางที่ 27 (ต่อ)

รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	พยาบาลศาสตร์	-0.408	0.911
	มนุษยศาสตร์ฯ	0.255	0.935
	วิทยาศาสตร์	0.140	1.000
	ศึกษาศาสตร์	0.498	0.038
	วิศวกรรมศาสตร์	0.874	0.000
	ศิลปกรรมศาสตร์	0.435	0.697
	สาธารณสุขศาสตร์	0.435	1.000
	วิทยาศาสตร์การกีฬา	0.807	0.025
	นานาชาติ	0.902	0.059
	แพทยศาสตร์/แพทย์แผนไทย	-0.015	1.000
	รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์		
การจัดการฯ	0.462	0.108	
การขนส่งและ โลจิสติกส์	0.471	0.668	
การจัดการฯ	พยาบาลศาสตร์	-0.869	0.007
	มนุษยศาสตร์ฯ	-0.207	0.987
	วิทยาศาสตร์	-0.322	0.778
	ศึกษาศาสตร์	0.037	1.000
	วิศวกรรมศาสตร์	0.412	0.301
	ศิลปกรรมศาสตร์	-0.026	1.000
	สาธารณสุขศาสตร์	-0.317	0.995
	วิทยาศาสตร์การกีฬา	0.345	0.975
	นานาชาติ	0.440	0.958
	แพทยศาสตร์/แพทย์แผนไทย	-0.476	0.997
	รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	-0.462	0.997
	การจัดการฯ		
	การขนส่งและ โลจิสติกส์	0.009	1.000

ตารางที่ 27 (ต่อ)

การขนส่งและโลจิสติกส์	พยาบาลศาสตร์	-0.878	0.078
	มนุษยศาสตร์ฯ	-0.216	0.999
	วิทยาศาสตร์	-0.331	0.974
	ศึกษาศาสตร์	0.028	1.000
	วิศวกรรมศาสตร์	0.403	0.872
	ศิลปกรรมศาสตร์	-0.035	1.000
	สาธารณสุขศาสตร์	-0.326	0.999
	วิทยาศาสตร์การกีฬา	0.336	0.996
	นานาชาติ	0.431	0.989
	แพทยศาสตร์/แพทย์แผนไทย	-0.485	0.998
	รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	-0.471	0.668
	การจัดการฯ	-0.009	1.000
	การขนส่งและโลจิสติกส์		

จากตารางที่ 27 พบว่า ผลที่ได้รับจากการเรียน ตามคณะพบว่า คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา วิทยาลัยนานาชาติและคณะการจัดการและการท่องเที่ยว ดีกว่าผลที่ได้รับจากการเรียน ของคณะอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลที่ได้รับจากการเรียนของคณะอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 28 การทดสอบความแตกต่างของผลที่ได้รับจากการเรียน จำแนกตามคณะ

ผลที่ได้รับจากการเรียน	พยาบาล		มนุษยฯ		วิทยาศาสตร์		ศึกษาศาสตร์	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
การจัดเรียนการสอน	4.14	0.363	3.71	0.457	3.79	0.470	3.63	0.555
ผลผลิต	4.64	0.497	3.90	0.569	4.02	0.749	3.77	0.598
ผลที่ตามมา	4.50	0.519	3.88	0.676	3.90	0.431	3.65	0.481
ผลที่มีต่อสังคม	4.64	0.497	3.94	0.574	4.07	0.601	3.81	0.639
รวม	4.64	0.497	3.98	0.505	4.10	0.484	3.74	0.518

ตารางที่ 28 (ต่อ)

ผลที่ได้รับจากการเรียน	วิศวกรรมฯ		ศิลปกรรมฯ		สาธารณสุขฯ		วิทยาศาสตร์กีฬา	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
การจัดเรียนการสอน	3.28	0.452	3.65	0.489	4.00	0.000	3.29	0.469
ผลผลิต	3.28	0.498	3.75	0.786	4.00	0.447	3.36	0.497
ผลที่ตามมา	3.38	0.534	3.65	0.587	4.00	0.000	3.36	0.497
ผลที่มีต่อสังคม	3.40	0.538	3.85	0.813	3.82	0.751	3.50	0.519
รวม	3.36	0.529	3.80	0.616	4.09	0.302	3.43	0.514

ตารางที่ 28 (ต่อ)

ผลที่ได้รับจากการเรียน	นานาชาติ		แพทย์ฯ		รัฐศาสตร์ฯ		การจัดการฯ	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
การจัดเรียนการสอน	3.22	0.441	4.25	0.500	3.94	0.732	3.51	0.505
ผลผลิต	3.22	0.441	4.25	0.500	4.16	0.857	3.68	0.581
ผลที่ตามมา	3.22	0.441	4.00	0.000	4.08	0.627	3.70	0.723
ผลที่มีต่อสังคม	3.44	0.527	4.25	0.500	4.22	0.832	3.77	0.697
รวม	3.33	0.500	4.25	0.500	4.24	0.710	3.77	0.577

ตารางที่ 28 (ต่อ)

ผลที่ได้รับจากการเรียน	โลจิสติกส์		f	p
	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
การจัดเรียนการสอน	3.71	0.470	7.030	0.000
ผลผลิต	3.82	0.393	8.351	0.000
ผลที่ตามมา	3.59	0.507	7.334	0.000
ผลที่มีต่อสังคม	3.94	0.556	6.195	0.000
รวม	3.76	0.437	10.625	0.000

จากตารางที่ 28 พบว่า นิสิตที่เรียนรายวิชานุษยศาสตร์เชิงบูรณาการเมื่อแยกตามคณะ จะมีผลที่ได้รับจากการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และรายด้าน พบว่า การจัดการเรียน การสอนผลผลิต ผลที่ตามมา และผลที่มีต่อสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมติฐานที่ 3 ผลที่ได้รับจากการเรียนแตกต่างกันตามระบบการเรียน

H_0 : ผลที่ได้รับจากการเรียน ไม่แตกต่างกันตามระบบการเรียน

H_a : ผลที่ได้รับจากการเรียนแตกต่างกันตามระบบการเรียน

ตารางที่ 29 ความสัมพันธ์ระหว่างระบบการเรียนกับผลที่ได้รับจากการเรียน

ระบบการเรียน	<i>n</i>	<i>df</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
ภาคปกติ	216	389	-0.768	0.57
ภาคพิเศษ	175			

จากตารางที่ 29 ได้ค่า *p* จากการคำนวณ = 0.57 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญที่กำหนดไว้ ณ ระดับ .05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานหมายความว่า ผลที่ได้รับจากการเรียน ไม่มีความแตกต่างกันตามระบบการเรียน

ตารางที่ 30 การทดสอบความแตกต่างของผลที่ได้รับจากการเรียน จำแนกตามระบบการเรียน

ผลที่ได้รับจากการเรียน	ภาคปกติ		ภาคพิเศษ		<i>t</i>	<i>p</i>
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
การจัดการเรียนการสอน	3.63	0.53	3.69	0.60	-0.90	0.25
ผลผลิต	3.84	0.70	3.77	0.70	1.00	0.76
ผลที่ตามมา	3.74	0.60	3.79	0.65	-0.83	0.35
ผลที่มีต่อสังคม	3.85	0.69	3.91	0.72	-0.79	0.92
รวม	3.77	0.63	3.79	0.67	-0.38	0.57

จากตารางที่ 30 พบว่า นิสิตมีผลที่ได้รับจากการเรียนเมื่อจำแนกตามด้านระบบการเรียน พบว่า มีความ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรายด้าน พบว่า ไม่มีความ

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน ผลผลิต ผลที่ตามมา และผลที่มีต่อสังคม ส่วนในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 4 ผลที่ได้รับจากการเรียนแตกต่างกันตามปีที่ลงทะเบียน

H_0 : ผลที่ได้รับจากการเรียนไม่แตกต่างกันตามปีที่ลงทะเบียน

H_a : ผลที่ได้รับจากการเรียนแตกต่างกันตามปีที่ลงทะเบียน

ตารางที่ 31 ความสัมพันธ์ระหว่างปีที่ลงทะเบียนกับผลที่ได้รับจากการเรียน

แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
ระหว่างกลุ่ม	2	3.334	1.667	4.356	0.013*
ภายในกลุ่ม	388	148.482	0.383		
รวม	390	151.816		<i>F</i>	

จากตารางที่ 31 ได้ค่า p จากการคำนวณ = 0.013 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญที่กำหนดไว้ ณ ระดับ .05 ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานหมายความว่า ผลที่ได้รับจากการเรียนมีความแตกต่างกันตามปีที่ลงทะเบียน

ตารางที่ 32 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างปีที่ลงทะเบียนกับผลที่ได้รับจากการเรียน

ปีที่ลงทะเบียน	<i>MD</i>	<i>p</i>
2549	2549	
	2550	-0.243
	2551	-0.155
2550	2549	0.243
	2550	
	2551	0.088
2551	2549	0.155
	2550	-0.088
	2551	

จากตารางที่ 32 พบว่า ผลที่ได้รับจากการเรียนปีที่ลงทะเบียน 2550 ดีกว่าผลที่ได้รับจากการเรียน ปีที่ลงทะเบียน 2549 และ 2551 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลที่ได้รับจากการเรียนปีที่ลงทะเบียนปีอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 33 การทดสอบความแตกต่างของผลที่ได้รับจากการเรียน จำแนกตามปีที่ลงทะเบียน

ผลที่ได้รับจากการเรียน	2549		2550		2551		<i>f</i>	<i>p</i>
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
การจัดเรียนการสอน	3.52	0.524	3.71	0.605	3.68	0.534	3.475	0.032
ผลผลิต	3.70	0.589	3.91	0.766	3.78	0.676	2.789	0.063
ผลที่ตามมา	3.54	0.584	3.86	0.624	3.79	0.618	7.608	0.001
ผลที่มีต่อสังคม	3.69	0.729	3.95	0.713	3.91	0.657	4.416	0.013
รวม	3.71	0.566	3.95	0.674	3.87	0.589	4.356	0.013

จากตารางที่ 33 พบว่า นิสิตเรียนรายวิชามนุษย์ศาสตร์เชิงบูรณาการเมื่อแยกตามปีที่ลงทะเบียน จะมีผลที่ได้รับจากการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และรายด้าน พบว่าการจัดการเรียนการสอน ผลที่ตามมา และผลที่มีต่อสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมมติฐานที่ 5 ผลที่ได้รับจากการเรียนแตกต่างกันตามระดับผลการเรียน

H_0 : ผลที่ได้รับจากการเรียน ไม่แตกต่างกันตามระดับผลการเรียน

H_a : ผลที่ได้รับจากการเรียนแตกต่างกันตามระดับผลการเรียน

ตารางที่ 34 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับผลการเรียนกับผลที่ได้รับจากการเรียน

แหล่งความแปรปรวน	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
ระหว่างกลุ่ม	6	1.822	0.304	0.778	0.58
ภายในกลุ่ม	384	384	0.391	<i>F</i>	
รวม	390	390			

จากตารางที่ 34 ได้ค่า p จากการคำนวณ = 0.58 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญที่กำหนดไว้ ณ ระดับ .05 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานหมายความว่า ผลที่ได้รับจากการเรียนไม่แตกต่างกันตามระดับผลการเรียน

ตารางที่ 35 การทดสอบความแตกต่างของผลที่ได้รับจากการเรียน จำแนกตามระดับผลการเรียน

ผลที่ได้รับ จากการเรียน	A		B+		B		C+		C		D+		D		f	P
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
การจัดเรียน	3.78	0.517	3.62	0.059	3.68	0.575	3.67	0.571	3.54	0.643	3.25	0.500	3.50	0.71	1.10	0.72
การสอน																
ผลผลิต	3.96	0.767	3.83	0.661	3.77	0.662	3.78	0.728	3.87	0.767	3.25	0.500	3.50	0.71	0.96	0.64
ผลที่ตามมา	3.96	0.520	3.75	0.569	3.73	0.616	3.78	0.654	3.62	0.747	3.50	0.577	4.50	0.71	1.79	0.09
ผลที่มีต่อ สังคม	4.04	0.737	3.76	0.690	3.90	0.698	3.92	0.730	3.77	0.627	3.50	0.577	3.50	0.71	1.30	0.86
รวม	3.94	0.64	3.74	0.49	3.77	0.64	3.79	0.67	3.70	0.70	3.38	0.54	3.75	0.71	1.29	0.58

จากตารางที่ 35 พบว่า นิสิตมีผลที่ได้รับจากการเรียนเมื่อจำแนกตามระดับผลการเรียน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และรายด้าน พบว่า การจัดการเรียนการสอน ผลผลิต ผลที่ตามมา และผลที่มีต่อสังคม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง การประเมินผลการศึกษารายวิชาศึกษาทั่วไปแนวสหวิทยาการ : กรณีศึกษาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ มีข้อค้นพบ การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ในการวิจัย การประเมินผลการศึกษารายวิชาศึกษาทั่วไปแนวสหวิทยาการ : กรณีศึกษาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ เพื่อประเมินทรัพยากรและโครงสร้างการบริหาร เพื่อประเมินกระบวนการจัดการเรียนการสอน และเพื่อประเมินผลที่ได้รับจากการจัดการเรียนการสอนรายวิชาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการของมหาวิทยาลัยบูรพา จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1. ในการประเมินทรัพยากรการจัดการเรียนการสอนรายวิชาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการพบว่า งบประมาณที่ได้จากการลงทะเบียนของนิติศาสตราจารย์ ซึ่งไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ แต่ยังคงถูกหักเงินให้กับทางมหาวิทยาลัยและคณะซึ่งตั้งตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 ถึงปีการศึกษา 2551 มหาวิทยาลัยและคณะมีนโยบายในการหักเงินในแต่ละปีไม่เท่ากัน โดยในปี 2549 และปี 2550 มหาวิทยาลัยและคณะหักรวมแล้วร้อยละ 49.5 ส่วนในปี 2551 หักรวมแล้วร้อยละ 48.5 ของรายได้ ดังนั้นในการใช้งบประมาณของรายวิชาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ จึงมีการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับรายจ่ายเพื่อความอยู่รอด และทางมหาวิทยาลัยและคณะควรเข้ามาพิจารณาในการงดเว้นการหักเงินงบประมาณดังกล่าว

ส่วนของโครงสร้างการบริหารรายวิชาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ พบว่า การบริหารงานรายวิชาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ มีลักษณะการบริหารงานแบบแบบเมทริกซ์ ซึ่งมีข้อดีและข้อเสีย คือ กรรมการบริหารงานของรายวิชาฯ มีอิสระในการจัดรูปแบบการเรียนการสอน ได้อย่างเต็มที่ แต่การตัดสินใจในบางเรื่องก็ไม่สามารถตัดสินใจได้เอง เช่น งบประมาณ จำนวนบุคลากร การบริหารรายวิชาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการมีการเปลี่ยนผู้รับผิดชอบในการบริหารระดับหัวหน้าได้แก่ ผศ.ดร.ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ เป็นประธานคณะกรรมการบริหารฯ ในปีการศึกษา 2549 ถึงปีการศึกษา 2550 และเปลี่ยนเป็น ดร.บุญรอด บุญเกิด ในปัจจุบัน

2. ประเมินกระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่า ภาพรวมการจัดการเรียนการสอนรายวิชาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ในความคิดเห็นของนิสิตที่เรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการจัดหลักสูตรเป็นอันแรกมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

และด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอนเป็นอันดับสุดท้าย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการจัดหลักสูตร มีภาพรวมและมีความเหมาะสมของการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง (3.77) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ช่วยพัฒนาให้นิสิตมีความเป็นผู้นำกลุ่ม อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านวิธีการสอน มีภาพรวมและมีความเหมาะสมของการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง (3.68) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า วิธีการสอนของอาจารย์ผู้สอนมีความเหมาะสมในการใช้วิธีสอนในภาคปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีภาพรวม และมีความเหมาะสมของการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง (3.68) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นมาเป็นอันแรก อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน มีภาพรวม และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (3.54) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความเหมาะสมของหนังสือที่ใช้ในการศึกษามาเป็นอันดับแรก อยู่ในระดับปานกลาง และความเหมาะสมของอุณหภูมิ และระบบการระบายอากาศภายในห้องเรียน อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ด้านการประเมินผล มีภาพรวมและมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง (3.56) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การใช้วิธีการประเมินผลการเรียนหลายรูปแบบ มาเป็นอันดับแรก อยู่ในระดับปานกลาง และการใช้วิธีการประเมินผลการเรียนแบบอิงเกณฑ์ คือ ประเมินผลจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประมวลรายวิชา ตลอดจนการใช้วิธีการประเมินผลแบบอัตนัยเพื่อวัดการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

3. ประเมินผลที่ได้รับจากการจัดการเรียนการสอน พบว่า ภาพรวมของนิสิตกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเห็นว่า การเรียนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ที่ผ่านมาได้ผลอยู่ในระดับปานกลาง (3.76) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านผลผลิต ด้านผลที่ตามมา และด้านผลการเรียนที่มีต่อสังคม มีผลต่อนิสิตอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ด้านผลผลิตจากการเรียน นิสิตมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง (3.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับการใช้เหตุผลในชีวิตประจำวันมาเป็นอันดับแรก อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านผลที่ตามมาจากการเรียน นิสิตมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง (3.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผลที่มีผลต่อพัฒนาการทำงานเป็นทีมของนิสิต มาเป็นอันดับแรก อยู่ใน

ระดับปานกลาง และมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนวิชาเอกของตนเอง อยู่ในอันดับ
ค่อนข้างน้อย

ด้านผลที่มีต่อสังคมจากการเรียน นิสิตมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง (3.79)
เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ได้ช่วยให้เข้าใจบทบาทของตนเองในครอบครัวมากขึ้น อยู่ในระดับ
ปานกลาง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลที่ได้รับจากการเรียน

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลที่ได้รับจากการเรียนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิง
บูรณาการ โดยการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

ผลที่ได้รับจากการเรียนมีความแตกต่างกันตามเพศ

ผลที่ได้รับจากการเรียนมีความแตกต่างกันตามคณะ

ผลที่ได้รับจากการเรียนไม่มีความแตกต่างกันตามระบบการเรียน

ผลที่ได้รับจากการเรียนมีความแตกต่างกันตามปีที่ลงทะเบียน

ผลที่ได้รับจากการเรียนไม่แตกต่างกันตามระดับผลการเรียน

อภิปรายผลการศึกษา

1. ในการประเมินทรัพยากรการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ
สามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษา ได้ดังนี้

งบประมาณที่ได้จากการลงทะเบียนของนิสิตประเภทวิชาขาดทุน ซึ่งไม่เพียงพอต่อการ
บริหารจัดการ แต่ยังคงถูกหักเงินให้กับทางมหาวิทยาลัยและคณะซึ่งตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 ถึงปี
การศึกษา 2551 มหาวิทยาลัยและคณะมีนโยบายในการหักเงินในแต่ละปีไม่เท่ากัน โดยในปี 2549
และปี 2550 มหาวิทยาลัยและคณะหักรวมแล้วร้อยละ 49.5 ส่วนในปี 2551 หักรวมแล้วร้อยละ 48.5
ของรายได้ ดังนั้นในการใช้งบประมาณของรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ จึงมีการปรับปรุง
รูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับรายจ่ายเพื่อความอยู่รอด และทางมหาวิทยาลัยและคณะ
ควรเข้ามาพิจารณาในการงดเว้นการหักเงินงบประมาณดังกล่าว

2. ในการประเมินกระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ
พบว่า ในด้านการจัดหลักสูตร ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคาร
สถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน และด้านการประเมินผล ในความคิดเห็นของนิสิตที่เรียนมีความ
เหมาะสมอยู่ระดับปานกลาง ซึ่งแตกต่างจากงานของ นพดล ใจเจริญ (2544) ที่ได้ศึกษา ทัศนะของ
นิสิตต่อการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปรายวิชามนุษย์กับความงาม ซึ่งนพดล ใจเจริญ พบว่า ด้าน

กิจกรรมการเรียนการสอน เห็นว่าผู้สอนให้ความสำคัญกับนิสิตในระดับมาก และด้านการวัดและประเมินผล นิสิตมีความคาดหวังต่อการเรียนวิชานี้ในระดับมาก

3. ในการประเมินผลที่ได้จากการเรียนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ นิสิตเห็นว่ามีผลอยู่ในระดับปานกลาง ในภาพรวมและรายด้าน รวมถึงผลผลิต ผลที่ตามมา และผลที่มีต่อสังคม

ในด้านผลผลิตจากการเรียนพบว่า รายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เหตุผลในชีวิตประจำวันเป็นอันดับแรก อยู่ในระดับปานกลาง และนิสิตมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดการกำหนดชีวิตของมนุษย์ เป็นอันดับสุดท้าย เนื่องจากเนื้อหาของรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการเป็นเนื้อหาที่มุ่งพัฒนาจิตสำนึกเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์ ศึกษาพื้นฐานของชีวิตมนุษย์ในมิติด้านความจริง ความรู้ ความดี และการใช้เหตุผล ตลอดจนกระตุ้นให้นิสิตมีความคิดสร้างสรรค์ต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคมโดยรวม (คู่มือ รายวิชา 265109 มนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ, 2549) ซึ่งเป็นเนื้อหาที่เป็นนามธรรมทำให้นิสิตเข้าใจยาก

ในด้านของผลที่ตามมาจากการเรียน พบว่า รายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ก่อให้เกิดผลต่อพัฒนาการทำงานเป็นทีมของนิสิต อยู่ในระดับปานกลาง การเรียนรู้ความรับผิดชอบต่อคนในสังคม เป็นอันดับต่อมา และการเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนวิชาเอกของตนเอง เป็นอันดับสุดท้ายซึ่งอยู่ระดับค่อนข้างน้อย เป็นเพราะรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการเป็นวิชาที่เน้นเนื้อหาในทางด้านมนุษยศาสตร์ ทำให้นิสิตที่กำลังศึกษาในคณะที่เกี่ยวข้องกับด้านวิทยาศาสตร์ไม่เข้าใจเนื้อหาที่เรียนจึงทำให้ผลการศึกษาลดลง

ในด้านผลกระทบจากการเรียนต่อสังคม พบว่า รายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ กระตุ้นให้นิสิตเข้าใจบทบาทของตนเองในครอบครัวเป็นอันดับแรก อยู่ในระดับปานกลาง และช่วยให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาในมหาวิทยาลัยกับสังคมภายนอกเป็นอันดับสุดท้าย ไพฑูรย์สินลาร์ตัน (2550) กล่าวว่า การเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป พิจารณาได้ เป็น 2 มิติ คือ ด้านบุคคลกับสังคม โดยในแง่ของสังคม ไม่เป็นในเชิงปรัชญาลึกซึ้ง แต่เป็นแง่ในการประยุกต์วิชาให้นิสิตไปทำกับชุมชน เช่น กำหนดในกิจกรรมออกค่าย วิชาสุขภาพชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น ซึ่งในการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการได้กำหนดให้นิสิตได้ออกไปทำกิจกรรมนอกมหาวิทยาลัย แต่เป็นเพราะนิสิตเพิ่งเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นปีแรกทำให้ยังไม่มีประสบการณ์ในการติดต่อ ประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ทำให้ผลการศึกษาลดลง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากการวิจัยพบว่า นิสิตมีความพึงพอใจรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ โดยเฉพาะผลการเรียนที่มีต่อสังคม ที่ให้นิสิตได้ทำกิจกรรมผ่านกิจกรรม โครงการต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัว และระดับชุมชน ได้แก่ โครงการจริยธรรมต่อหน้าที่ ที่ให้นิสิตเลือกบุคคลที่นิสิตคิดว่าดีที่สุดสำหรับตัวนิสิต โครงการจริยธรรมต่อสังคม ที่ให้นิสิตเลือกไปทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน เช่น โรงเรียน วัด ของตนเองหรือตามหน่วยงานต่าง ๆ เช่น บ้านพักคนชรา สถานเลี้ยงเด็กกำพร้า สถานสงเคราะห์คนติดเชื้อ HIV เป็นต้น โดยเห็นว่า มีประโยชน์ต่อตนเองในการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนให้มีการเปิดการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ต่อไป

2. จากการวิจัยพบว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ มีผลต่อพัฒนาการทำงานเป็นทีมของนิสิต การเรียนรู้ความรับผิดชอบต่อตนเอง และการเรียนรู้ความรับผิดชอบต่อคนในสังคม อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมให้นิสิตได้ทำงานเป็นกลุ่มทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มย่อยในห้องเรียน ตลอดจนมีกระบวนการให้นิสิตทำใบงานในแต่ละบท และมีกิจกรรมให้นิสิตออกไปทำโครงการเพื่อสังคม มหาวิทยาลัยควรตระหนักในการเปิดให้มีหลักสูตรที่ทำให้ นิสิตได้ทำกิจกรรมทั้งในมหาวิทยาลัยและนอกมหาวิทยาลัยมากขึ้น

3. จากการวิจัยพบว่า เนื้อหาการเรียนการสอนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ในส่วนของทฤษฎีที่เป็นสำนักคิดของนักคิดแต่ละสำนัก นิสิตเห็นว่าภาษาที่ใช้ยังเป็นภาษาของนักคิด ทำให้เมื่อศึกษาแล้วเกิดความสับสน จึงควรปรับปรุงเนื้อหาในส่วนของสำนักคิดแต่ละสำนัก

4. จากการวิจัยพบว่า ปัญหาหลักของการบริหารรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ มาจากการหักงบประมาณที่ได้ออกไปเกือบครึ่งหนึ่ง ทำให้การบริหารประสบภาวะขาดทุน ดังนั้น มหาวิทยาลัยหรือคณะควรเข้ามาพิจารณา นโยบายในด้านงบประมาณของรายวิชาศึกษาทั่วไปที่จะหาแนวทางในการที่จะทำให้รายวิชาศึกษาทั่วไปสามารถที่จะอยู่รอดได้

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในเชิงปริมาณ ควรมีการทำประเมินผลรายวิชาทุกวิชาที่อยู่ในกลุ่มของรายวิชาศึกษาทั่วไป แล้วนำผลที่ได้มาศึกษาเปรียบเทียบ หาจุดเด่น จุดด้อยของแต่ละวิชา และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อนำไปจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปให้สอดคล้องกับเป้าหมายของรายวิชาและความต้องการของนิสิตอย่างแท้จริง

2. ในเชิงคุณภาพที่เน้นข้อมูลเชิงลึก ควรศึกษาผลกระทบที่มีต่อนิสิตในแต่ละด้าน เช่น ผลกระทบต่อการเรียนในวิชาเอกของตน ผลกระทบต่อการดำรงชีวิต เป็นต้น เมื่อได้ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาศึกษาทั่วไปในแต่ละวิชา

บรรณานุกรม

- กาญจนา บุญรัมย์. (2524). สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปในวิทยาลัยครูตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คู่มือ รายวิชา 265109 มนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ. (2549). ภาควิชาศาสนาและปรัชญา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คู่มือ รายวิชา 265109 มนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พฤษภาคม 2550). (2550) ภาควิชาศาสนาและปรัชญา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คู่มือ รายวิชา 265109 มนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2 เมษายน 2551). (2551) ภาควิชาศาสนาและปรัชญา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คู่มือ รายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป (พ.ศ.2549). งานพัฒนาหลักสูตรและการสอน, กองบริการ การศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฑาทิพย์ อุมะวชิณี. (2541). สหวิทยาการมนุษยศาสตร์ : มิติแห่งมนุษย์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2543). การศึกษาสังคมไทยเชิงสหวิทยาการ : ทฤษฎีและงานวิจัยของสำนัก เศรษฐศาสตร์การเมือง. จันทรเกษมสาร ปีที่ 11 ฉบับที่ 22 (ก.ค. - ธ.ค 2543) หน้า 55-59
- เจตนา นาควัชระ. (2532). เพื่อความอยู่รอดของมนุษยศาสตร์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
- ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ (2548). การประเมินผลรายวิชาสหศาสตร์ 1. ฝ่ายวิชาการมหาวิทยาลัย บูรพา.
- ชัยอนันท์ สมุทวณิช. (2545). รายงานส่วนหนึ่งการพัฒนายุทธศาสตร์อุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : มูลนิธิส่งเสริมนโยบายศึกษา.
- ทบวงมหาวิทยาลัยและสมาคมสถาบันอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย. (2540). การพัฒนาการจัดการ การศึกษาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัยและสมาคมสถาบันอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย.
- ธำรง บัวศรี. (2532). ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ : อรุณสภานาครี.
- ธีระชัย ปุณณโชติ. (2540). เอกสารเสวนาทางวิชาการ กรมสามัญศึกษา การเรียนการสอน แบบบูรณาการ : ทศน์ของผู้เชี่ยวชาญ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์.

- นพดล ใจเจริญ. (2544). ทักษะของนิสิตต่อการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปรายวิชามนุษย์
กับความงาม. ปรินญาการศึกษามหับัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2533). การวิจัย การวัดและประเมินผล. กรุงเทพฯ : โครงการการศึกษา
ต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปรีชา ช่างขวัญเย็น. (2545). งานวิจัยแบบสหวิทยาการ. วารสารวิธีวิทยาการวิจัย ปีที่ 15 ฉบับที่ 3
(ก.ย. – ธ.ค. 2545) หน้า 361-377.
- ปราชา กกล้าผจญ. (2543). การอุดมศึกษาสู่ศตวรรษใหม่. ภาควิชาบริหารการศึกษาและ
อุดมศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปนัดดา เจียรกุล. (2541). แนวโน้มหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาสังกัด
ทบวงมหาวิทยาลัยในทศวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชานิติศาสตร์ศึกษาและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา. (2519). กระบวนการเรียนการสอนและความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์
กับนิสิตในการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ประพัฒน์ จำปาไทย. (2525). ความพึงพอใจของนิสิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับ
บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต:
สาขาอุดมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผกา สัตยธรรม. (2523). บูรณาการเพื่อการสอน และชีวิตครู. กรุงเทพฯ : มิตรครู.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2540). การศึกษาพัฒนาการหรือบูรณาการ. กรุงเทพฯ : เลิศไทย.
_____. (2545). พัฒนาการแบบองค์รวมของเด็กไทย. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.
- ไพฑูริย์ สินลาร์รัตน์ และทองอินทร์ วงศ์โสธร. (2526). รายงานการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหา
ของวิชาศึกษาทั่วไป. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ไพฑูริย์ สินลาร์รัตน์. (2522). หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2539). งานวิชาการในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2539). เพื่อความเข้าใจในสาระและกระบวนการของการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ :
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2550). หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป : หลักการและวิธีดำเนินการ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ
: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยบูรพา. (2542). มหาวิทยาลัยบูรพา ปี ค.ศ. 2000. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา

- มยุรี อนุমানราชชน. (2543). การบริหารโครงการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ดาว.
- มณีนรัตน์ พากเพียร. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การแบบสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีม ต่อการจัดการคุณภาพโดยองค์รวมของหัวหน้าหอผู้ป่วย ในโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่ผ่านการรับรองคุณภาพ. วิทยาลัยพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการพยาบาล, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา
- รัชณี คลังสุวรรณ. (2545). ชุดการสอนแบบบูรณาการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เรื่อง ทูเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รายงานผลการดำเนินงาน โครงการนำร่องพัฒนารูปแบบการผลิตบัณฑิตอุดมคติไทย มหาวิทยาลัยบูรพา ปีงบประมาณ 2545. (2545). โครงการนำร่องพัฒนารูปแบบการผลิตบัณฑิตอุดมคติไทย, มหาวิทยาลัยบูรพาชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2541, มกราคม). รายงานสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การจัดวิชาศึกษาทั่วไป เพื่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
- _____. (2518). หลักการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- วรรณพร ฉัตรทอง. (2546). การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรรณนิภา วัธยา. (2545). การศึกษาปัญหาการสอนบูรณาการของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรรณานาวิกมูล (บรรณาธิการ). (2544). มนุษยศาสตร์ : สหวิทยาการแห่งชีวิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วิสสุตา เวชชาชีวะ. (2543). การสอนภาษาอังกฤษแบบบูรณาการระดับประถมศึกษา. การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2520). การวัดผลการศึกษาและสถิติเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : การพิมพ์ไชยวัฒน์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2526). รูปแบบและวิธีการประเมินหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.
- สมบุญ ชาติพงษ์. (2536). "การวัดและประเมินผลการศึกษา". เอกสารการสอน ชุด วิชาสถิติวิจัย และการประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สารโฆ บั้วศรี. (2521). หนังสือความรู้สำหรับครู เรื่อง บรูณาการ. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์น
การพิมพ์.
- สุนทรียา ชัดเข้ม. (2539). การพัฒนาการเรียนการสอนเชิงสหวิทยาการ. สารพัฒนาหลักสูตร
ปีที่ 15 ฉบับที่ 124 (ม.ค – มี.ค. 2539) หน้า 26-31.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2535). เทคนิคการสอนครบวงจร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เอช-เอนการพิมพ์.
- สุวิดา แสงสีหนาท. (2549). ภูมิปัญญาบูรณาการบนฐานคิดพุทธปรัชญา : ยุทธศาสตร์ทางเลือก
ในการพัฒนาสังคมไทย. ปรัชญาคุณภิวัตน์, สาขาสหวิทยาการ,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุมาลี จันทร์ชโล. (2544). การวัดและประเมินผล. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- สุทนต์ ศรีไสย์. (2539). การสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : จิราภาการพิมพ์.
- ศรีนวล แก้วแพรง. (2528). ปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป
ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิต.
ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาพื้นฐานการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภวัฒน์ เอ็ม โฆษ. (2528). การวิเคราะห์วิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาพื้นฐานการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัศวินธ์ เรืองรอง (บรรณาธิการ). (2543). สหวิทยาการสู่หัสวรรษใหม่ : รวมบทความด้าน
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, กรุงเทพฯ : สถาบัน
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- อัจฉรา วัจนภิญโญ. (2530). พัฒนาการของวิชาพื้นฐานทั่วไปของหลักสูตรสาขาพยาบาลศาสตร์.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- อรรถัย คำมูล. (2542). การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ที.พี พริน จำกัด.
- อรรถวรรณ นิยะโต. (2536). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความรับผิดชอบต่อตนเอง
และความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา
โดยใช้วิธีแบบบูรณาการตามคู่มือครู. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อภิรดี บำรุงสุข. (2544). การศึกษาการนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาบูรณาการในการสอนวิชาสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิตระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษา อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

อำนวย เลิศขยันดี. (2542). การประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สนองการพิมพ์.

อุทุมพร จามรนาม. (2541). เทคนิคการสอนและวัดผลระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Larson, L.F. (1991). A study of general education curricula in selected small college
(Undergraduc curriculum). *Dissertation Abstracts International*, 52 (05). DAI-A.

Opper, J.H., Jr. (1992). Rexisting and preferred general education requirements in eight (Curriculum
content). *Dissertation Abstracts International*, 53 (03), DAI-A.

Zapotocky, D.A. (1996). The contribution of the concept of historical synthesis in the design and
implementation of a general education undergraduate curriculum liberal arts tripod 1919-
1946. *Dissertation Abstracts International*, 72 (5), 46-48

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

นโยบายในการจัดทำประมาณเงินรายได้

นโยบายในการจัดทำงบประมาณเงินรายได้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2550

(ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการการเงิน ในการประชุมครั้งที่ 4/2549 วันที่ 4 เมษายน 2549)

1. ให้ทุกหน่วยงานที่มีเงินรายได้ ตั้งงบประมาณร้อยละ 90 ของประมาณการรายรับของหน่วยงาน
2. หน่วยงานที่มีเงินรายได้ ต้องตั้งค่าสาธารณูปโภค 10 % ของประมาณการรายรับของหน่วยงานนั้น ยกเว้นวิทยาเขตสารสนเทศจันทบุรี และวิทยาเขตสารสนเทศสระแก้ว ให้ตั้งตามความเหมาะสม
3. ให้หน่วยงานที่มีเงินรายได้ สมทบเงินให้ส่วนกลาง 10 % ของประมาณการรายรับของหน่วยงานนั้น และ 3 % ของประมาณการรายรับของวิทยาเขตสารสนเทศจันทบุรี และวิทยาเขตสารสนเทศสระแก้ว
4. ให้หน่วยงานที่มีเงินรายได้ สมทบเงินเข้ากองทุนมหาวิทยาลัยบูรพา 3 % ของประมาณการรายรับของหน่วยงานนั้น
5. ให้ทุกหน่วยงานตั้งงบประมาณสำหรับงบกลางจำนวน 10 % ของประมาณการรายรับ
6. ค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ให้ตั้งในกรณีที่มีความจำเป็น
7. โครงการใหม่ที่ได้รับการเห็นชอบจากมหาวิทยาลัย ควรได้รับการสนับสนุนในการจัดทำงบประมาณ
8. ให้แต่ละคณะตั้งงบประมาณเรื่องทุนการศึกษาสำหรับนิสิต ตามความเหมาะสม
9. ให้ทุกคณะตั้งงบประมาณเพื่อการวิจัย ไม่น้อยกว่า 10 % ของประมาณการรายรับสำหรับหน่วยงานอื่น ให้ตั้งงบประมาณเพื่อการวิจัยตามความเหมาะสม และให้บัณฑิตวิทยาลัย ตั้งงบประมาณสำหรับการวิจัยด้วย
10. สนับสนุนโครงการพัฒนาวิชาการ (สื่อการสอน) โครงการพัฒนาบุคลากร (ตามระเบียบมหาวิทยาลัยบูรพา ว่าด้วยทุนอุดหนุนการศึกษาเพื่อการพัฒนาบุคลากร พ.ศ.2543) และการพัฒนาผู้บริหาร
11. ขอให้ทุกหน่วยงานตั้งงบประมาณให้ตรงตามหมวดรายจ่าย เพื่อความสะดวกในการเบิกจ่ายงบประมาณ
12. หน่วยงานที่ได้รับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานนอกระบบหรือหน่วยงานภายนอก มหาวิทยาลัย ขอให้นำเงินสนับสนุนที่คาดว่าจะได้รับ จัดทำประมาณการรายรับเพื่อจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี

13. ให้ทุกคณะจัดสรรรายรับให้กับคณะที่สอนวิชาบริการ โดยนำรายรับร้อยละ 90 ภายหลังหัก
สมทบจ่ายให้ส่วนกลาง ร้อยละ 14 แล้ว มาคำนวณ ดังนี้

- วิชาบรรยาย คิดร้อยละ 10

- วิชาปฏิบัติ คิดร้อยละ 50

และนำเงินไปตั้งงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในหมวดเงินอุดหนุนทั่วไป รายการ "สนับสนุน
หน่วยงานที่สอนวิชาบริการ"

14. ให้ทุกหน่วยงาน สมทบค่าก่อสร้างอาคาร 50 ไร่ มหาวิทยาลัยบูรพา 1-2 % ของ งบประมาณ
การรายรับของหน่วยงาน ตามที่ได้แจ้งความประสงค์ในการสนับสนุน

นโยบายในการจัดทำงานประมาณเงินรายได้

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2551

(ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการการเงิน ในการประชุมครั้งที่ 4/2550 วันที่ 3 เมษายน 2550)

1. ให้ทุกหน่วยงานที่มีเงินรายได้ ตั้งงบประมาณร้อยละ 90 ของประมาณการรายรับของหน่วยงาน
2. หน่วยงานที่มีเงินรายได้ ต้องตั้งค่าสาธารณูปโภค 10 % ของประมาณการรายรับของหน่วยงานนั้น ยกเว้นวิทยาเขตสารสนเทศจันทบุรี และวิทยาเขตสารสนเทศสระแก้ว ให้ตั้งตามความเหมาะสม
3. ให้หน่วยงานที่มีเงินรายได้ สมทบเงินให้ส่วนกลาง 10 % ของประมาณการรายรับของหน่วยงานนั้น และ 3 % ของประมาณการรายรับของวิทยาเขตสารสนเทศจันทบุรี และวิทยาเขตสารสนเทศสระแก้ว
4. ให้หน่วยงานที่มีเงินรายได้ สมทบเงินเข้ากองทุนมหาวิทยาลัยบูรพา 3 % ของประมาณการรายรับของหน่วยงานนั้น
5. ให้ทุกหน่วยงานตั้งงบประมาณสำหรับงบกลางจำนวน 10 % ของประมาณการรายรับ
6. ค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ให้ตั้งในกรณีที่มีความจำเป็น
7. โครงการใหม่ที่ได้รับการเห็นชอบจากมหาวิทยาลัย ควรได้รับการสนับสนุนในการจัดทำงานประมาณ
8. ให้แต่ละคณะตั้งงบประมาณเรื่องทุนการศึกษาสำหรับนิสิต ตามความเหมาะสม
9. ให้ทุกคณะตั้งงบประมาณเพื่อการวิจัย ไม่น้อยกว่า 10 % ของประมาณการรายรับสำหรับหน่วยงานอื่น ให้ตั้งงบประมาณเพื่อการวิจัยตามความเหมาะสม และให้บัณฑิตวิทยาลัย ตั้งงบประมาณสำหรับการวิจัยด้วย
10. สนับสนุนโครงการพัฒนาวิชาการ (สื่อการสอน) โครงการพัฒนาบุคลากร (ตามระเบียบมหาวิทยาลัยบูรพา ว่าด้วยทุนอุดหนุนการศึกษาเพื่อการพัฒนาบุคลากร พ.ศ.2543) และการพัฒนาผู้บริหาร
11. ขอให้ทุกหน่วยงานตั้งงบประมาณให้ตรงตามหมวดรายจ่าย เพื่อความสะดวกในการเบิกจ่ายงบประมาณ
12. หน่วยงานที่ได้รับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานนอกระบบหรือหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย ขอให้นำเงินสนับสนุนที่คาดว่าจะได้รับ จัดทำประมาณการรายรับเพื่อจัดทำงานประมาณรายจ่ายประจำปี

13. ให้ทุกคณะจัดสรรรายรับให้กับคณะที่สอนวิชาบริการ โดยนำรายรับร้อยละ 90 ภายหลังหัก
สมทบจ่ายให้ส่วนกลาง ร้อยละ 13 แล้วมาคำนวณ ดังนี้

- วิชาบรรยาย คิดร้อยละ 10

- วิชาปฏิบัติ คิดร้อยละ 50

และนำเงินไปตั้งงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในหมวดเงินอุดหนุนทั่วไป รายการ "สนับสนุน
หน่วยงานที่สอนวิชาบริการ"

14.ให้นำเงินผลประโยชน์จำนวน 317,000 บาทต่อปี จากการประกาศคัดเลือกผู้ให้บริการ
จัดทำและจำหน่ายเครื่องแบบ เครื่องหมาย และเครื่องแต่งกายนิสิต ตั้งงบประมาณเป็นเงิน
สนับสนุนกิจกรรมนิสิต 202,000 บาท เป็นทุนการศึกษานิสิต 13 หน่วยกิจกรรม หน่วยละ
5,000 บาท และเป็นเงินสนับสนุนกิจกรรมของมหาวิทยาลัย 50,000 บาท

นโยบายในการจัดหางบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2552

1. ให้ทุกส่วนงานที่มีเงินรายได้ ตั้งงบประมาณร้อยละ 90 ของประมาณการรายรับของส่วนงาน
2. ส่วนงานที่มีเงินรายได้ ต้องตั้งค่าสาธารณูปโภค ร้อยละ 10 ของประมาณการรายรับของส่วนงานนั้น ยกเว้นส่วนงานในวิทยาเขตสารสนเทศจันทบุรี และวิทยาเขตสารสนเทศสระแก้ว ให้ตั้งตามความเหมาะสม
3. ให้ส่วนงานที่มีเงินรายได้ สมทบเงินให้ส่วนกลาง ร้อยละ 6 ของประมาณการรายรับของส่วนงานนั้น หรือ ร้อยละ 2 ของประมาณการรายรับของส่วนงานในวิทยาเขตสารสนเทศจันทบุรี วิทยาเขตสารสนเทศสระแก้ว และโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ"
4. ให้ส่วนงานที่มีเงินรายได้ สมทบเงินเข้ากองทุนมหาวิทยาลัยบูรพา ร้อยละ 2 ของประมาณการรายรับ (เฉพาะเงินรายได้)
5. ให้ส่วนงานจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อจัดตั้งกองทุนคองยอดเงินต้นประจำส่วนงานภายในวงเงินไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ของประมาณการรายรับ
6. ให้ทุกส่วนงานตั้งงบประมาณสำหรับงบกลางจำนวน ร้อยละ 10 ของประมาณการรายรับ
7. ค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ให้ตั้งในกรณีที่มีความจำเป็น
8. ให้มหาวิทยาลัยสนับสนุนงบประมาณให้แก่ส่วนงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่
9. ให้แต่ละคณะ/วิทยาลัย ตั้งงบประมาณเรื่องทุนการศึกษาสำหรับนิสิต ตามความเหมาะสม
10. ให้ทุกคณะ/วิทยาลัยตั้งงบประมาณเพื่อการวิจัย ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10 ของประมาณการรายรับ สำหรับส่วนงานอื่นให้ตั้งงบประมาณเพื่อการวิจัยตามความเหมาะสม
11. สนับสนุนโครงการพัฒนาวิชาการ (สื่อการสอน) โครงการพัฒนาบุคลากร (ตามระเบียบมหาวิทยาลัยบูรพา ว่าด้วยทุนอุดหนุนการศึกษาเพื่อการพัฒนาบุคลากร พ.ศ.2543) และการพัฒนาผู้บริหาร
12. ขอให้ทุกส่วนงานตั้งงบประมาณให้ตรงตามงบรายจ่าย เพื่อความสะดวกในการเบิกจ่ายงบประมาณ
13. ส่วนงานที่ได้รับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย ขอให้นำเงินสนับสนุนที่คาดว่าจะได้รับ จัดทำประมาณการรายรับเพื่อจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี

14. ให้ทุกคณะจัดสรรรายรับให้กับคณะที่สอนวิชาบริการ โดยนำรายรับร้อยละ 90 ภายหลังหัก
สมทบจ่ายให้ส่วนกลาง ร้อยละ 8 แล้วมาคำนวณ ดังนี้

- วิชาบรรยาย คิดร้อยละ 10
- วิชาปฏิบัติ คิดร้อยละ 50

และนำเงินไปตั้งงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในหมวดเงินอุดหนุนทั่วไป รายการ "สนับสนุน
หน่วยงานที่สอนวิชาบริการ"

15. ให้ทุกส่วนงานตั้งงบประมาณสมทบกองทุนสวัสดิการการศึกษาของบุตรบุคลากร ไม่เกิน
ร้อยละ 0.5 ของรายได้ของส่วนงาน และไม่เกิน 30,000 บาทต่อปี ยกเว้นส่วนงานใน
วิทยาเขตสารสนเทศ จันทบุรี และวิทยาเขตสารสนเทศ สระแก้ว

16. ประมาณการรายรับ หมายถึง ประมาณการรายรับของส่วนงานดังต่อไปนี้

16.1 ส่วนงานที่ได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายจากเงินแผ่นดิน

- (1) งบประมาณรายจ่ายจากเงินแผ่นดิน (ไม่รวมค่าสิ่งก่อสร้าง)
- (2) ประมาณการรายรับจากเงินรายได้

16.2 ส่วนงานที่ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่ายจากเงินแผ่นดิน

- ประมาณการรายรับให้หักรายการดังต่อไปนี้

- (1) ค่าบำรุงมหาวิทยาลัยคำนวณเฉพาะหน่วยสอนในมหาวิทยาลัยบูรพา
(บางแสน) ให้แก่ส่วนกลาง
- (2) ค่าบำรุงห้องสมุดและค่าบำรุงเครือข่ายในอัตราร้อยละ 20 ของค่าบำรุง
ห้องสมุดและค่าบำรุงเครือข่ายให้แก่ส่วนกลาง (คำนวณเฉพาะหน่วยสอน
ในมหาวิทยาลัยบูรพา บางแสน)
- (3) งบประมาณรายจ่ายในการก่อสร้างและค่าใช้จ่ายในการใช้พื้นที่
หน่วยสอนนอกมหาวิทยาลัย

16.3 กรณีหลักสูตรเหมาจ่ายให้หักค่าบำรุงมหาวิทยาลัย ค่าบำรุงหอสมุด และค่า
บำรุงเครือข่ายให้ส่วนกลาง โดยใช้อัตราค่าบำรุงมหาวิทยาลัย ค่าบำรุงห้องสมุด
และค่าบำรุงเครือข่ายตามระเบียบของมหาวิทยาลัยที่ใช้กับนิสิตกรณีไม่เหมาจ่าย
แยกตามรหัสนิสิต

นโยบายในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2553

1. ให้ทุกส่วนงานที่มีเงินรายได้ ตั้งงบประมาณร้อยละ 90 ของประมาณการรายรับของส่วนงาน
2. ส่วนงานที่มีเงินรายได้ ต้องตั้งค่าสาธารณูปโภคตามประมาณการใช้จ่ายจริง
3. ให้ส่วนงานที่มีเงินรายได้ สมทบเงินให้ส่วนกลาง ดังนี้
 - 3.1 ส่วนงานที่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล สมทบเงินให้ส่วนกลาง ร้อยละ 7 ของประมาณการรายรับ หรือร้อยละ 2 ของประมาณการรายรับของส่วนงานในวิทยาเขตสารสนเทศจันทบุรี วิทยาเขตสารสนเทศสระแก้ว และโรงเรียนสาธิต "พิบูลบำเพ็ญ" ส่วนศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพไม่ต้องนำรายรับจากค่ายาและเวชภัณฑ์มาหักสมทบให้ส่วนกลาง
 - 3.2 ส่วนงานที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล สมทบเงินให้ส่วนกลางไม่น้อยกว่าร้อยละ 6
4. ให้ส่วนงานที่มีเงินรายได้ สมทบเงินเข้ากองทุนมหาวิทยาลัยบูรพา ร้อยละ 2 ของประมาณการรายรับ
5. ให้ส่วนงานจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อจัดตั้งกองทุนคงยอดเงินต้นประจำส่วนงานภายในวงเงินไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ของประมาณการรายรับ
6. ให้ทุกส่วนงานตั้งงบประมาณสำหรับงบกลางไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของประมาณการรายรับ
7. ให้ทุกคณะ/วิทยาลัยตั้งงบประมาณเพื่อการวิจัย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของประมาณการรายรับ สำหรับส่วนงานอื่นให้ตั้งงบประมาณเพื่อการวิจัยตามความเหมาะสม
8. ให้ทุกส่วนงานตั้งงบประมาณสมทบกองทุนสวัสดิการการศึกษาของบุคลากร ไม่เกินร้อยละ 0.5 ของประมาณการรายรับของส่วนงาน และไม่เกิน 30,000 บาทต่อปี ยกเว้นส่วนงานในวิทยาเขตสารสนเทศ จันทบุรี และวิทยาเขตสารสนเทศ สระแก้ว
9. ค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ให้ตั้งในกรณีที่มีความจำเป็น
10. ให้มหาวิทยาลัยสนับสนุนงบประมาณให้แก่ส่วนงานที่จัดตั้งขึ้นใหม่
11. ให้แต่ละคณะ/วิทยาลัย ตั้งงบประมาณเรื่องทุนการศึกษาสำหรับนิสิต ตามความเหมาะสม
12. สนับสนุนโครงการพัฒนาวิชาการ (สื่อการสอน) โครงการพัฒนาบุคลากร (ตามระเบียบมหาวิทยาลัยบูรพา ว่าด้วยทุนอุดหนุนการศึกษาเพื่อการพัฒนาบุคลากร พ.ศ.2543) และการพัฒนาผู้บริหาร

13. ขอให้ทุกส่วนงานตั้งงบประมาณให้ตรงตามงบรายจ่าย เพื่อความสะดวกในการเบิกจ่ายงบประมาณ
14. ส่วนงานที่ได้รับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย ขอให้นำเงินสนับสนุนที่คาดว่าจะได้รับ จัดทำประมาณการรายรับเพื่อจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี
15. ให้ทุกคณะที่มีภารกิจจัดการเรียนการสอนภาคพิเศษ ดำเนินการจัดสรรรายรับให้กับคณะที่สอนวิชาการ โดยนำรายรับจากรายวิชาดังกล่าวซึ่งหักสมทบจ่ายให้ส่วนกลาง ร้อยละ 9 (สมทบส่วนกลาง ร้อยละ 7 สมทบกองทุนมหาวิทยาลัย ร้อยละ 2) ดังนี้
- วิชาบรรยาย คิดร้อยละ 10
 - วิชาปฏิบัติ คิดร้อยละ 50
- ทั้งนี้ให้นำเงินไปตั้งงบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายในหมวดเงินอุดหนุนทั่วไป รายการ "สนับสนุนหน่วยงานที่สอนวิชาการ"

16. ประมาณการรายรับ

16.1 ส่วนงานที่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ประมาณการรายรับ หมายถึง ประมาณการรายรับจากเงินรายได้

16.2 ส่วนงานที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ประมาณการรายรับ หมายถึง ประมาณการรายรับจากเงินรายได้หลังจากหักรายการดังต่อไปนี้

- (1) ค่าบำรุงมหาวิทยาลัย ร้อยละ 2
- (2) ค่าบำรุงห้องสมุด ร้อยละ 1 และค่าบำรุงเครือข่าย ร้อยละ 1
- (3) งบประมาณรายจ่ายในการก่อสร้างและค่าใช้จ่ายในการใช้พื้นที่
หน่วยสอนภายนอกมหาวิทยาลัย

16.3 หลักสูตรเหมาจ่าย ประมาณการรายรับ หมายถึง ประมาณการรายรับจากเงินรายได้หลังจากหักค่าบำรุงมหาวิทยาลัย ค่าบำรุงหอสมุด และค่าบำรุงเครือข่ายให้ส่วนกลาง โดยใช้อัตราค่าบำรุงมหาวิทยาลัย ค่าบำรุงห้องสมุด และค่าบำรุงเครือข่ายตามระเบียบของมหาวิทยาลัยที่ใช้กับนิติกรณ์ไม่เหมาจ่าย แยกตามรหัสนิติ

ภาคผนวก ข

หลักเกณฑ์การกำหนดภาระงานสอนเพื่อการจ่ายค่าตอบแทนของอาจารย์

(ถ้าหาก)

ประกาศมหาวิทยาลัยบูรพา

เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดภาระงานเพื่อการจ่ายค่าตอบแทนของอาจารย์

โดยที่มหาวิทยาลัยมีนโยบายส่งเสริมให้อาจารย์ผลิตผลงานทางวิชาการ ซึ่งมีการวิจัยเป็นกิจกรรมหลัก อันจะสร้างความเข้มแข็งทางด้านการจัดการศึกษาในระยะยาวให้มหาวิทยาลัยรวมทั้งตัวอาจารย์ เช่น การเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ จึงจำเป็นต้องกำหนดให้อาจารย์แต่ละคนมีภาระงานสอนที่เหมาะสม โดยมีหลักการในการคิดภาระงานสอนรวมทั้งการสอนนิสิตภาคปกติและภาคพิเศษ ตลอดจนงานวิชาการ ด้านการวิจัย บริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมด้วย อันจะเกิดผลดีอีกด้านหนึ่งที่จะทำให้นิสิตทั้งสองระบบได้รับการสอนที่มีคุณภาพระดับเดียวกัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘ และ ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. ๒๕๓๓ มหาวิทยาลัยบูรพาจึงกำหนดภาระงาน และการจ่ายค่าตอบแทนของอาจารย์ ดังนี้

ข้อ ๑ ภาระงานของอาจารย์ประกอบด้วย การสอนนิสิตภาคปกติและภาคพิเศษ วิจัย บริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ข้อ ๒ ในแต่ละภาคเรียน อาจารย์ต้องมีภาระงานดังนี้

๒.๑ สอนระดับปริญญาตรี ชั้นค่า ๕ หน่วยกิตหรือเทียบเท่า และไม่เกิน ๑๘ หน่วยกิตหรือเทียบเท่า

๒.๒ สอนระดับบัณฑิตศึกษา ชั้นค่า ๖ หน่วยกิตหรือเทียบเท่า และไม่เกิน ๑๒ หน่วยกิตหรือเทียบเท่า

กรณีที่อาจารย์สอนทั้งสองระดับให้เทียบสัดส่วนภาระงาน

หากมีความจำเป็นต้องมีภาระงานสอนเกินเกณฑ์ที่กำหนด ให้คณะกรรมการประจำ

คณะ/วิทยาลัย พิจารณาโดยคำนึงถึงคุณภาพและความเหมาะสมทั้งนี้ต้องไม่เกิน ๒๐ หน่วยกิต

ข้อ ๓ อาจารย์ที่มีภาระงานในข้อ ๒ มากกว่าชั้นค่าจะได้รับค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการเงินกำหนด

การสอนรายวิชาปฏิบัติการที่มีจำนวนชั่วโมงสอน ๒ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ให้เทียบเท่า ๑ หน่วยกิตในรายวิชาบรรยาย

ข้อ ๔ การกำหนดจำนวนนิสิตในแต่ละกลุ่มสำหรับภาระงานสอนและงานวิจัยของนิสิต

๔.๑ การสอนระดับปริญญาตรี

ข้อ ๔.๑ ...

๔.๑.๑ วิชาบรรยายให้จัดนิสิตกลุ่มละไม่เกิน ๕๐ คน จำนวนนิสิตส่วนที่เกินให้คิด
ภาระงานสอนเพิ่ม ๐.๐๒ หน่วยกิตค่อนิสิต ๑ คน ค่อหนึ่งหน่วยกิต

๔.๑.๒ วิชาปฏิบัติการให้จัดนิสิตกลุ่มละไม่เกิน ๓๐ คน จำนวนนิสิตส่วนที่เกิน
ให้คิดภาระงานสอนเพิ่ม ๐.๐๓ หน่วยกิตค่อนิสิต ๑ คนค่อหนึ่งหน่วยกิต

๔.๑.๓ วิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือฝึกงาน หรือสัมมนา ให้คิดภาระงานสอน
ตามลักษณะของงานและเวลาที่ปฏิบัติงานจริง โดยให้อู่ในความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำคณะ
หรือวิทยาลัย แล้วรายงานให้มหาวิทยาลัยทราบ

๔.๑.๔ วิชาการศึกษาด้วยตนเองหรือโครงการ

ให้คิดภาระงานเท่ากับ ๐.๒๕ หน่วยกิตค่อนิสิต ๑ คนค่อภาคการศึกษา
ในกรณีที่มีอาจารย์ที่ปรึกษามากกว่าหนึ่งคน ให้เฉลี่ยภาระงานตามสัดส่วนที่รับผิดชอบ และคิดภาระงาน
ได้เพียงหนึ่งภาคการศึกษา โดยคิดในภาคการศึกษาที่นิสิตลงทะเบียน

๔.๒ การสอนระดับบัณฑิตศึกษา

๔.๒.๑ วิชาบรรยายให้จัดนิสิตกลุ่มละไม่เกิน ๓๐ คน จำนวนนิสิตที่เกินให้คิด
ภาระงานสอนเพิ่ม ๐.๐๓ หน่วยกิตค่อนิสิต ๑ คนค่อหนึ่งหน่วยกิต

๔.๒.๒ วิชาปฏิบัติการให้จัดนิสิตกลุ่มละไม่เกิน ๑๕ คน จำนวนนิสิตที่เกินให้คิด
ภาระงานสอนเพิ่ม ๐.๐๖ หน่วยกิตค่อนิสิต ๑ คนค่อหนึ่งหน่วยกิต

๔.๒.๓ วิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือฝึกงาน หรือสัมมนา ให้คิดภาระงานสอน
ตามลักษณะของงานและเวลาที่ปฏิบัติงานจริง โดยให้อู่ในความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำคณะ
หรือวิทยาลัย แล้วรายงานให้มหาวิทยาลัยทราบ

๔.๒.๔ งานนิพนธ์หรือศึกษาด้วยตนเองหรือโครงการ

ให้คิดภาระงานเท่ากับ ๐.๔ หน่วยกิตค่อนิสิต ๑ คนค่อภาคการศึกษา
ในกรณีที่มีอาจารย์ที่ปรึกษามากกว่าหนึ่งคน ให้เฉลี่ยภาระงานตามสัดส่วนที่รับผิดชอบ และคิดภาระงาน
ได้เพียงหนึ่งภาคการศึกษา โดยคิดในภาคการศึกษาที่นิสิตลงทะเบียน

๔.๒.๕ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท

ก. ประธานกรรมการหรือที่ปรึกษาหลัก ให้คิดภาระงานเท่ากับจำนวน
๑ หน่วยกิตค่อนิสิต ๑ คน โดยคิดภาระงานได้ ๒ ภาคการศึกษาติดค่อกัน และให้เริ่มคิดใน
ภาคการศึกษาที่นิสิตลงทะเบียนวิทยานิพนธ์

ข. อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมให้คิดภาระงานเท่ากับครึ่งหนึ่งของ ข้อ ก.
โดยคิดภาระงานได้ ๒ ภาคการศึกษาติดค่อกัน และจำนวนอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมไม่เกินสองคนค่อนิสิต
หนึ่งคน กรณีที่มีอาจารย์ที่ปรึกษามากกว่าหนึ่งคนให้มีการเฉลี่ยภาระงานตามสัดส่วนที่รับผิดชอบ

๔.๒.๖ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก

ก. ประชานกรรมการหรือที่ปรึกษาหลักสำหรับแบบที่ ๑.๑ ให้คิดภาระงานเท่ากับ ๑.๕ หน่วยกิตค่อนปี ๑ คนต่อภาคการศึกษา โดยคิดภาระงานได้ ๖ ภาคการศึกษาติดต่อกัน สำหรับ แบบ ๒.๑ ให้คิดภาระงานได้ ๔ ภาคการศึกษาติดต่อกัน

ข. อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมให้คิดภาระงานเท่ากับครึ่งหนึ่งของ ข้อ ก. และจำนวน อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมไม่เกินสองคน กรณีที่มีอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมมากกว่าหนึ่งคน ให้มีการเฉลี่ย ภาระงานตามสัดส่วนที่รับผิดชอบ

สำหรับการสอบปากเปล่า งานนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ การออกและตรวจข้อสอบ การสอบประมวลความรู้ ไม่คิดภาระงานแต่ให้เบิกจ่ายค่าตอบแทน

การคุมวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทและปริญญาเอกจะต้องเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรความประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ในกรณีจำเป็นที่จะต้องคุมวิทยานิพนธ์มากกว่า ที่กำหนดก็กระทำได้ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยกำหนด หากปฏิบัติ นอกเหนือหลักเกณฑ์มหาวิทยาลัยจะไม่คิดภาระงาน ตลอดจน ไม่มีการเบิกจ่ายค่าตอบแทน

ข้อ ๕ การคิดภาระงานวิจัย

๕.๑ งานวิจัยด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ ให้กำหนด จำนวนเงินที่ได้รับไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี คิดภาระงานเทียบเท่า ๑ หน่วยกิต และวงเงินที่ได้รับ เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้คิดภาระงานเทียบเท่า ๒ หน่วยกิต และวงเงิน ที่ได้รับตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ให้คิดภาระงานเทียบเท่า ๓ หน่วยกิต

๕.๒ งานวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ให้กำหนดจำนวนเงินที่ได้รับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี คิดภาระงานเทียบเท่า ๑ หน่วยกิต วงเงินที่เพิ่มขึ้นทุก ๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี แต่ไม่ถึง ๒๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี ให้คิดภาระงานเทียบเท่า ๒ หน่วยกิต และวงเงินที่ได้รับตั้งแต่ ๒๐๐,๐๐๐ บาทต่อปีขึ้นไป คิดภาระงานเทียบเท่า ๓ หน่วยกิต

กรณีที่โครงการวิจัยใดมีผู้ร่วมวิจัยหลายคน ให้แบ่งสัดส่วนความภาระงานที่ปฏิบัติจริง โดยต้องมีเอกสารรับรองซึ่งกันและกัน

กรณีที่ผู้วิจัยได้รับทุนวิจัยหลายโครงการ ให้สามารถนำไปนับภาระงานได้ทุกโครงการ โดยให้นำวงเงินของทุกโครงการ ไปรวมกันแล้วคิดตามเกณฑ์ในข้อ ๕.๑ หรือข้อ ๕.๒ แต่ทั้งนี้ เมื่อรวมแล้วจะคิดภาระงานได้ไม่เกิน ๓ หน่วยกิต

กรณีโครงการวิจัยมีระยะเวลาเริ่มต้นในสัญญาอยู่ระหว่างภาคการศึกษา และมีระยะเวลา เริ่มต้นของสัญญาน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของภาคศึกษานั้น ให้นับภาระงานในภาคการศึกษาถัดไป

ข้อ ๖ การศึกษาระงานบริการวิชาการ

๖.๑ การจัดโครงการฝึกอบรมโดยหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัย หรือหน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยร่วมกับหน่วยงานภายนอก ถ้ามีอาจารย์เป็นผู้ดำเนินการไม่เกิน ๕ คน ให้ศึกษาระงาน ๑ ชั่วโมงต่อสัปดาห์ต่อคน สำหรับโครงการฝึกอบรมที่มีระยะเวลา ๑ วัน หากระยะเวลาฝึกอบรมมากกว่า ๑ วัน ให้ศึกษาระงานเพิ่มขึ้นตามสัดส่วนของจำนวนวัน หากมีผู้ดำเนินการมากกว่า ๕ คน ให้เฉลี่ยการะงานเท่า ๆ กัน เมื่อรวมจำนวนชั่วโมงแล้วได้ ๑๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาให้ศึกษาระงานเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

สำหรับการเป็นวิทยากรบรรยายจำนวน ๑๕ ชั่วโมง ให้ศึกษาระงานเท่ากับ ๑ หน่วยกิต ทั้งนี้ การะงานดังกล่าวข้างต้นให้ศึกษาระงานได้ไม่เกิน ๑ หน่วยกิตต่อภาคการศึกษา

๖.๒ โครงการบริการวิชาการในลักษณะอื่นให้กำหนดโดยใช้งบเงินเช่นเดียวกับข้อ ๕ หรือเป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยจะได้กำหนดเป็นรายกรณี

ข้อ ๗ การศึกษาระงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

๗.๑ ถ้าเป็นการจัดกิจกรรมหรือฝึกอบรมด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในลักษณะเชิงบริการวิชาการ ให้กิตเช่นเดียวกับข้อ ๖.๑

๗.๒ ถ้าเป็นการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในเชิงวิจัยให้กิตเช่นเดียวกับข้อ ๕.๒ หรือข้อ ๖.๒

ข้อ ๘ การศึกษาระงานสำหรับผู้บริหาร

๘.๑ คณบดีหรือตำแหน่งที่เทียบเท่า ให้ศึกษาระงานด้านบริหารเทียบเท่า ๖ หน่วยกิต

๘.๒ หัวหน้าภาควิชา รองคณบดี ผู้ช่วยคณบดีหรือตำแหน่งที่เทียบเท่า ให้ศึกษาระงานด้านบริหารเทียบเท่า ๓ หน่วยกิต

๘.๓ ประธานหลักสูตร ประธานสาขาวิชา ประธานกลุ่มสาขาวิชา หรือรองหัวหน้าภาควิชา ให้ศึกษาระงานด้านบริหารเทียบเท่า ๒ หน่วยกิต

ผู้บริหารตามข้อ ๘.๑, ๘.๒ และ ๘.๓ ให้นับการะงานได้เพียงตำแหน่งเดียวเท่านั้น

ข้อ ๙ ในการมอบหมายการะงานนั้น หัวหน้าหน่วยงานจะต้องพิจารณาเฉลี่ยการะงานให้แก่อาจารย์ในหน่วยงานนั้น ๆ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการประหยัดในการใช้จ่ายงบประมาณที่จะต้องจ่ายเป็นค่าตอบแทนเพิ่มเติม

ข้อ ๑๐ การะงานทั้งหมดยกเว้นการะงานในข้อ ๒, ข้อ ๔.๑.๑, ๔.๑.๒, ๔.๑.๓ และข้อ ๔.๒.๑, ๔.๒.๒, ๔.๒.๓ ให้นับรวมกันได้ไม่เกิน ๖ หน่วยกิต

ข้อ ๑๑ การะงานสอนค่ากว่าระดับปริญญาตรีให้คณะกรรมการการเงินเป็นผู้กำหนด

ข้อ ๑๒ การสอนนิสิตในภาคเรียนฤดูร้อนให้เบิกค่าตอบแทนได้ ยกเว้นกรณีที่จัดให้นิสิตภาคปกติมาเรียนในภาคฤดูร้อน โดยเก็บค่าลงทะเบียนในอัตราของนิสิตภาคปกติ

ประกาศมหาวิทยาลัยบูรพา

เรื่อง หลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทนคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพาเรื่อง
หลักเกณฑ์การกำหนดภาระงานเพื่อการจ่ายค่าตอบแทนของอาจารย์

เพื่อให้การจ่ายค่าตอบแทนสำหรับผู้ที่ภาระงานสอนเกิน คณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดภาระงานเพื่อการจ่ายค่าตอบแทนของอาจารย์ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย คณะกรรมการการเงินของมหาวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ 10/2550 วันที่ 2 ตุลาคม 2550 จึงมีมติให้ออกประกาศมหาวิทยาลัยบูรพา เรื่อง หลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทนคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดภาระงานเพื่อการจ่ายค่าตอบแทนของอาจารย์ ดังนี้

ข้อ 1 ประกาศ เรียกว่า "ประกาศมหาวิทยาลัยบูรพา เรื่อง หลักเกณฑ์การจ่ายค่าตอบแทนคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพาเรื่องหลักเกณฑ์การกำหนดภาระงานเพื่อการจ่ายค่าตอบแทนของอาจารย์"

ข้อ 2 ประกาศนี้ใช้บังคับตั้งแต่ภาคเรียนปลาย ปีการศึกษา 2550 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ในประกาศนี้

"กลุ่ม 1" หมายความว่า

- (1) การเรียนการสอน ระดับปริญญาตรี ของวิทยาลัยการขนส่งและโลจิสติกส์
- (2) การเรียนการสอน ระดับปริญญาโท ของคณะวิศวกรรมศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ภาควิชาบริหารธุรกิจ, รัฐศาสตร์)
วิทยาลัยการขนส่งและโลจิสติกส์ และคณะสาธารณสุขศาสตร์

"กลุ่ม 2" หมายความว่า

- (1) การเรียนการสอน ระดับปริญญาตรี ของคณะ และวิทยาลัยที่นอกเหนือจากกลุ่ม 1
- (2) การเรียนการสอน ระดับปริญญาโท ประกาศนียบัตรของคณะ และวิทยาลัยที่
นอกเหนือจากกลุ่ม 1

"หน่วยชั่วโมงเทียบเท่า" หมายความว่า จำนวนหน่วยชั่วโมงที่คำนวณให้เทียบเท่ากับ
หน่วยชั่วโมงของการสอนระดับปริญญาตรี

ข้อ 4 หลักเกณฑ์และอัตราการจัดค่าตอบแทนให้เบิกจ่ายตามตารางหลักเกณฑ์และอัตราที่แนบ
ท้ายประกาศฉบับนี้

ข้อ 5 หลักเกณฑ์และอัตราการจัดค่าตอบแทนนอกเหนือจากนี้ ให้จ่ายตามประกาศมหาวิทยาลัย
บูรพา เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายของอธิการบดีและการจัดการเรียนการสอนภาคพิเศษ พ.ศ. 2550

ประกาศ ณ วันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550

(ลงชื่อ) สุชาติ อุปถัมภ์

(ศาสตราจารย์สุชาติ อุปถัมภ์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ตำแหน่งรอง

จ.พ. นว

(นางจันทร์ เมฆขจร)

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 7

(สำเนา)

ประกาศมหาวิทยาลัยบูรพา

เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดภาระงานสอนเพื่อการจ่ายค่าตอบแทนของอาจารย์

โดยที่สมควรให้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำหนดภาระงานสอนเพื่อการจ่ายค่าตอบแทนของอาจารย์ โดยมีหลักการในการคิดภาระงานสอนรวมทั้งการสอนนิสิตภาคปกติและภาคพิเศษ ตลอดจนคิดภาระงานด้านการบริหารอันจะเกิดผลดีต่อนิสิตทั้งสองประเภทที่จะมีคุณภาพระดับเดียวกัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๖ และ ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. ๒๕๕๐ มหาวิทยาลัยบูรพาจึงกำหนดภาระงานสอนเพื่อการจ่ายค่าตอบแทนของอาจารย์ ดังนี้

ข้อ ๑ ภาระงานของอาจารย์ประกอบด้วย การสอนและการสอนนิสิตภาคปกติและภาคพิเศษ และรวมตำแหน่งบริหารด้วย

ข้อ ๒ ในแต่ละภาคเรียน อาจารย์ต้องมีภาระงานสอนดังนี้

๒.๑ สอนระดับปริญญาตรี ชั้นคำ ๕ หน่วยกิต หรือเทียบเท่า และไม่เกิน ๑๘ หน่วยกิต หรือเทียบเท่า

๒.๒ สอนระดับบัณฑิตศึกษา ชั้นคำ ๖ หน่วยกิต หรือเทียบเท่า และไม่เกิน ๑๒ หน่วยกิตหรือเทียบเท่า จำนวนหน่วยกิตระดับบัณฑิตศึกษา ๑ หน่วยกิต เท่ากับจำนวนหน่วยกิตระดับปริญญาตรี ๑.๕ หน่วยกิต

กรณีที่อาจารย์สอนทั้งสองระดับให้เทียบสัดส่วนภาระงานสอน

หากมีความจำเป็นต้องสอนเกินเกณฑ์ที่กำหนด ให้คณะกรรมการประจำคณะ/วิทยาลัยพิจารณาโดยคำนึงถึงคุณภาพและความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องไม่เกิน ๒๐ หน่วยกิต สำหรับการสอนระดับปริญญาตรี หรือ ๑๕ หน่วยกิต สำหรับการสอนระดับบัณฑิตศึกษา หากสอนเกินจะไม่สามารถเบิกค่าสอนได้

ข้อ ๓ อาจารย์ที่มีภาระงานในข้อ ๒ และข้อ ๕ สูงกว่าขั้นค่าจะได้รับค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารการเงินและทรัพย์สินกำหนด

ข้อ ๔ การกำหนดจำนวนนิสิตในแต่ละกลุ่มสำหรับภาระงานสอน

๔.๑ การสอนระดับปริญญาตรี

๔.๑.๑ วิชาบรรยายให้จัดนิสิตกลุ่มละไม่เกิน ๕๐ คน จำนวนนิสิตส่วนที่เกินให้คิดภาระงานสอนเพิ่ม ๑.๐๐ หน่วยกิตต่อนิสิต ๑ คน ต่อหนึ่งหน่วยกิต และจำนวนนิสิตไม่เกิน ๑๐๐ คน ส่วนที่เกิน ๑๐๐ คน ไม่คิดภาระงาน

/๔.๑.๒ วิชา...

๔.๑.๒ วิชาปฏิบัติให้จัดนิสิตกลุ่มละไม่เกิน ๓๕ คน จำนวนนิสิตส่วนที่เกินให้คิด
ภาระงานสอนเพิ่ม ๐.๐๑๕ หน่วยกิตค่อนิสิต ๑ คน ค่อหนึ่งหน่วยกิต และจำนวนนิสิตไม่เกิน ๕๐ คน
ส่วนที่เกิน ๕๐ คน ไม่คิดภาระงาน

สำหรับการสอนวิชาปฏิบัติการ/ฝึกงาน ๒ ชั่วโมง เท่ากับการสอนวิชาบรรยาย

๐ ชั่วโมง

๔.๑.๓ วิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือฝึกงาน หรือสัมมนา หรือ โครงการงาน
หรือศึกษาด้วยตนเอง การคิดภาระงานให้คณะกรรมการประจำคณะ/วิทยาลัย ประกาศกำหนด

๔.๒ การสอนระดับบัณฑิตศึกษา

๔.๒.๑ วิชาบรรยายให้จัดนิสิตกลุ่มละไม่เกิน ๓๐ คน จำนวนนิสิตที่เกินให้คิด
ภาระงานสอนเพิ่ม ๐.๐๑๕ หน่วยกิตค่อนิสิต ๑ คน ค่อหนึ่งหน่วยกิต

ในกรณีจำเป็นอาจจัดนิสิตเกิน ๓๐ คนได้ โดยไม่คิดภาระงานสอนส่วนที่เกิน
ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประจำคณะ/วิทยาลัย กำหนด

๔.๒.๒ วิชาปฏิบัติการให้จัดนิสิตกลุ่มละไม่เกิน ๑๕ คน จำนวนนิสิตที่เกินให้คิด
ภาระงานสอนเพิ่ม ๐.๐๓ หน่วยกิตค่อนิสิต ๑ คนค่อหนึ่งหน่วยกิต

๔.๒.๓ วิชาฝึกงานหรือฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้จัดจำนวนนิสิตในแต่ละกลุ่ม
ตามเกณฑ์ที่องค์กรวิชาชีพนั้น หรือคณะกรรมการประจำคณะ/วิทยาลัยประกาศกำหนด

๔.๓ การคุมสอบกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียนให้นับเป็นส่วนหนึ่งของ
ภาระงานสอน

๔.๔ กรณีจำนวนนิสิตในแต่ละกลุ่มมีจำนวนน้อยมาก คณะกรรมการประจำคณะ/
วิทยาลัย อาจเสนอให้ลดจำลาค่าตอบแทนก็ได้แต่ให้นำภาระงานสอนไปพิจารณาเป็นความดีความชอบ
ประจำปี

๔.๕ กรณีที่ภาระงานสอนของอาจารย์ในเวลาราชการมีไม่ถึง 9 หน่วยกิต และต้อง
ไปสอนนิสิตในวันเสาร์หรือวันอาทิตย์โดยมิได้รับค่าตอบแทนให้นำภาระงานสอนส่วนนี้ไปพิจารณา
เป็นความดีความชอบประจำปี โดยคิดภาระงานให้ถึงในสองเท่า

ข้อ ๕ การคิดภาระงานสำหรับผู้บริหาร

๕.๑ รองอธิการบดี คณบดี หรือตำแหน่งที่เทียบเท่า ให้คิดภาระงานด้านบริหาร
เทียบเท่า ๖ หน่วยกิต และหากมีภาระงานสอนเกินให้เบ็ดลาค่าตอบแทนได้ไม่เกิน ๖ หน่วยกิต

๕.๒ ผู้ช่วยอธิการบดี รองคณบดี หัวหน้าภาควิชา หรือตำแหน่งที่เทียบเท่า
ให้คิดภาระงานด้านบริหารเทียบเท่า ๓ หน่วยกิต

๕.๓ ผู้ช่วยคณบดี ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ประธานสาขาวิชา หัวหน้าสาขาวิชา
รองหัวหน้าภาควิชา ให้คิดภาระงานด้านบริหารเทียบเท่า ๒ หน่วยกิต

กรณีประธานสาขาวิชา หรือหัวหน้าสาขาวิชาจะต้องได้รับการแต่งตั้งจากมหาวิทยาลัย
ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารจะนับภาระงานได้เพียงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งเท่านั้น

ข้อ ๖ ในการมอบหมายภาระงานสอนนั้น หัวหน้าหน่วยงานจะต้องพิจารณาเกลี่ยภาระงานให้แก่
อาจารย์ในหน่วยงานนั้น ๆ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการประหยัดในการใช้จ่ายงบประมาณ
ที่จะต้องจ่ายเป็นค่าตอบแทนเพิ่มเติม

การเกลี่ยภาระงานควรรวบรวมหนึ่งให้เกลี่ยภาระงานสอนแก่อาจารย์ในเวลาราชการก่อน
แล้วจึงจัดการเรียนการสอนที่ต้องสอนนอกเวลาราชการ

ข้อ ๗ ในการนับภาระงานสอนที่เป็นทศนิยมให้นำภาระงานสอนทั้งหมดของแต่ละคน
มารวมกัน โดยคิดทศนิยม ๒ ตำแหน่ง เศษค่ากว่า ๐.๒๕ ให้คิดทั้ง เศษตั้งแต่ ๐.๒๕ ถึง ๐.๔๕
ให้คิดเป็น ๐.๒๕ เศษตั้งแต่ ๐.๕๐ ถึง ๐.๗๔ ให้คิดเป็น ๐.๕๐ และเศษตั้งแต่ ๐.๗๕ ถึง ๐.๙๕
ให้คิดเป็น ๐.๗๕

ข้อ ๘ ภาระงานสอนต่ำกว่าระดับปริญญาตรีให้คณะกรรมการประจำคณะ/วิทยาลัยพิจารณา
กำหนด

ข้อ ๙ การสอนนิสิตในภาคเรียนฤดูร้อนให้เบิกค่าตอบแทนได้ ยกเว้นคณะที่จัดให้นิสิต
ภาคพลศึกษาเรียนในภาคเรียนฤดูร้อนตามแผนการศึกษาของหลักสูตร โดยเก็บค่าลงทะเบียนในอัตรา
ของนิสิตภาคปกติ

ข้อ ๑๐ การไปสอนค้างสถาบันจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๑ หากมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประกาศนี้ให้อธิการบดีเป็นผู้ชี้ขาดโดยคำแนะนำ
ของคณบดีหรือผู้อำนวยการวิทยาลัย

ข้อ ๑๒ ประกาศนี้ใช้บังคับตั้งแต่ภาคต้นปีการศึกษา ๒๕๕๐ เป็นต้นไป และให้ยกเลิกประกาศ
มหาวิทยาลัยบูรพา เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดภาระงานเพื่อการจ่ายค่าตอบแทนของอาจารย์ ลงวันที่
๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ประกาศ ณ วันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

(ลงชื่อ)

สุชาติ อุปลัมภ์

(ศาสตราจารย์สุชาติ อุปลัมภ์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ตำนานถูกต้อง

(นางสาวเนาวรัตน์ คุรุณศรี)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ๔

ภาคผนวก ค

ประมวลรายวิชา

ประมวลการสอนรายวิชา มหาวิทยาลัยบูรพา

1. ชื่อวิชา 265109 มนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ Integrated Humanities
(ศึกษาทั่วไป)
2. จำนวนหน่วยกิต 2(2-0-4)
3. ปีการศึกษา 2550
4. อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ประจำสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
5. ผู้เรียน นิสิตชั้นปีที่ 1
6. สถานที่เรียน/เวลา วันจันทร์-วันเสาร์

7.คำอธิบายรายวิชา

การพัฒนาจิตสำนึกเชิงวิพากษ์ เกี่ยวกับการแสวงหาคูณค่าและความหมายของชีวิตมนุษย์ ในมิติต่าง ๆ ได้แก่ ความจริงทางวิทยาศาสตร์ ทางสังคมและทางศาสนา สิ่งกำหนดความเป็นไปของชีวิตของมนุษย์ ความสำคัญของความรู้ที่มีต่อชีวิต และการแสวงหาความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ จริยธรรมในชีวิตประจำวันที่มีต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคมโดยส่วนรวม ตลอดจนจนถึงการฝึกใช้เหตุผล ในชีวิตประจำวัน

8.วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาจิตสำนึกเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับชีวิตมนุษย์
2. เพื่อศึกษาพื้นฐานของชีวิตมนุษย์ในมิติด้านความจริง ความรู้ ความดี และการใช้เหตุผล
3. เพื่อกระตุ้นให้นิสิตมีความคิดสร้างสรรค์ต่อตนเอง ผู้อื่นและสังคม โดยส่วนรวม

9.สังเขปเนื้อหาวิชา

1. ปฐมนิเทศแนะนำการเรียนการสอน
2. การคิดเชิงวิพากษ์
4. ชีวิตที่เลือกไม่ได้
5. ชีวิตที่เลือกได้
6. ความจริงทางวิทยาศาสตร์
7. ความจริงทางสังคม
8. ความจริงทางศาสนา

7. การเรียนรู้จากประสบการณ์
8. การเรียนรู้จากการใช้เหตุผล
9. การใช้เหตุผลที่ดี
10. ข้อบกพร่องในการใช้เหตุผล
11. เป้าหมายของชีวิต
12. จริยธรรมต่อตนเอง
13. จริยธรรมต่อผู้อื่น
14. จริยธรรมตามหน้าที่

10. กิจกรรมการเรียนการสอน

1. การบรรยาย
2. กรณีศึกษา เช่น ภาพยนตร์, เพลง, บทความ
3. กิจกรรมกลุ่มย่อย
4. การอภิปรายในชั้นเรียน
5. กิจกรรมโครงการ

11. การประเมินผล

ประกอบด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วม	10	คะแนน
2. ใบงาน	20	คะแนน
3. โครงการ		
3.1 โครงการจริยธรรมต่อตนเอง	10	คะแนน
3.2 โครงการจริยธรรมต่อหน้าที่	10	คะแนน
3.3 โครงการจริยธรรมต่อผู้อื่น	20	คะแนน
4. สอบปลายภาค	15	คะแนน
5. สอบกลางภาค	15	คะแนน

12. ผลการศึกษา

A	ดีมาก
B+	ค่อนข้างดีมาก
B	ดี
C+	ค่อนข้างดี
C	พอใช้

D+	อ่อน
D	อ่อนมาก
F	ตก
I	การประเมินผลยังไม่สมบูรณ์(Incomplete)
W	งดเรียนโดยได้รับอนุมัติ (withdrawn)

13. กำหนดผลการเรียนการสอน

สัปดาห์	หัวข้อ	รูปแบบกิจกรรม	สื่อ/บทความ/เอกสารที่ใช้
1	บทที่ 1 แนะนำวิชา มนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ	- แนะนำกิจกรรมการเรียน การสอน	- แบบฝึกหัดเรื่องกระจกเงาที่ผนัง - บทความเรื่อง “วิธีการของมนุษย ศาสตร์”
2	บทที่ 2 การคิดเชิงวิพากษ์	- แบ่งกลุ่มย่อย - อภิปรายในชั้นเรียน	- บทความเรื่อง “ไม่เชื่อง่ายไม่บาป” “กาลามสูตร” - บทความเรื่อง “จุดเริ่มแห่งการ สร้างสรรค์” - บทความเรื่อง “การคิดเชิงวิพากษ์”
3	บทที่ 3 ความจริง - ความจริงทางศาสนา - ความจริงทางวิทยาศาสตร์ - ความจริงทางสังคม	- แบ่งกลุ่มย่อย - อภิปรายในชั้นเรียน - การบรรยาย	- ภาพยนตร์ เรื่อง “15 คำ เดือน 11” - บทความเรื่อง “ความจริงทาง ศาสนา”
4	- ความจริง (ต่อ)	- แบ่งกลุ่มย่อย - อภิปรายในชั้นเรียน	- บทความเรื่อง “วัฒนธรรมทาง วิทยาศาสตร์” - บทความเรื่อง “ความจริงอิงนิยาย”
1	- ความจริง (ต่อ)	- แบ่งกลุ่มย่อย - อภิปรายในชั้นเรียน	- ภาพยนตร์เรื่อง 15 คำ เดือน 11
1	บทที่ 4 ชีวิตมนุษย์	- แบ่งกลุ่มย่อย - อภิปรายในชั้นเรียน - การบรรยาย	- เพลง “เลือกได้ไหม” - บทความเรื่อง เจตจำนงเสรี

ลำดับ	หัวข้อ	รูปแบบกิจกรรม	สื่อ/บทความ/เอกสารที่ใช้
7	บทที่ 5 ความดี - เป้าหมายของชีวิต - จริยธรรมต่อตนเอง - จริยธรรมต่อหน้าที่ - จริยธรรมต่อผู้อื่น	- แบ่งกลุ่มย่อย - อภิปรายในชั้นเรียน	- ภาพ “เท่านี้หรือคือชีวิต” - กิจกรรมกลุ่ม จริยธรรม ครั้งที่ 1
8	สอบกลางภาค	-	-
9	ความดี (ต่อ)		- บทความเรื่อง “เด็กน้อย”
10	ความดี (ต่อ)	- กิจกรรมโครงการ - แบ่งกลุ่มย่อย - อภิปรายในชั้นเรียน	- โครงการจริยธรรมต่อหน้าที่
11	ความดี (ต่อ)	- กิจกรรมโครงการ - แบ่งกลุ่มย่อย - อภิปรายในชั้นเรียน	- โครงการจริยธรรมต่อผู้อื่น
7	บทที่ 6 การเรียนรู้ - การเรียนรู้จาก ประสบการณ์ - การเรียนรู้จากการใช้ เหตุผล	- แบ่งกลุ่มย่อย - อภิปรายในชั้นเรียน - การบรรยาย	- บทความเรื่อง “การศึกษาและชีวิต
13	การเรียนรู้ (ต่อ)	- อภิปรายในชั้นเรียน	- บทความเรื่อง “รูปแบบการเรียนรู้”
14	บทที่ 7 การใช้เหตุผล	- แบ่งกลุ่มย่อย - อภิปรายในชั้นเรียน - การบรรยาย	- หนังสือที่ประทับใจ - บทความเรื่อง “พื้นฐานการใช้ เหตุผล”
15	สอบปลายภาค	-	-

ภาคผนวก ง

คำแนะนำการใช้คู่มือ

คำแนะนำการใช้คู่มือ รายวิชา 256109 มนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ

คู่มือรายวิชา 256109 มนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ (Integrated Humanities) เป็นเอกสารประจำรายวิชาที่นิสิต และอาจารย์ ใช้เป็นคู่มือสำหรับการเรียนรู้ ในเบื้องต้นนั้นนิสิตและอาจารย์ ควรทำความเข้าใจในประมวลรายวิชา ซึ่งประกอบด้วย คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ สังเขป เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผล กำหนดการเรียนการสอน รวมถึงข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียน

คู่มือประกอบด้วยเนื้อหาหลัก 7 บท โดยแต่ละบทมีโครงสร้างเนื้อหา 3 ส่วนใหญ่ คือ

1. แผนการเรียนรู้ ประกอบด้วยหัวข้อย่อย 4 ข้อ ดังนี้

- 1.1 แนวคิด : เป็นการสรุปความคิดรวบยอดเนื้อหาของแต่ละบท
- 1.2 วัตถุประสงค์ : เป็นความมุ่งหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการเรียนรู้
- 1.3 กิจกรรม : เป็นขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามลำดับ
- 1.4 การวัดผล : เป็นการให้คะแนนจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ของนิสิต

2. ภาคทฤษฎี เป็นบทความทางวิชาการเกี่ยวกับองค์ความรู้ของเนื้อหาในแต่ละบท

3. ภาคปฏิบัติ เป็นกรณีศึกษา เพื่อให้นิสิตเรียนรู้จากการทำกิจกรรมเกี่ยวกับเนื้อหาของแต่ละบท เช่น บทความ ภาพยนตร์ เพลง หนังสือ โครงการ

ในท้ายบทของแต่ละบทนั้นจะมีใบงานสำหรับงานที่อาจารย์มอบหมายให้นิสิตทำ นิสิตสามารถฝึกใบงานดังกล่าวเพื่อส่งอาจารย์โดยตรง

สำหรับอาจารย์ผู้สอน ควรเตรียมความพร้อมในการสอนมาล่วงหน้า โดยการศึกษาแผนการเรียนรู้ บทความในภาคทฤษฎี และกรณีศึกษาในภาคปฏิบัติ อย่างแจ่มแจ้ง เพื่อสามารถนำกระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้ นอกจากนี้เทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอน ก็เป็นบทบาทสำคัญของอาจารย์ผู้สอนที่ควรปฏิบัติ

สำหรับนิสิต ควรเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนในแต่ละสัปดาห์ โดยการหมั่นศึกษาเอกสาร บทความ ที่เกี่ยวข้องในการเรียนแต่ละสัปดาห์ และทำงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์อย่างเคร่งครัด เพื่อประโยชน์ของนิสิตในการประสบความสำเร็จจากการเรียนในวิชานี้

ภาคผนวก จ

โครงการจริยธรรมต่อสังคม

โครงการจริยธรรมต่อสังคม

หลักการและเหตุผล

นิสิต นักศึกษา คือผู้ที่อยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม ได้เรียนรู้และรับสิ่งที่ได้จากสังคมนั้น การทำความดีตอบแทนสังคมจึงเป็นสิ่งที่พึงกระทำ การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา มิใช่ใช้จำกัดอยู่เฉพาะภายในห้องเรียน หรือในรั้วมหาวิทยาลัยเท่านั้น หากแต่ควรเปิด โอกาสให้นิสิตได้สัมผัสวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม นอกจากนี้การจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน ยังเอื้ออำนวยให้นิสิตค้นพบศักยภาพของตนและ ฝึกประยุกต์ใช้ความรู้จากการศึกษาในมหาวิทยาลัย ได้อย่างสอดคล้องกับความเป็นจริง

ด้วยเหตุนี้ถึงความสำคัญดังกล่าวนี้ โครงการจริยธรรมต่อผู้อื่นจึงบังเกิดขึ้น เพื่อยังประโยชน์ต่อสังคม และต่อตัวนิสิตในระยะยาว เมื่อต้องออกไปประกอบอาชีพการงาน และดำเนินชีวิตในสังคม เมื่อจบการศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นิสิตได้รับประสบการณ์โดยตรงจากการทำกิจกรรมเพื่อผู้อื่น
2. เพื่อให้นิสิตตระหนักถึงคุณค่าการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

การดำเนินงาน

1. นิสิตแบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละ 10 คน เพื่อร่วมทำกิจกรรมโครงการพัฒนาสังคมและชุมชน
2. การไปสำรวจเบื้องต้น เพื่อเลือกพื้นที่การจัดกิจกรรมโครงการ กลุ่มนิสิตสามารถพิจารณาคัดเลือกชุมชน หรือหน่วยงานทางสังคมที่น่าสนใจในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โรงเรียนและชุมชนในชนบท สถานสงเคราะห์เด็กกำพร้า ผู้พิการ บ้านพักคนชรา เป็นต้น
3. การวางแผนโครงการ กลุ่มนิสิตประชุมและหาข้อสรุปร่วมในการดำเนินงานร่วมกัน โดยนิสิตนำเสนอร่างโครงการต่ออาจารย์ประจำกลุ่มเพื่ออนุมัติโครงการ ร่างโครงการ ควรประกอบด้วย

- 3.1 ชื่อโครงการ
- 3.2 ชื่อนิสิต ผู้รับผิดชอบโครงการ
- 3.3 หลักการและเหตุผล
- 3.4 วัตถุประสงค์
- 3.5 ระยะเวลาในการดำเนินงาน

- 3.6 สถานที่
- 3.7 แผนการดำเนินงาน
- 3.8 กิจกรรม
- 3.9 งบประมาณ (รายรับ และรายจ่าย)
- 3.10 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
- 3.11 การประเมินผล

4. การบริหารโครงการ กลุ่มนิสิตประชุมและตัดสินใจหาข้อสรุปร่วมกัน ในการจัดสรรตำแหน่ง หน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม เพื่อแบ่งงานความรับผิดชอบในเรื่องการทำกิจกรรม การจัดหาทรัพยากรและอุปกรณ์ รวมถึงการประสานงานต่าง ๆ

5. การจัดทำรายงานโครงการฉบับสมบูรณ์ ประกอบไปด้วย

- 5.1 ชื่อโครงการ
- 5.2 ชื่อนิสิต ผู้รับผิดชอบโครงการ
- 5.3 หลักการและเหตุผล
- 5.4 วัตถุประสงค์
- 5.5 ระยะเวลาในการดำเนินงาน
- 5.6 สถานที่
- 5.7 กิจกรรม
- 5.8 งบประมาณ (ระบุรายรับ และรายจ่าย)
- 5.9 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
 - 5.9.1 ต่อตนเอง ต่อกลุ่ม ต่อสังคม
- 5.10 สรุปผลโครงการ
 - 5.10.1 โครงการที่ทำนิตินพบเจอกับปัญหา – อุปสรรคอะไรบ้าง และแก้ไข ปัญหาอย่างไร?
 - 5.10.2 โครงการที่สามารถต่อยอด สานต่อได้อย่างไร?
 - 5.10.3 ข้อวิจารณ์เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป
- 5.11 หลักฐานและข้อมูลอ้างอิงประกอบการเขียนโครงการ เช่น เอกสารราชการ ภาพถ่าย เป็นต้น

ผู้เข้าร่วมโครงการ

นิสิตที่เรียนวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ

ภาคผนวก ก

โครงการจริยธรรมค่าน้ำที่

โครงการจริยธรรมต่อหน้า¹

หลักการและเหตุผล

คนเราทุกคนเกิดมาล้วนแต่มีหน้าที่ติดตัวมาด้วยกันทั้งนั้น เช่น ในฐานะที่เป็นลูกย่อมมีหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อบิดามารดา อย่างนี้เรียกว่า หน้าที่ตามธรรมชาติ พอเติบโตใหญ่ใช้ชีวิตอยู่ในโลก และสังคมก็มีหน้าที่อันหลากหลายแตกต่างกันไป บ้างก็เป็นครู เป็นอาจารย์ เป็นหมอ หรือทนาย เป็นต้น อย่างนี้เรียกว่า หน้าที่ตามสังคม เพราะสังคมเป็นผู้แต่งตั้งให้ เมื่อพิจารณาในแง่ชีวิตของเราจึงมีสองมิติคือ ปัจเจกและสังคม เมื่อเราอยู่ในสังคมจึงมีอาชีพภูมิตำใจไมตรีที่ผู้คนหยิบยื่นให้ ไม่ว่าจะป็นโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม ด้วยเหตุนี้จึงถือว่าเราคิดคำนึงบุญคุณของผู้อื่นโดยปริยาย ดังนั้น หากเราจะแสดงความชื่นชม หรือกล่าวคำขอบคุณต่อคนเหล่านั้นก็ถือว่าเป็นหน้าที่อันดีที่พึงปฏิบัติต่อกัน ซึ่งจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจอย่างมหาศาลทั้งแก่ตัวเราและผู้ที่เคยทำความดีต่อเรา

โครงการจริยธรรมต่อหน้าที่จะฝึกให้เรา รู้จักกล่าวคำขอบคุณต่อผู้ที่เคยทำความดีต่อเรา ซึ่งถือเป็นหน้าที่ที่เรายิ่งปฏิบัติต่อกันในฐานะเพื่อนร่วมสังคม

วัตถุประสงค์

1. นิสิตกล้าแสดงออกชื่นชมและกล่าวคำขอบคุณด้วยความจริงใจต่อผู้ที่มีความสำคัญพิเศษต่อตัวนิสิต
2. นิสิตตระหนักถึงความสำคัญของหน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อกันในสังคม ซึ่งจะเป็นการสร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น

การดำเนินงาน

นิสิตต้องทำโบว์แดงหรือสัญลักษณ์ที่สามารถใช้แทนโบว์แดงจำนวน 1 ชิ้น เพื่อแสดงความชื่นชมและขอบคุณต่อคนที่นิสิตเห็นว่าได้ทำหน้าที่ดีที่สุดใน โดยดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ว่า ใครเป็นคนพิเศษที่สุดของนักศึกษา 1 คน ขอให้มึเหตุผลประกอบอย่างชัดเจนด้วย จากนั้นให้นักศึกษาไปกล่าวขอบคุณคนพิเศษนั้น โดยนำเหตุผลที่วิเคราะห์ได้ ไปอธิบายให้คน ๆ นั้นฟัง พร้อมทั้งติดโบว์แดงหรือสัญลักษณ์ที่ใช้แทนให้ 1 ชิ้น
2. สังเกตปฏิกิริยาที่เกิดขึ้น และการแสดงออกของคนพิเศษนั้น ตั้งแต่นักศึกษาเข้าไปคุย

¹ ด้วยความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัชชัย คุ่มทวีพร หัวหน้าภาควิชามนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ขอบคุณ และคิด โบนัสให้ บันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างละเอียด เพื่อนำมาส่งเป็นรายงานผลการดำเนินงาน

การรายงานผล

ให้นิสิตนำทำรายงานส่วนบุคคลโดยอาศัยประสบการณ์ที่ได้รับจากการดำเนินงานตามโครงการนี้ โดยพยายามสรุปว่า การกระทำที่มีความหมายพิเศษมีลักษณะเช่นไร และเมื่อได้รับการขอบคุณแล้ว บุคคลเหล่านี้มีปฏิกิริยาอย่างไร นักศึกษาพอจะวิเคราะห์ได้หรือไม่ว่า เหตุใดพวกเขาจึงมีปฏิกิริยาเช่นนั้น และนักศึกษาอาจแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ เพื่อประเมินว่า ปฏิกิริยาเช่นนั้นเป็นสิ่งที่น่าพึงพอใจหรือไม่ เพราะเหตุใด ดังนั้นรายงานส่วนบุคคลจึงน่าจะประกอบไปด้วย

1. เหตุผลที่ทำการกรรม
2. กิจกรรมที่นิสิตได้ไปปฏิบัติมา
3. ผลที่เกิดขึ้น
 - ต่อตนเอง
 - ต่อผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง
4. ข้อวิจารณ์เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

ผู้เข้าร่วมโครงการ

นิสิตแต่ละคนที่เรียนวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ

ภาคผนวก ข

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด

ภาคผนวก ข

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยบูรพา

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยบูรพา

นโยบายคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพานั้น มีเนื้อหาสาระสำคัญ

10 ประการ คือ

1. มีความใฝ่รู้และสามารถที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดชีวิต
2. มีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
3. มีคุณธรรมและจริยธรรมในตน ในวิชาชีพและในสังคม โดยสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์
4. มีความรู้ความสามารถอย่างลึกซึ้งตามสาขาวิชาชีพ
5. มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำและมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล
6. มีสมรรถภาพและสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ
7. มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อการรักษาสมดุลของสิ่งแวดล้อม การเคารพทรัพย์สินทางปัญญาและตระหนักในสิทธิมนุษยชน
8. มีศักยภาพในการใช้ปัญญา เพื่อคิดแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์
9. มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
10. มีสุนทรียารมณ์ ตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมที่หลากหลายและดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมไทย

ภาคผนวก ฉ

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

ประเมินผลการศึกษารายวิชาศึกษาทั่วไปแนวสหวิทยาการ

: กรณีศึกษาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ

คำอธิบาย

แบบประเมินผลนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการประเมินผลการศึกษารายวิชาศึกษาทั่วไปแนวสหวิทยาการ : กรณีศึกษาวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ขอให้ท่านตอบคำถามตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. คณะ..... สาขาวิชา.....

3. ระบบการเรียน

ภาคปกติ

ภาคพิเศษ

4. ปีที่ลงทะเบียนเรียน

พ.ศ. 2549

พ.ศ. 2550

พ.ศ. 2551

5. ระดับผลการเรียนที่ได้ในรายวิชานี้ เกรด.....

ตอนที่ 2 กระบวนการจัดการเรียนการสอน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงช่องทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงข้อเดียว โดยพิจารณาจากค่าน้ำหนัก ดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม มากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม มาก
คะแนน	3	หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม ปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม ค่อนข้างน้อย
คะแนน	1	หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม น้อย
คะแนน	0	หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่ไม่สามารถตอบได้ ไม่เหมาะสม หรือ ไม่ได้ดำเนินการ

การจัดการเรียนการสอน	ระดับคะแนนการประเมิน					
	5	4	3	2	1	0
ด้านการจัดหลักสูตร						
1. พัฒนาให้นักศึกษาไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ						
2. พัฒนาให้นักศึกษาศึกษาชีวิตของมนุษย์ในมิติทางปรัชญา						
3. พัฒนาให้นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ต่อสังคม						
4. พัฒนาให้นักศึกษามีความเป็นผู้นำกลุ่ม						
5. พัฒนาให้นักศึกษาสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น						
6. พัฒนาให้นักศึกษาเป็นผู้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดชีวิต						
ด้านวิธีการสอน						
1. ความชัดเจนในการชี้แจงรายละเอียดของรายวิชาก่อนสอน						
2. ความเหมาะสมในใช้ตำราประกอบการเรียน						
3. ความชัดเจนในการชี้แจงให้ผู้เรียนได้ศึกษาเอกสารที่จะเรียนก่อนเข้าชั้นเรียน						
4. ความเหมาะสมในการใช้เทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียน						
5. ความเหมาะสมในการเลือกใช้วิธีสอนตามลักษณะเนื้อหา						
6. ความเหมาะสมในการใช้วิธีสอนในภาคทฤษฎี (เนื้อหา)						
7. ความเหมาะสมในการใช้วิธีสอนในภาคปฏิบัติ (กิจกรรม)						
8. ความเหมาะสมในการใช้วิธีสอนทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์						
9. ความเหมาะสมในการใช้วิธีสอนทำให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์เป็น						
10. ความเหมาะสมในการใช้วิธีสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมโดยสอดแทรกในเนื้อหาวิชา						
11. ความเหมาะสมในเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อที่สนใจภายในขอบข่ายของเนื้อหาวิชา						

การจัดการเรียนการสอน	ระดับคะแนนการประเมิน					
	5	4	3	2	1	0
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน						
1. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมภายในห้องเรียน						
2. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน						
3. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียน						
4. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา						
5. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน						
6. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้นำ						
7. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง						
8. ความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น						
ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน						
1. ความเหมาะสมของสภาพห้องเรียนในการเรียนการสอน						
2. ความเหมาะสมของขนาดห้องเรียนต่อจำนวนผู้เรียน						
3. ความเหมาะสมของแสงสว่างภายในห้องเรียน						
4. ความเหมาะสมของอุณหภูมิ และระบบการระบายอากาศภายในห้องเรียน						
5. ความพร้อมของอุปกรณ์และครุภัณฑ์การเรียนการสอน						
6. ความทันสมัยของอุปกรณ์ในการเรียนการสอน						
7. ความเหมาะสมของหนังสือที่ใช้ในการศึกษา						
8. ความเหมาะสมของจำนวนอุปกรณ์การเรียนการสอนต่อจำนวนผู้เรียน						

การจัดการเรียนการสอน	ระดับคะแนนการประเมิน					
	5	4	3	2	1	0
ด้านการประเมินผล						
1. การชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลการเรียนให้ผู้เรียนทราบ						
2. การใช้วิธีการประเมินผลการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดในรายวิชา						
3. การใช้วิธีการประเมินผลการเรียนแบบอิงเกณฑ์ คือ ประเมินผลจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประมวลรายวิชา						
4. การใช้วิธีการประเมินผลการเรียนแบบอิงกลุ่ม คือ ประเมินผลโดยเปรียบเทียบความสามารถในกลุ่มเดียวกัน						
5. การใช้วิธีการประเมินผลการเรียนหลายรูปแบบ						
6. การใช้วิธีการประเมินผลแบบอัตนัยเพื่อวัดการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน						
7. การใช้วิธีการประเมินผลแบบปรนัยเพื่อความครอบคลุมตามเนื้อหา						
8. จำนวนข้อในข้อสอบที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนกับเวลาที่ใช้ในการสอบ						
9. การแจ้งผลการประเมินผลการเรียนให้ผู้เรียนทราบ						

ตอนที่ 3 ผลผลิตจากการเรียน

นิสิตได้รับความรู้ความเข้าใจ จากการเรียนวิชามนุษศาสตร์เชิงบูรณาการที่ผ่านมาอย่างไร

ประเด็นหัวข้อเรื่อง	ระดับคะแนนความรู้และความเข้าใจ					
	5	4	3	2	1	0
1. นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงวิพากษ์						
2. นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดการกำหนดชีวิตของมนุษย์						
3. นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับความพยายามค้นหาคำตอบของมนุษย์						
4. นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการได้มาซึ่งความรู้						
5. นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับการใช้เหตุผลในชีวิตประจำวัน						
6. นิสิตมีความรู้เกี่ยวกับการทำตนให้เป็นผู้มีชีวิตที่ดี						

ตอนที่ 4 ผลที่ตามมาจากการเรียน

นิติตคิดว่าความรู้ที่ได้จากการเรียนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการที่ผ่านมา มีผลต่อการเรียนในมหาวิทยาลัยอย่างไร

ประเด็นหัวข้อเรื่อง	ระดับคะแนนผลที่ตามมา					
	5	4	3	2	1	0
1. เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนวิชาทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์						
2. เพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนวิชาเอกของตนเอง						
3. กระตุ้นให้เกิดการคิดริเริ่มสร้างสรรค์						
4. ช่วยให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมอย่างมีเหตุผล						
5. กระตุ้นให้นิสิตทำกิจกรรมในและนอกมหาวิทยาลัย						
6. พัฒนาการทำงานเป็นทีม						
7. การเรียนรู้ความรับผิดชอบต่อตนเอง						
8. การเรียนรู้ความรับผิดชอบต่อคนในสังคม						

ตอนที่ 5 ผลการเรียนรู้ที่มีต่อสังคม

นิติตได้นำความรู้จากการเรียนรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ ที่ผ่านมาไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคมรอบตัวของนิติตอย่างไร

ประเด็นหัวข้อเรื่อง	ระดับคะแนนผลกระทบ					
	5	4	3	2	1	0
1. ช่วยให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษามหาวิทยาลัยกับสังคมภายนอก						
2. ทำให้เกิดความสนใจเหตุการณ์ในสังคมมากขึ้น						
3. ช่วยให้วิเคราะห์เหตุการณ์ในสังคมได้ดีขึ้น						
4. ช่วยให้เข้าใจบทบาทของตนเองในครอบครัว						
5. การนำความรู้ไปพัฒนาชุมชนใกล้บ้านของตน						
6. การตระหนักถึงบทบาทของตนเองที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ						

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะ

นิติผู้มีข้อเสนอแนะอย่างไรในการที่จะปรับปรุงรายวิชามนุษยศาสตร์เชิงบูรณาการ
ให้เป็นประโยชน์ต่อนิติมากขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ญ

หนังสือขอบคุณ

คามิลเลียน โซเชียล เซนเตอร์ - ศูนย์ช่วยเหลือผู้ติดเชื้อเอชไอวี
มูลนิธิคณะนักบุญคามิลโลแห่งประเทศไทย

1/1 ซอยคีรี ด.ห้วยโป่ง อ.เมือง จ.ระยอง 21150 โทร. 0-3868-5480, 0-3869-1480 แฟกซ์ 0-3868-7480

CAMILLIAN SOCIAL CENTER - Relief Center for HIV/AIDS People
ST. CAMILLUS FOUNDATION OF THAILAND

1/1 Soi Kiri, Huae Pong, Rayong 21150 THAILAND Tel. 0-3868-5480, 0-3869-1480 Fax: 0-3868-7480

ที่ คมร./ปชส. 1600/2551

30 สิงหาคม 2551

เรื่อง ขอบพระคุณในการสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์ฯ

เรียน นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ใบเสร็จรับเงินเล่มที่ 315 เลขที่ 15730 จำนวน 1 ฉบับ

ตามที่หน่วยงานของท่านได้ให้ความอนุเคราะห์แก่ คามิลเลียน โซเชียล เซนเตอร์ ระยอง ซึ่งเป็นศูนย์ที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ป่วยเอดส์ และเด็กกำพร้าที่ติดเชื้อเอชไอวี โดยได้ร่วมบริจาคเงินเป็นจำนวน 7,010 บาท (-เจ็ดพันสิบบาทถ้วน-) เพื่อร่วมสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์ฯ สำหรับเด็กกำพร้าที่ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ ซึ่งอยู่ในความดูแลของศูนย์ฯ นั้น

ในนามของศูนย์ฯ ขอบพระคุณในน้ำใจอันงามของท่านมา ณ โอกาสนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการสนับสนุนจากท่านในโอกาสต่อ ๆ ไปตามที่ท่านเห็นสมควร

ขอพระผู้เป็นเจ้า และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ท่านเคารพนับถือ โปรดอวยพระพรแก่ท่าน และครอบครัว จงประสบแต่ความสุขความเจริญ ก้าวหน้าตลอดไป

ขอแสดงความนับถือ

(บาทหลวงโจวันนี คอนตารีน)

ผู้อำนวยการ

คามิลเลียน โซเชียล เซนเตอร์ ระยอง

ที่ ศธ 04034.062/014

โรงเรียนวอนนาศัพท์ สพท.ชบ.1

ด.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20130

10 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง ขอบขอบคุณ

เรียน ดร.บุญเลิศ ของเพชร

ภาควิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตามที่คณะนิติศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้ลงทะเบียนเรียนวิชามนุษยศาสตร์
เชิงบูรณาการ และจัดทำโครงการจริยธรรมต่อผู้อื่น โดยจัดกิจกรรมสัมมนาการและให้ความรู้เกี่ยวกับ
สัมมนาการเพื่อสุขภาพแก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 80 คน ณ โรงเรียนวอนนาศัพท์
เมื่อวันอังคารที่ 10 กุมภาพันธ์ 2552 เวลา 13.00-15.00 น. นั้น โรงเรียนขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา
ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางวันเพ็ญ บุรีสูงเนิน)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนวอนนาศัพท์

โทร/โทรสาร 038-391-027

พ.081-777-2109

ที่ ขรพ ๐๕๐ / ๒๕๕๒

โรงเรียนชลบุรีเรือกิตติพิณิชยการ
๕๒๘ ถนนพิพิธ ตำบลบ้านโจด
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ๒๐๐๐๐

๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒

เรื่อง ขอบขอบคุณ

เรียน อาจารย์ปัทวิ สัตยวงศ์ทิพย์

ตามที่ อาจารย์ปัทวิ สัตยวงศ์ทิพย์ ได้ให้การสนับสนุนทุนทรัพย์ เพื่อใช้ในการพัฒนา
ห้องสมุดของโรงเรียนชลบุรีเรือกิตติพิณิชยการ ตามโครงการ “ปรับปรุงห้องสมุดโรงเรียนเพื่อเป็น
แหล่งรวมความรู้สาระและวิชาการ” ของนักศึกษาสมาชิกกลุ่มบูรพา ๕๑ ณ โรงเรียนชลบุรีเรือกิตติ
พิณิชยการ ถนนพิพิธ ตำบลบ้านโจด อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ความแจ้งแล้วนั้น

บัดนี้ การดำเนินงานโครงการ ฯ ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ทางโรงเรียน
ชลบุรีเรือกิตติพิณิชยการ ขอขอบคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์สนับสนุนทุนทรัพย์ สนับสนุน
การดำเนินงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ อีกครั้งหนึ่ง มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางอารีย์ วัฒนะตันตะ)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนชลบุรีเรือกิตติพิณิชยการ

ฝ่ายธุรการ

โทร. ๐ ๓๘๒๓ ๘๘๒๐

โทรสาร. ๐ ๓๘๒๓ ๘๘๒๐